

ΝΕΟΣ ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

« Κατὰ τὴν ἐὼνμελιτῶν εἰκόνα τῶν
λόγων δέον μετέχει, καὶ τῆς ρο-
δωνιάς, τοῦ ἄνθους δρεψάμενος, τὰς
ἀκάνθας ἐκκλίειν ».

(Μέγας Βασιλείος.)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γνώμη καὶ σκέψεις. — Ἀνακοινώσεις ἐκ τοῦ ἀο-
ράτου κόσμου. Δημιουργικὸς σκοπός. — Πῶς τὸ Πνεῦμα πλάτ-
τει τό τε πνευματικὸν καὶ τὸ ὑλικὸν αὐτοῦ σῶμα. — Θεωρία (φιλο-
σοφικωτέρα τῆς Δαρβινείου) περὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ Πνεύματος ἀπὸ
τῶν κατωτάτων βαθμίδων τῆς φυσιολογικῆς κλίμακος μέχρι τοῦ
βασιλείου τῶν ζῶων καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. — Περὶ τοῦ λόγου τῆς
προόδου τοῦ πνεύματος κτλ. — **Παραλυσία καὶ ὑπνοδασεία.**
— **Περὶ μαγείας.** — **Τὸ ἄπειρον ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς ἀρά-
χνης.** — **Γνώμη ὑπὲρ τῶν δογμάτων.** — **Συζητήσεις με-
ταξὺ ζώντων καὶ τεθνεώτων.** Περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς
φύσεως τῆς ψυχῆς (Συνέχεια) — **Τὸ ἐλεξήριον τῆς ζωῆς** (Συνέ-
χεια καὶ τέλος). — **Ὁ Μυστικισμὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλ-
λήνων.** — Περὶ τῆς ἐν τοῖς ναοῖς κατακλίσεως. — Περὶ τῆς διὰ
τῶν ὀνείρων καὶ τοῦ ὑπνωτισμοῦ θεραπείας τῶν νόσων παρὰ τοῖς
ἀρχαίοις, παρὰ τοῦ δόκτορος Carl du Prel. — **Ἡ ἐκδίκησις
τοῦ Ἰουδαίου.** Μυθιστόρημα πνευματικῶν (Συνέχεια).

ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Savoir c'est pouvoir lorsqu'on ose vouloir.

* *

Ἡ Θρησκεία λέγει: Πιστεύσατε καὶ θὰ ἐννοήσητε· ἡ δ' Ἐπιστήμη: Ἐννοήσατε καὶ θὰ πιστεύσητε.

* *

Τὸ (διανοητικόν) φῶς εἶνε οἷον εἰς ἡλεκτρικὸν πῦρ τῆς φύσεως πρὸς χρῆσιν τῆς βουλήσεως: φωτίζει τοὺς γινώσκοντας νὰ χρησιμοποιοῦσιν αὐτό, κατακαίει δὲ τοὺς καταχρωμένους αὐτό.

* *

Ἡ ἐν Τριδέντῳ Σύνοδος ἐπέτρεψε τοῖς σοφοῖς καὶ νουνεχεῖσι τὸ ἀναγινώσκειν τὰ ἀρχαῖα βιβλία ἔστω καὶ αἰσχρά, χάριν τοῦ ὠραίου αὐτῶν ὕφους.

* *

Ἡ ἀρμονία παράγεται ἐκ τῆς ἀναλογίας τῶν ἀντιθέσεων.

* *

Ἡ κίνησις εἶνε πρόοδος· ζῶῃ δὲ ἡ κίνησις.

* *

Ὁ πολιτισμὸς μεταβάλλει μὲν τοὺς καλοθελητὰς εἰς ἀγγέλους τοῦ φωτός, ὑποβιάζει δὲ τοὺς ἐγωιστὰς ὑπὸ τὴν στάθμην τοῦ κτήνους· τυγχάνει ἡ διαφθορὰ τῶν σωμάτων καὶ ἡ χειραφέτησις τῶν ψυχῶν.

Ὁ ἀσεβὴς κόσμος τῶν γιγάντων ἀνύψωσεν εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν ψυχὴν τοῦ Ἐνώχ· ἄνωθεν δὲ τῶν βακχείων τῆς ἀρχαιοτάτης Ἑλλάδος ὑπερίπταται τὸ ἀρμονικὸν πνεῦμα τοῦ Ὀρφῆως.

Πυθαγόρας, Σωκράτης, Πλάτων, Ἀριστοτέλης συγκεφαλαιοῦσιν ἐπιξηγοῦντες τὴν τῶν θεῶν μελέτην, τοὺς πόθους, τὴν δόξαν τοῦ ἀρχαίου κόσμου· οἱ μῦθοι τοῦ Ὀμήρου τυγχάνουσιν ἀληθέστεροι τῆς ἱστορίας· ἐκ τοῦ μεγαλείου τῆς Ρώμης δὲν ἐναπολείπεται ἡμῖν ἢ τὰ ἀθάνατα συγγράμματα, τὰ κατεργασθέντα παρὰ τοῦ

αἰῶνος τοῦ Αὐγούστου. Ἡ Ῥώμη δὲν διέσεισεν ἴσως τὸν κόσμον διὰ τῶν πολεμικῶν τῆς σπασμῶν ἢ ὅπως γεννήσῃ τὸν Βιργίλιον.

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ὁ καρπὸς τῶν μελετῶν ὅλων τῶν σοφῶν τῆς Ἀνατολῆς, τῶν ἀναζώντων ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ.

Ἄββας Κωνστάν.

◆◆◆◆

Τότε ἡ ἐπιστήμη θ' ἀλλάξῃ φάσιν τὸ πνεῦμα, τὸ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐκθρονισθὲν καὶ λησμονηθέν, ἐπανακτῆσεται τὴν θέσιν του· θ' ἀποδειχθῇ δ' ὅτι ἡ θρησκεία τῶν ἐθνικῶν τυγχάνει σύστημα ἀληθειῶν παρεφθαρμένων καὶ κακῶς ἐξηγημένων· ὅτι ἀρκεῖ νὰ καθαρῶσι τις αὐτάς, οὕτως εἶπειν, καὶ νὰ τὰς ἐπαναθέσῃ εἰς τὴν θέσιν των, ἵνα τὰς ἴδῃ ἀναλαμπούσας ἐν ὅλῃ τῇ ἐκλάμψει αὐτῶν. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅλαι αἱ ιδέαι θὰ μεταβληθῶσι...

(J. De Maistre, «Soirées de St.-Petersbourg».)

◆◆◆◆

Μία τῶν ἀποδείξεων τῆς δυσκολίας τοῦ ν' ἀπαλλαγῶμεν τῶν ιδεῶν, ἃς ἡ ἀνατροφή μᾶς ἐνετύπωσεν, εὔρηται ἐν τῇ ἐπιμονῇ τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν. Πόσους τινὰς βλέπομεν μεταβαίνοντας ἐκ τίνος θρησκείας εἰς ἕτερον; Ὀλιγίστους. Ἐκαστος δὲ εἴτε καθολικός, εἴτε διαμαρτυρούμενος, εἴτε Ἰουδαῖος, εἴτε Ὀθωμανὸς διαμένει τοιοῦτος ἐν τῇ πεποιθήσει τῆς ὑπερχῆς τῆς πίστεώς του σχετικῶς πρὸς τὰς τῶν ἄλλων. Διασκεπτόμενοί τινες ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διερωτῶσιν ἐαυτοὺς, ἂν δὲν θὰ ἐσκέπτοντο τὸ ἀντίθετον, ἐν ἡ περιπτώσει ἐγενῶντο ἐν ἑτέρῳ θρησκείᾳ.

L. Gardy.

◆◆

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΑΟΡΑΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ¹

ΔΙΑ ΤΟΥ ΜΕΣΑΖΟΝΤΟΣ Μ. BRISSE ΤΩ. 1881.

Δημιουργικός σκοπός.

Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κόπου τοῦ ν' ἀναγνώσεως εἰς τὰ συγγράμματα, ἐν οἷς ἐκτενῶς τὸ ἀπεδείξαμεν, ποῖος εἶνε ὁ δημιουργικὸς σκοπός, θὰ πειραθῶ, βασιζόμενος ἐφ' ὅσων ἀνεγνώρισε καὶ παρεδέχθη ἤδη, νὰ σοὶ ὑποδείξω αὐτὸν τὸν σκοπὸν.

Ὁ Θεὸς ἔγνω, ἐν τῇ ἀπίρρῳ αὐτοῦ ἀγάπῃ, νὰ πλάσῃ ὄντα δυνάμενα νὰ καταστῶσιν ἱκανὰ νὰ ἐννοήσωσιν αὐτὴν τὴν ἀγάπην, ἵνα, ἐντελῶς ἐλεύθερα διατελοῦντα, περιέλθωσι βαθμηδόν, ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματός των, εἰς τὴν θέσιν ν' ἀποδώσωσιν αὐτὴν τὴν ἀγάπην.

Σημειώτεον ὅτι εἶπον ὅτι ὁ Θεὸς ἔγνω τὴν ἀγάπην ἐλευθέρων ὄντων, διότι ἂν ἡ ἀγάπη αὕτη ἦτο συνέπεια ἐντολῆς δὲν θὰ ἐπιτελεῖτο τότε ὁ σκοπός.

Ἴνα λοιπὸν αὐτὰ τὰ ἐλεύθερα ὄντα, τὰ πεπλασμένα ἀμαθῆ, δυνηθῶσι νὰ καταστῶσιν ἱκανὰ νὰ τὸν ἐννοήσωσι καὶ τὸν ἀγαπήσωσιν, ἐδέησε νὰ πλασθῶσι εἰς τρόπον ὥστε ἡ νοημοσύνη των ν' ἀναπτυχθῇ βαθμηδόν, καθόσον δὲ ἡ ἀνάπτυξις αὕτη ἐπιτελεῖται νὰ προάγονται, διὰ πείρας πολλάκις ἐπαναλαμβανομένης, εἰς τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ ἀληθὴς εὐτυχία, ἡ μόνιμος εὐτυχία, ἡ ἄνευ ὀρίων προοδευτικὴ εὐτυχία θὰ ἦ ἡ συνέπεια τῆς ἀφοσιώσεώς των ὑπὲρ

¹) Σ. Μ. Τὸ θέμα, καθὼς λίαν ὑψηλόν, ἔσται προσίτον κυρίως εἰς τοὺς ἔχοντα ἀστρονομικὰς, γεωλογικὰς κλπ. γνώσεις καὶ γινώσκονταί· συνεπῶς τὴν νεωτέραν ἐπιστημονικὴν θεωρίαν τῆς δημιουργίας τῶν κόσμων ἀπεφασίσαμεν ἐν τούτοις τῇ κατὰ χώρασιν, ἵνα ἀποδείχθῃ ὅτι ὁ σπουδαῖος Πνευματισμὸς δὲν περισπάται τὴν σήμερον εἰς τὰς τραπεζοκινήσεις ἢ εἰς τὰς ἐπιπολαίους δι' αὐτῶν ἀνακοινώσεις, ἢ τὰς χαμαιζήλους περιεργίας, ἀλλὰ καταγίνεται εἰς ὑψηλὰς μελέτας, εἰς ἠθικὰς σπουδάς, εἰς λύσεις σπουδαίων κοινωνικῶν προβλημάτων, κλπ.

ἀπάντων τῶν ἀδελφῶν, τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πλασθέντων ἐν τῇ αὐτῇ προθέσει.

Ἄλλ' ἵνα φθάσῃ εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν, ἐδέησε νὰ προικισθῇ τὸ ὄν διὰ δυνάμεων, αἰτινες, ἀναπτυσσόμεναι ὀλίγον κατ' ὀλίγον, μίαν πρὸς μίαν, νὰ τὸ ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς ἀναποφεύκτου νοημοσύνης, ὅπως κατανοήσῃ τὰς ἀπείρους τελειότητας τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ τὴν διηνεκὴ αὐτοῦ μέριμναν ὑπὲρ ὄλων τῶν πλασμάτων του.

Ἐδέησε προσέτι ἵνα ὁ ἄνθρωπος, πρὸς χρῆσιν καὶ χρησιμοποίησιν τῆς ἐλευθερίας του, κτήσεται βούλησιν ἀρκούντως ἰσχυρὰν ὅπως διευθύνῃ τὰς πράξεις τοῦ βίου του.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τούτου, ὁ Θεὸς πλάττει τὸ ἔσχατον ὄν, ὅπερ παρατηρεῖται εἰς τὴν ἀρχὴν πάσης ἐπιγείου πλάσεως, διακατέχον μόνον τὴν *ελξιν*, δυνάμιν ἀρμόζουσαν εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν του καὶ μὴ ἔχον ἀνάγκην πρὸς δράσιν διεγερτικοῦ τινοῦ, καθότι, κατ' αὐτὴν τὴν περίοδον τῆς ὑπάρξεως, τὸ Πνεῦμα ἢ τὸ ὄν τυγχάνει ἀνίκανον νὰ ἐννοήσῃ ἢ θελήσῃ τι.

Εἶτα παρατηροῦμεν βραδύτερον τὸ Πνεῦμα προικιζόμενον δι' *εὐαισθησίας*, ἀναπτυσσοῦσης ἐν αὐτῷ τὸ σπέρμα τῆς *ἐπιθυμίας*.

Ὅταν ἄρχεται ἐκκολαπτόμενον αὐτὸ τὸ σπέρμα, τὸ Πνεῦμα διατελεῖ ἐν καταστάσει ἐπιτρεπούση νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ, ἐκ δὲ τῆς ἐπιθυμίας γενᾶται ἡ *βούλησις*, ἥτις δηλοῖ τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς προσωπικότητός του.

Τότε δὲ παρατηροῦμεν ὅτι, διὰ τῆς ἐπιθυμίας τῆς εἰς ἐνέργειαν θεθείσης παρὰ τῆς βουλήσεως, αἱ μορφαὶ τοῦ ὑλικοῦ σώματος τοῦ Πνεύματος μεταβάλλονται καὶ χωροῦσιν ἀπὸ τελειοποιήσεως εἰς τελειοποίησιν μέχρι τοῦ τελευταίου ὀρίου τῶν ὑπάρξεών του, ἅς δηλοῦμεν διὰ τῆς λέξεως *ζωϊκῶν*.

Τὸ ὄν, ὁπότεν φθάσῃ εἰς τὴν τελευταίαν βαθμίδα τῆς ζωότητος, ἔχει ἤδη τὰς αἰσθήσεις ἀνεπτυγμένας, καὶ τότε ἄρχεται δι' αὐτὸ ὑπάρξαι πληρεστέρα, ὑπάρξαι ἐπὶ μᾶλλον σχετικὴ πρὸς τὸν παρὰ τοῦ Θεοῦ ὀρισμένον σκοπὸν: τῶντι τὸ Πνεῦμα ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ὑλικοῦ σώματος (φάσις ἢν δηλοῦμεν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλείου *hominal*, τοῦ ἀνθρώπου) δύναται νὰ συλλογίζηται, νὰ σχολιάζῃ, νὰ συγκρίνῃ καὶ συνεπῶς τυγχάνει ἐφωδιασμένον μὲ τὰ ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα ἵνα ἄρξῃται κτώμενον περὶ Θεοῦ ἐκτίμησιν τινα,

κατ' ἀρχάς συγκεχυμένην, ἀλλ' ἦτις, συνεπεία τῆς προόδου του, ἀποβαίνει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εὐκρινεστέρα, καὶ ἦτις θὰ τὸ ἀγάγη εἰς τὸ νὰ τὸν ἐννήσῃ ἀρκούντως ὅπως τὸν ἀγάξῃ καὶ τὸν ἀγαπᾷ.

Ἴδου . . . . .

Ἐρ. Παρηκολούθησα μετὰ προσοχῆς τὴν ἦν μοι ἐξεθέσατε εἰκόνα τῆς πορείας τοῦ Πνεύματος καὶ θαυμάζω τὴν σοφίαν καὶ τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τοῦ ὄντος, εἰς ὃ ἔδωκε τὴν ζωὴν, προκίσεως αὐτὸ διὰ τοῦ χρειώδους χάριν τῆς ἠθικῆς καὶ διακοητικῆς ἀναπτύξεώς του.

Ἀλλά, χωρὶς νὰ διαφιλονικήσω τὸ ὅτι οὕτως ἔδει γενέσθαι, ἀφοῦ ὁ Θεὸς οὐδὲν ἀτελὲς δύναται νὰ πράξῃ, δὲν ἐννοῶ καλῶς τὸν λόγον δι' ὃν ὑποχρεοῖ τὸ πλάσμα του νὰ διέλθῃ διὰ τῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἐπιπόνων φάσεων, ἅς ἡ παντοδυναμία του ἠδύνατο νὰ φεισθῇ αὐτῶ.

Ἀπ. Εὐχαρίστως παρατηρῶ, ἀγαπητὸν τέκνον, ὅτι ἠννόησες τὸν ὃν προθέμην σκοπὸν διὰ τοῦ στοιχειώδους τούτου δοκιμίου· προβαίνω συνεπῶς εἰς τὰς ἀπαιτουμένας ἐξηγήσεις.

Βεβαίως, φίλε, ὁ Θεὸς ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὅ,τι ἂν ἤθελεν· ἀλλ' ἐν τῇ ἀπειρῷ αὐτοῦ σοφίᾳ ἐξελέξατο βεβαίον τι μέσον, δυνάμενον νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ἅπαντα ἀδιακρίτως τὰ ὄντα, χωρὶς νὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη οὐδεμιᾶς οὐδέποτε τροποποιήσεως τοῦ σχεδίου του.

Δὲν θὰ διαφιλονικήσῃς ὅτι τὰ δι' ἐπαναληπτικῆς πείρας μεμαθημένα ἐγχαράττονται κάλλιοι ἐν τῷ πνεύματί μας καὶ ὅτι οὕτως τότε ἐγχαράττονται, ὥστε μηδὲν νὰ δύναται νὰ τὰ ἐξαλείψῃ.

Ὁ Θεὸς λοιπὸν ἐξελέξατο αὐτὸ τὸ μέσον τῆς τοῦ Πνεύματος διηνεκοῦς πείρας, διὰ τῆς βαθμιαίας χρήσεως τῆς πλήρους ἐλευθερίας του, ἵνα ἐξανγκασθῇ οὕτω νὰ διακρίνῃ διὰ τρόπον βεβαίου ποῖον τὸ ὠφελιμώτερον καὶ ποῖον τὸ ἐπιβλαβέστερόν του.

Προλαμβάνω ἤδη νὰ σοι ὑποβάλω ἐτέρην τινὰ ἐποψίν, ἵνα ἐπανέλθω εἰς τὴν συμπληρωτικὴν ἀπάντησιν τῆς ἐρωτήσεώς σου.

Ἔδει κατ' ἀρχάς ν' ἀναπτύξῃ κατι τι ἐν τῷ Πνεύματι· αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶνε ἡ βούλησις.

Ἄνευ τῆς βουλήσεως, τρόντι, θὰ ἔμεινε τὸ Πνεῦμα στάσιμον,

ἀρεσκομένον ἐν τῇ φυτικῇ ζωῇ, τῇ πρώτῃ περιόδῳ τῆς ἀτομικῆς του ὑπάρξεως.

Ἴνα δυνηθῇ ν' ἀναπτύξῃ αὐτὴν τὴν δύναμιν, τὴν τόσῳ πολὺ ἐπωφελῆ ἀποδοθημένην βραδύτερον, ὁ Θεὸς ἐναπέθηκεν ἐν τῷ διοργανισμῷ τῶν ὄντων δύο διεγερτικά: τὸ θέλητρον τῆς ἠδυπαθείας καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀποφυγῆς τῶν πόνων.

Δυνάμει αὐτῶν τῶν στοιχείων θὰ ἴδωμεν πραγματοποιουμένας τὰς ἀλληλοδιαδόχους μεταμορφώσεις, τὰς ὀλίγον κατ' ὀλίγοι ἀνεψύσας τὰ ὄντα ἀπὸ τῆς ἀσυνειδήτου ζωῆς εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἐλευθερίας καὶ συνεπῶς τῆς προόδου.

Παρατρέχω (ἐκτὸς ἂν μοι ζητήσῃς τὴν ἀπόδειξιν) τὴν ἀπλοτήτα τῶν μέσων τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν βαθμιαίαν τελειοποίησιν τῆς μορφῆς, τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν ὄντων, τὴν ἄγουσαν καὶ ὀδηγοῦσαν αὐτὰ ἄνευ κλονισμῶν, ἄνευ διαταράξεων, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀείποτε νόμου, ὅπως καταστῶσιν ἱκανὰ νὰ μεταβῶσιν ἐκ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου εἰς τὸ ἀνθρώπινον.

Ἐδέησε λοιπὸν νὰ προκίση τὸ ὄν, ὅπερ, ὡς τὸ εἶπομεν, ἔδει νὰ ᾗ καθ' ὀλοκληρίαν ἐλεύθερον, νὰ τὸ προκίση, λέγομεν, διὰ τοῦ χρειώδους μηχανήματος ἵνα δυνηθῇ νὰ κτήσῃται αὐτὸ τὸ ἐλεύθερον, δηλαδὴ διὰ τῆς βουλήσεως, ἄνευ τῆς ὁποίας θὰ διετέλει ἀνικανὸν πρὸς οἰανδήποτε ἐπιχείρησιν καὶ, συνεπῶς, πρὸς τὴν πρόοδον.

Ἴνα μὲ ἐννοήσῃς κάλλιον πρέπει νὰ γινώσκῃς ἔτι ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέον, κατὰ τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, ν' ἀγοῇ, κατὰ τὰ πρῶτα στάδια τοῦ πνευματικοῦ βίου, τὴν καταγωγὴν του, τοῦτο δ' ὅπως ἀναπτύσῃ μᾶλλον ἐνθέρμως τὴν βούλησίν του, ἀπαραίτητον οὖσαν πρὸς τελειοποίησιν τοῦ ἐπιφύου προορισμοῦ του, διότι, ἂν ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα, θὰ εὕρισκοντο πνεύματα ἀρκούντως νοήμονα, ἵνα ἐννοήσωσιν ὅτι αἱ συνέπειαι τῆς ὑλικῆς ζωῆς τυγχάνουσι δευτερεύουσας καὶ δὲ, θὰ ἀπησχόλουν τὸ πνεῦμά των εἰς ἀναζήτησιν τῶν μέσων τῆς τελειοποιήσεώς του, οὕτω δὲ, ἐλλείψει τῆς ἐκγυμνάσεως ταύτης τῆς βουλήσεως θὰ παρέλυσον τὴν ἀνάπτυξίν του.

Διὰ τῶν συλλογισμῶν τούτων δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν καὶ ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἔγνω ἵνα τὸ πνεῦμα κτήσῃται διὰ τῆς πείρας, καθὼ μέσου ἀσφαλεστέρου, ὅχι μόνον τὰς γνώσεις, αἰτίνας θὰ τῷ χρησιμεύσωσι πρὸς ἐκτίμησιν τῶν συνεπειῶν τῶν πράξεων

του, ἀλλ' ἐπίσης κἀκείνας, αἵτινες, διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βουλήσεως, θὰ συνδράμωσιν αὐτῷ ν' ἀναζητήσῃ καὶ ἀκολουθήσῃ τὴν προτιμωτέραν καὶ τὴν μᾶλλον ὠφέλιμον ὁδόν.

Ἐρ. Ὑπεσχέθητε νὰ μ' ὑποδείξητε τὰ μέσα, τὰ χρησιμεύοντα πρὸς τελειοποίησιν τῶν ὑλικῶν μορφῶν τοῦ Πνεύματος, καὶ προαγωγὴν αὐτῶν εἰς ὃ σημεῖον παρατηροῦμεν ἐν τῷ πεπολιτισμένῳ ἀνθρώπῳ, τοῦτο δὲ ἄνευ ἀνάγκης τροποποιήσεως τοῦ θεοῦ ἀρχικοῦ νόμου.

Ἄπ. Σοὶ εἶπον ὅτι ὁ Θεὸς ἐναπέθετο ἐν παντὶ ὄντι δύο διεγερτικά: τὴν ἠδυπάθειαν καὶ τὸν φόβον τῆς θλίψεως, ἵνα διὰ τοῦ πόθου καὶ τῆς βουλήσεως ἀναπτυχθῶσιν ἐν αὐτῷ ὅλαι αἱ μεταμορφώσεις δι' ὧν θ' ἀνέλθωσιν ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος, τῆς ὁδηγούσης τὰ πλάσματα ἀπὸ τῆς ἀσυνειδήτου ζωῆς εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀντιλήψεως, τῆς νοημοσύνης, τῆς διακρίσεως.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου ὁ Θεὸς ἐπροίκισεν, ὡς τὸ εἶδομεν, τὸ πνεῦμα διὰ δύο σωματικῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον προσκαίρων: τοῦ ὑλικοῦ ἢ στερεοῦ περικαλύμματος καὶ τοῦ ρευστοειδοῦς σώματος, τοῦ οὐσιωδῶς μεταβλητοῦ.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο σῶμα συνίσταται ἐκ ρευστῶν (fluides) ἅτινα σχηματίζει τὸ Πνεῦμα τροποποιῶν τὰ αἰθέρια μόρια, τὰ πρὸς αὐτὸ προσελκυσθέντα δυνάμει τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεώς του.

Ἴνα ἐννοήσῃς καλῶς τὴν ἀπόδειξίν μου δέον νὰ σοὶ ἐπεξηγήσω τὸν θεμελιώδη νόμον τῆς πλάσεως τῶν ρευστῶν, τῶν σχηματιζόντων αὐτὸ τὸ πρῶτον περιπνευματικὸν περικάλυμμα τοῦ Πνεύματος, ὅπερ θ' ἀποκαλέσω ἅμεσον σῶμα τοῦ Πνεύματος.

Διὰ τῆς ἐλκτικῆς φύσεώς του τὸ Πνεῦμα προσελκύει περίξ του τὰ μόρια τοῦ αἰθέρος, ἢ δὲ συνεπαφὴ αὐτῶν πρὸς τὴν διάνοιαν αὐτοῦ τοῦ ὄντος παράγει συνδυασμὸν τινα ἀποκαλούμενον ρευστόν, συνδυασμὸν ἔχοντα ιδιότητας τοσοῦτ' ποικίλας, ὅσαι καὶ αἱ ὑπάρχουσαι φύσεις τῶν διανοιῶν καὶ ἡ ὑπάρχουσα νωθρότης ἢ ἰσχὺς τῆς διανοίας.

Ἡ διάνοια αὕτη κατὰ τὸν μοναδικὸν νόμον, τὸν παρὰ Θεοῦ γνωσθέντα, παρέχει εἰς αὐτὸ τὸ ρευστὸν ιδιότητας, αἵτινες θὰ ἐπενέγκωσιν εἰς τὸ Πνεῦμα συνεπειὰς τὸσφ ποικιλίας, ὅσφ καὶ αἱ διάνοιαι,

καὶ αἵτινες θὰ παραγάγωσιν αὐτῷ συναισθήματα ἀγαθὰ ἢ κακοδαίμονα.

Γινώσκοντες ἤδη τὸν σχηματισμὸν τῶν περιπνευματικῶν ρευστῶν καὶ τὴν ἐπήρειαν αὐτῶν σχετικῶς ὡς πρὸς τὸ Πνεῦμα, δέον νὰ γινώσκῃτε ὅτι ὁ Θεός, ἐν τῇ ἐξόχῳ ἀντιλήψει του, παρέσχεν εἰς αὐτοὺς τοὺς νόμους τῶν ρευστῶν συνεπειὰς σχετικῶς πρὸς τὸ σχῆμα τῶν ὑλικῶν σωμάτων, ὡς σὰς τὸ εἶπομεν, διὰ τὰ εὐτυχῆ ἢ δυστυχῆ ἀποτελέσματα.

Ἴνα ἐννοήσῃς καλῶς τὴν ιδέαν μου θὰ σοὶ παράσχω παραδείγματα, ἅτινα ἢ φαντασία θὰ σοὶ ἐπιτρέψῃ ν' ἀναπτύξῃς σὺ αὐτός.

Ὁ ἀμνὸς δὲν ἔχει τὰς ἀγροτικὰς κλίσεις καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀμνοῦ διότι ἔχει τὴν μορφήν τοῦ ἀμνοῦ, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα γεννᾶται ἀμνός, διότι ἔχει τὰς ὀρέξεις καὶ τὰς κλίσεις τὰς ἐν τῷ ἀμνῷ ἐνυπαρχούσας.

Ὁ λύκος δὲν εἶνε σαρκοβόρος καὶ αἰμοχαρὴς διότι εἶνε λύκος, ἀλλὰ λαμβάνει τὴν μορφήν τοῦ λύκου, διότι τὸ Πνεῦμα ἔχει τὰς ὀρέξεις καὶ τὰ ἔνστικτα αὐτοῦ.

Ἄρα ἡ μορφή οὐδὲν ἕτερον τυγχάνει ἢ ἡ συνέπεια τῶν ὀρέξεων, τῶν διαθέσεων, τῶν δεσποζουσῶν ιδεῶν τοῦ Πνεύματος.

Ἄλλ', ὡς τὸ καταλαμβάνεις καὶ σὺ αὐτός, τὸ Πνεῦμα, μὴ ἔχον κατ' ἀρχὰς μηδεμίαν κλίσιν ἢ ἔνστικτον ὄρισμένον, δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τὸ περίπνευμά του ὄρισμένον τι σχῆμα· τούτου δ' ἕνεκα τὸ βλέπομεν κατὰ τὰς πρώτας περιόδους τῆς ὑπάρξεώς του οἶονεὶ σωρὸν ἄμορφον ὑλοποιημένων ρευστῶν.

Ἐρ. Ἐννοῶ καλῶς τὰς συνεπειὰς, αἵτινες δύνανται νὰ προκύψωσιν ἀπὸ τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐντόνους ιδέας τοῦ Πνεύματος καὶ νὰ ἐπιφέρωσι τοιάνδε ἢ τοιάνδε μορφήν, ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ εἰσέτι τὸν παράγοντα αὐτὰς νόμον.

Ἄπ. Ἐχεις δίκαιον, ἀγαπητὸν τέκνον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ προσιμῶν ἦτο ἀπαραίτητο ἵνα ἐννοήσῃς αὐτὸν τὸν τὸσφ ἀπλοῦν ὅσφ θαυμασίον νόμον τῆς τελειοποιήσεως τῶν ὄντων.

Δέον δὲ πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐρώτησίν σου νὰ σοὶ εἶπω ὅτι τὸ περίπνευμα, συνεπειὰ τῶν νόμων οὗς σοὶ ἀνέπτυξα, λαμβάνει τὴν μορφήν τὴν ἐμπρέπουσαν εἰς τὴν φύσιν ἐκάστου Πνεύματος,

καὶ τοῦτο τὸ ἔννοεῖς εὐχερῶς, ἀφοῦ σοι εἶπον ὅτι τὸ περίπνευμα τυγχάνει οὐσιωδῶς μεταβλητόν.

Κατανοοῦντων ὑμῶν ὅτι τὸ περίπνευμα, ἕνεκα τῆς μεταβλητῆς αὐτοῦ φύσεως, ὑποβάλλεται εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς μεταμορφώσεις, ὑπολείπεταί μοι νὰ σας γνωρίσω τὸν νόμον, τὸν διέποντα τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὑλικοῦ σώματος, τοῦ προσκαίρου περικαλύμματος τοῦ Πνεύματος.

Τὰ περιπνευματικὰ μόρια ἐμφοροῦνται, ὡς καὶ πᾶν ἐν τῇ φύσει ὑπάρχον, ἐκ τῆς ἀρχικῆς δυνάμεως τῆς ἔλξεως.

Λοιπὸν, διὰ τοῦ ὄρου τούτου, ἕκαστον μόριον τοῦ περιπνεύματος ἔλκει ἐν ὑλικὸν μόριον, συνεννοῦται μετ' αὐτοῦ καὶ σχηματίζει οὕτως ἐν σῶμα ὄρατόν καὶ ἀπτόν, ὅπερ εἶνε ἡ ἀναπαραγωγὴ τῆς μορφῆς του.

Ἰδοὺ λοιπὸν, ἀγαπητὸν τέκνον, πῶς ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, καίτοι ἀπλοῦς, παράγει φαινόμενα οὕτως ἐκπληκτικὰ.

Ἐρ. Σύγγνωτέ μοι τὴν ἐπιμονὴν ἐννοῶ, ἐκ τῶν λεγομένων σας, τὸν τρόπον καθ' ὃν τὰ ἐπίγεια σώματα σχηματίζονται, ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ πῶς τελεῖται ἡ τελειοποίησις ἡ ἀγαθοῦσα αὐτὴν τὴν συσσωμάτωσιν τῶν ρευστῶν (τὴν οὐταν, ὡς μοι εἶπετε, ἡ μορφή τῶν ὄντων τοῦ κατωτέρου μέρους τῆς κλίμακος τῶν ζώων), εἰς τὴν μορφήν τοῦ ἀνωτέρου ἐν τοῖς πολιτισμένοις κόσμοις ὄντος.

Ἄπ. Ἴνα σοι δώσω ἀπάντησιν ἀποχρῶσαν, ἃς παρακολουθήσωμεν ἐπὶ τινὰς βαθμίδας τὴν μεταμόρφωσιν τῶν εἰδῶν, τοῦτο δὲ ἐντὸς βιβλίου γνωστοῦ, ἢ τοῖς πλάγχθων τῆς γῆς, ἢ τῶν διαφόρων στρωμάτων τοῦ περικαλύμματος τῆς σφαίρας μας.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀναγνώσωμεν ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς γῆς τὴν ἀνιούσαν πορείαν τῆς μορφώσεως τῶν ἐπιγείων σωμάτων, νομίζω ἐπάναγκας νὰ σοι ὑπομνήσω καὶ πάλιν τὸ ὅτι ὁ Θεὸς ἔθετο ἐν ἑκάστῳ ὄντι δύο ἀρχικὰ στοιχεῖα: τὸ θέλημα τῆς ἡδυπαθείας καὶ τὸν φόβον τῆς ὀδύνης.

ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν λοιπὸν αὐτῶν τῶν δύο ἀρχικῶν αἰτίων ἐπιτελεῖται ἡ ἀνάπτυξις τῶν σωματικῶν τροποποιήσεων, εἴτε πρὸς ἐπαύξεισιν τῶν πόρων πλείονος παροχῆς τῆς ἡδυπαθείας, εἴτε πρὸς ἀποφυγὴν τῶν αἰτιῶν, τῶν προξενουσῶν τὸν πόνον, τὴν ὀδύνην.

Αὐταὶ αἱ πολυάριθμοι μεταβολαί, ἃς δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσω-

μεν μεταμορφώσεις, παράγονται δι' αὐτοῦ τοῦ τόσῳ ἀπλοῦ νόμου τῆς πλάσεως τῶν ρευστῶν, τῶν σχηματιζόντων τὸ περιπνευματικὸν περικάλυμμα τοῦ Πνεύματος.

Οὕτω, π. χ., Πνεῦμά τι ἐμψυχῶν οἰονδῆ τι σῶμα καὶ δυνάμενον νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἡδονὴν τῆς ἀπορροφήσεως πράγματός τινος ἀφομοιουμένου πρὸς τὴν φύσιν του, ὑφίσταται, ὅτε δὲν τυγχάνει εἰσέτι προικισμένον διὰ τοῦ μέσου τῆς μετατοπίσεως, πόθον τινά, καθιστάμενον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον διάπυρον, νὰ προμηθευθῇ τροφήν τινά, κειμένην ἐκτὸς τῶν ὀρίων τῆς προσβολῆς του, εἴτε μεταφερόμενον αὐτὸ πρὸς ὃ μέρος κεῖται ἡ τροφή, εἴτε προσελκύν αὐτὴν πρὸς ἑαυτό.

Ἡ φύσις τῆς ιδέας ταύτης, τῆς καθισταμένης παρ' αὐτοῖς τοῖς οὖσιν ιδέα ἔμμοнос, δεσπόζουσα, ἐπιζῆ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος καὶ τροποποιεῖ τὴν μόρφωσιν τῶν ρευστῶν, τῶν συνιστῶντων τὸ ρευστοειδὲς σῶμά του.

Τροποποιουμένου δ' οὕτω αὐτοῦ τοῦ σώματος, διὰ τῶν νόμων, περὶ ὧν σοι ὠμίλησα, ἔννοεῖς εὐχερῶς ἢ ὅτι ἡ τροποποίησις θὰ ἐπενεχθῆ ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ ὑλικοῦ σώματος καὶ θὰ ἀγάγῃ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα θάττον ἢ βράδον εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῶν μέσων τῆς μετατοπίσεως, ἧτις θὰ τῷ ἐπιτρέψῃ οὕτω τὴν προσέγγισιν καὶ τὴν κατοχὴν τῆς λείας, τῆς τόσῳ συνεχῶς καὶ σφοδρῶς κεντησάσης τὸν πόθον του.

Τὸ ἕτερον διεγερτικόν, ὁ φόβος τῆς ὀδύνης, συντρέχει ἐπίσης εἰς τὸν μετασχηματισμὸν τοῦ σώματος.

ὑποθέσωμεν ἤδη ἐν Πνεῦμα ἐντὸς τοῦ σώματος ζῶου τινός. διατελοῦντος ἄνευ προασπίσεως καὶ εἰς τὴν διάκρισιν ἄλλου τινός, εἶδους, κατέχοντος ἐργαλεῖα τελειότερα.

Βεβαίως αὐτὸ τὸ θῦμα θὰ ποθήσῃ εἴτε νὰ καλυφθῇ ὑπὸ σώματος δυναμένου ν' ἀντίσῃ εἰς τὸν φονικὸν ὀδόντα τοῦ ἄρχοντος χειρῶν ἀδίκων, εἴτε νὰ προμηθευθῇ ὄπλα ἀμυντικά, ἅτινα θὰ τῷ ἐπιτρέψωσι τὴν πάλιν καὶ θὰ τῷ παράσχωσι τὴν ἐλπίδα ὅχι μόνον ν' ἀποφύγῃ τὸν ἐχθρόν, ἀλλὰ καὶ νὰ τραφῇ καὶ αὐτὸ ἐξ ὑπαμοιβῆς ὑπὸ τοῦ τρομεροῦ ἐχθροῦ.

Αὕτη ἡ ἔμμοнос ἐπιθυμία θὰ παραγάγῃ τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, τροποποιήσῃ τὴν φύσιν τῶν ρευστῶν, ἅτινα θὰ χρησι-

μεύσασιν πρὸς σύστασιν τοῦ περιπνευματικοῦ περικαλύμματος καί, συνεπῶς, τοῦ ὕλικου σώματός του.

Ἴδού, ἀγαπητὸν τέκνον, περίληψίς τις τῶν αἰτιῶν, αἵτινες τροποποιοῦσι τὴν μορφήν τῶν ὄντων, καὶ αἵτινες, διὰ σειρᾶς ἀναμορφώσεων, τὰ προάγουσι μέχρι τοῦ βασιλείου τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὰ μᾶλλον πεπολιτισμένα μέρη.

Σημείωσις. Ὑπάρχει ἕτερον ζήτημα, ὅπερ θά μοι προβάλλῃς ἴσως, πῶς, δηλαδή, τὸ Πνεῦμα, ὅπερ φαίνεται (κατὰ τοὺς ὅρους μας) ἔχον κατ' ἀρχὰς σῶμα ρευστοειδές, καθολοκληρίαν ἀνεπτυγμένον, νὰ μὴ γεννᾶται καὶ μετὰ σώματος καθολοκληρίαν ἀνεπτυγμένου, ἀντὶ σώματος ἰσχυροῦ, ἀδυνάτου, χρήζοντος φροντίδων καὶ περιθάλψεων ἐμμόνων καὶ καρτερικῶν χάριν τῆς ἀναπτύξεώς του ἥτις δὲν συμπληροῦται πράγματι ἢ μετὰ πολλὰ ἔτη ὑπάρξεως.

Ἄλλ' ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ ζήτημα δὲν ἔχει χώραν ἐνταῦθα, ἀναβάλλομεν τὴν λύσιν καὶ τὴν ἐξήγησιν αὐτοῦ εἰς τὸ ἕτερον ἔργον μας τῆς ὑψηλῆς πνευματιστικῆς φιλοσοφίας, ὅπερ θ' ἀρχίσωμεν ἄμα ὡς ἀποπερατωθῇ τὸ παρόν.

Ἐρ. Μοὶ ἐγνωρίσατε τὴν προοδευτικὴν πορείαν τῶν Πνευμάτων κατὰ τὴν ζωτικὴν περίοδον, δηλώσαντες ὅτι ἀκολούθως θά μοι ἐξηγήσητε τὰ τῆς μεταβάσεως τοῦ Πνεύματος εἰς τὸ βασιλείον τῆς ἀνθρωπότητος. Εὐχρεστεῖσθε νὰ μοι ἐξηγήσητε αὐτὸ τὸ φαινόμενον ὅπερ μεταμορφοῖ τὸ Πνεῦμα, προικίζον αὐτὸ διὰ δυνάμεων ἃς δὲν παρατηροῦμεν εἰς τὴν κλίμακα τῶν ζώων, δηλ. τὴν σκέψιν, τὴν κρίσιν, τὴν ἐπαγωγὴν;

Ἄπ. Ναί, ἀγαπητὸν τέκνον, θὰ προσπαθῆσω νὰ σοι γνωρίσω αὐτὴν τὴν πρόοδον, τὴν τόσῃ πολὺ ἀξιοσημείωτον ἐν τῇ ἀνιούσῃ πορείᾳ τοῦ Πνεύματος.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ σοὶ ἀναπτύξω τὴν πορείαν αὐτῆς τῆς μεταμορφώσεως ἐπίτρεψον νὰ σοὶ παρατηρήσω ὅτι πλανᾶσαι ὑποθέτων ὅτι τὰ ζῶα δὲν σκέπτονται οὐδὲ διαλογίζονται.

(Ἐπειτα συνέχισα.)

ΠΑΡΑΛΥΣΙΑ ΚΑΙ ΥΠΝΟΒΑΣΙΑ

Ἀναγινώσκωμεν ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ἐν τῇ «Indépendance» Βουκουρεστίου τῆς 2 ἐνεστῶτος μηνὸς τὰ ἐξῆς:

»Ἐπιστέλλουσιν ἐκ Τουλῶν:

»Εἰς Πλαν-δελα-Τούρ, δῆμον τῆς ἐπαρχίας τοῦ Βέρ, τῆς περιφερείας τοῦ Δραγκινιά, συμβαίνει παράδοξόν τι περιστατικὸν ὑπνοβασίας, ἀξιούμενον σπουδαίας μελέτης παρὰ τῆς ἐπιστήμης(*).

»Ἐν αὐτῷ τῷ μικρῷ δήμῳ ζῆ, ἐν μέσῳ τῆς οἰκογενείας του, ἐκ χρηστῶν γεωργῶν συγκειμένης, νεανίας τις παράλυτος κατ' ὀλοκληρίαν τοὺς πόδας, ὅστις, ἵνα μετακινήθῃ, ἀναγκάζεται νὰ ὑποβαστάζηται ὑπὸ βακτηριῶν. Ὁ νεανίας οὗτος ὑπόκειται εἰς ὑπνοβασίαν καὶ τότε παρᾶγεται εἰς αὐτὸν τὸ παράδοξον φαινόμενον, περὶ οὗ πρόκειται.

»Ὅποταν κοιμηθῆς ὑποκύψῃ εἰς τὰς κρίσεις του, ἐγείρεται, ἐνδύεται, ὁμιλεῖ, ψάλλει, φωνάζει, γράφει μάλιστα ἐν σκότει καὶ οὐδόλως αἰσθάνεται τὴν παραλυτικὴν περίοδον. Χρᾶται δὲ τότε ἐντελῶς τῶν ποδῶν του ὡς πᾶς τις ἄλλος.

»Τὴν νύκτα τῆς προχθίς, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν συγγενῶν, οἵτινες οὐδεμίαν στιγμὴν τὸν ἀφίνουσι μόνον, ἠγέρθη, καί, ἀφοῦ ἐνεδύθη, ἐξῆλθε, λαβὼν τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἁγ Μαξιμου.

»Ἐνῶ δ' ἐπορεύετο ἐκεῖ, ὁμιλεῖ μεγαλοφώνως δηλώσας τὴν πρόθεσίν του νὰ μεταβῇ παρὰ τινι ἀρτοποιῷ τῆς γνωριμίας του. Τὸν ἠκολούθησαν καὶ ἐβεβαιώθησαν ὅτι εἰσῆλθεν ἐκεῖ, ἀφοῦ ἐκρυσσε τὴν θύραν καὶ τῷ ἦνοιξαν.

»Ἐζήτησε νὰ πῆ καὶ εἶτα ἐκίνησε πάλιν διὰ τὴν Πλαγ-δελα-Τούρ, ὅπου ὤφειλεν, ὡς ἔλεγε, νὰ εὑρεθῇ τὴν 5 ὥραν τῆς πρωίας. Πρὶν ἢ ἀφίχθῃ ἀνέμεινε, καθήσας ἐπὶ τινος ἐδωλίου, τὴν ὀρισθεῖσαν

(*) Σ. Μ. Τὴν λύσιν τοῦ παραδόξου τούτου φαινομένου δὲν δύναται νὰ ἐξεύρῃ ἡ ἐπίσημος ἰατρικὴ ἐπιστήμη. Μόνον οἱ ψυχολόγοι καὶ μαγνητισταὶ ἰατροὶ δύνανται νὰ ὑπονοήσωσι καὶ ἐξηγήσωσι τὸν λόγον καὶ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ.

ώραν. Όταν δὲ τὸ ὥρολόγιον ἐσήμανε τὴν 5ην ὥραν τῆς πρωίας, ἠγέρθη καὶ ἐπῆγε νὰ κατακλιθῆ.

» Ὁ ὑπνοβάτης διέτρεξε διάστημα εἰκοσι χιλιαμέτρων.

» Ἀφυπνώσας τὴν 7ην τῆς πρωίας δὲν ἠσθάνετο τὴν ἐλαχίστην κόπωσιν. Οὐδὲν ἐνεθυμεῖτο. Μόνον ἡ παραλυσία τὸν κατέλαβε πάλιν.

» Περίεργος βεβαίως τυγχάνει ἡ κατάστασις αὕτη τοῦ νεανίου.

» Ὅποτεν τὸν καταλαμβάνη ἡ περίοδος τῆς ὑπνοδασίας, δὲν δύναται τις νὰ τὸν ἐγγίση χωρὶς νὰ προκαλέσῃ εἰς αὐτὸν τρομερὰς συγκινήσεις, αἵτινες παρέχουσι τὸν φόβον μήπως συμβῆ ἄπευκταῖόν τι».

ΠΕΡΙ ΜΑΓΕΙΑΣ

Ἡ Μαγεία τὴν σήμερον δύναται νὰ καταταχθῆ μετὰ τῶν ἐνδιαφερουσῶν ἐπιστημῶν· δὲν θεωρεῖται πλέον ὡς ἄλλοτε ἡ λεκανομαντεία καὶ ἡ πληθὺς τῶν ἐπιπολαίων ἐκείνῳ ἀρχαίων μαντειῶν, διότι ἀπέβαλεν ἤδη τὴν παλαιὰν αὐτῆς χροιάν καὶ λογίζεται κλάδος ἀνάμικτος ἐξ ἱατρικῆς καὶ ψυχολογίας, ὁποῖος ὁσημέραι νέας ποιεῖ προόδους καὶ ὑπισχνεῖται μεγάλα ὄντως θαύματα.

Ἡ ἀγυρτικὴ αὐτῆς ὑφὴ ἐξέλιπεν ἐντελῶς ἐν πάσῃ τῇ Εὐρώπῃ, μεγάλως δὲ καταγίνονται οἱ διάσημοι ἱατροὶ τῆς Γερμανίας περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ζητήματος ὑπὲρ τῶν ὀπαδῶν τῆς Μαγείας. Ἐπίσης τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ἐνθα ὁ Ἐλιφας Λεβὶ ἐσχάτως διεπραγματεύθη τὸ ζήτημα μετὰ μεγάλης ρητορικῆς δυνάμειος καὶ εὐφυΐας οὐ τῆς τυχούσης, ἐξηγήσας λεπτομερέστατα ὅλας τὰς συμβολικὰς παραστάσεις τῶν ἀρχαίων θρησκειῶν. Ἐν τῇ Ἀμερικῇ δὲ πολλαὶ πραγματεῖαι ἐδημοσιεύθησαν περὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου καὶ πολλοὶ προσεπάθησαν νὰ συστηματοποιήσωσι ταύτην πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Ἡ Μαγεία, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, ἐθεωρεῖτο καὶ ἐτι δυστυχῶς θεωρεῖται τὴν σήμερον, ὡς μέσον ἀγυρτικόν. Τὸ τοιοῦτο βε-

βαίως συμβαίνει, διότι πολλοὶ ἀναφαίνονται ἀγύρται, οἵτινες μεταχειρίζονται συγκεχυμένως τὰ δόγματα ἢ τὸ ὄνομα αὐτῆς χάριν αἰσχροκερδείας, πρὸς βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα. Τούτου ἕνεκα μέγαν ἐξευτελισμὸν ἔπαθεν αὕτη, ὡς πάντα τὰ ἐν τῷ γηίνῳ τούτῳ κόσμῳ ἐπιδεκτὰ ἀπάτης ἐπαγγέλματα καὶ ἐπιστήμαι.

Ἡ Μαγεία ἐν τούτοις οὐκ ὀλίγον δύναται νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα παρέχουσα σημαντικὰς βοηθείας ὅχι μόνον εἰς τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ὡς κατεδείχθη, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς ἐπιστήμας.

Μαγεία ὀνομάζεται ἡ διὰ φυσικῶν νόμων παραγωγὴ φαινομένων, ἅτινα ὁ ἀμαθὴς ὀνομάζει θαύματα, ὁ δὲ πεπαιδευμένος ἀγυρτεῖαν. Ἀπεδείχθη ὅμως ὅτι οἱ πεπαιδευμένοι οὗτοι ἅμα ὡς ἐξεληθωσιν ἀπὸ τὸ κείμενον τῶν βιβλίων ἢ ἀπὸ τὴν καθημερινὴν πείραν εἰσὶν οἱ πλέον ἄκριτοι ἄνθρωποι.

Τὸ τοιοῦτον παρατηρεῖται ἐὰν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀφαιρηθῆ ἡ νομιζομένη μεγαλοφυΐα, ὅτε ἀπογυμνοῦνται εἰς ζῶσαν ἀποτύπωσιν τοῦ Dalloz, τοῦ Nelaton ἢ τοῦ Dismares, ἀποδεικνυομένου διὰ τῆς λύσεως ἀγνώστου δι' αὐτοὺς φαινομένου καθ' ὃ μεταχειρίζονται τὴν ἀγυρτεῖαν, δι' ἣν λύεται ὁ γόρδιος οὗτος δεσμός.

Τὸ καλούμενον θαῦμα διὰ τοὺς ἀπλοῦς μὲν τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἡ διὰ τοῦ γαλβανισμοῦ διδομένη κίνησις εἰς τινα νεκρὸν, διὰ δὲ τοὺς πεπαιδευμένους ἢ διὰ τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ ἀφ' εἰὸς εἰς ἄλλον πόλον μετάστασις τῆς ψυχῆς.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη τὸν ὕπνον ὅστις, ὡς λέγεται, εἶνε ὁ ἀδελφὸς τοῦ θανάτου. Οὐδὲν βεβαίως ἀληθέστερον τούτου, διότι ὑπὸ τὸ ρητὸν τοῦτο κρύπτεται μεγάλη τις ἀλήθεια, μέγας τις τῆς φύσεως νόμος, ὁ ἐξηγῶν ἡμῖν ἐν μέρει τὰ θαύματα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν.

Μεγάλῃ ὁμολογουμένως ἡ σχέσις τοῦ ὕπνου πρὸς τὸν θάνατον, ἔχουσα πλὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικόν τύπον. Διότι ὡς ὁ ὕπνος, ὁ θάνατος δὲν ἐξντλεῖ πάσας τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου διὰ μιᾶς, ἀλλὰ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐπερχόμενος, σταματᾷ αἴφνης, χωρὶς νὰ τελειώσῃ τὴν ἐργασίαν του, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ. Συνέπεια τούτου τὰ ὑπάρχοντα φρικώδη ἐκείνα συμβεβηκότα τοῦ προώρου ἐνταφιασμοῦ ἀνθρώπων, οἵτινες μετὰ

ταῦτα εὐρέθησαν ἀνεστραμμένοι, συνεσφιγμένοι καὶ φρικωδῶς ἠλωιωμένοι· πολλάκις δ' ἔτυχε νὰ εὐρεθῶσιν ἔχοντες ἀποκεκομμένας τὰς φλέβας διὰ τῶν ὀδόντων των, ὅπως ἀποφύγῃσι τὸν τῆς ἀσφυξίας ὀδυνηρὸν θάνατον.

Ὁ Μάγος δύναται νὰ παρουσιάσῃ ἀνθρώπους πρὸ πολλοῦ ἀποθανόντας. Εἶνε ὀπτική ἀπάτη! φωνασκοῦσιν οἱ μὴ βλέποντες πέραν τῆς ρινός των πεπαιδευμένοι. Τί δὲ εἶνε ὀπτική ἀπάτη; Ἡ θεὰ πραγμάτων μὴ ὑπαρχόντων; Ἔστω μήπως ἐκ τῆς ψευδοῦς ταύτης ὀράσεως δὲν πηγάζουσι τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, ὡς ἐάν ἦσαν ἀληθῆ;

Λοιπὸν ἀπάτη τῶν αἰσθήσεων εἶνε ἡ Μαγεία, καὶ διὰ τῆς ἀπάτης αὐτῆς ἐνεργεῖ; Οὐχὶ βεβαίως ἐκείνη ἡ δύναμις, ἣν ὁ Μάγος ἀποκτᾷ, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἐκείνη ἡ δύναμις δι' ἧς ἐξουσιάζει τὴν ψυχὴν τοῦ ἄλλου, τὴν μεταφέρει ὅπου θέλῃ, τὴν ἐρωτᾷ περὶ τῶν μελλόντων, ἐπικαλεῖται τοὺς τεθνεῶτας καὶ συνδιαλέγεται μετ' αὐτῶν εἶνε πραγματικὴ ἐξουσιάζει πράγματι τὴν ψυχὴν τοῦ ἐφ' οὗ ἐνεργεῖ, καὶ ἡ ψυχὴ βλέπει παρόντα ὅλα ὅσα ὀνομάζουσιν ὀπτικὴν ἀπάτην οἱ δύσπιστοι. Βεβαίως μόνη ἡ ψυχὴ τὰ βλέπει καὶ αὐτὴ ἔχει τὴν συνειδήσιν αὐτῶν, τοῦ σώματος μηδὲν ἀναμιγνυομένου εἰς ταῦτα τὰ ὀράματα.

Διὰ νὰ γίνῃ τις κύριος τῶν ἄλλων πρέπει πρῶτον νὰ κρατῇ τὴν ψυχὴν του· διὰ νὰ καταστήσῃ δὲ ἄλλους δούλους, πρέπει αὐτὸς νὰ ἦνε ἐλεύθερος, διότι ὁ δούλος τῶν παθῶν του εἶνε ὁ χειρότερος δούλος τοῦ κόσμου, εἶνε κτήνος, ἐπειδὴ τὸ λογικὸν καταπνίγεται ὑπὸ τῆς σαρκός. Πλὴν πολλοὶ καυχῶνται διότι τυφλῶς ὑπακούουσιν εἰς τὰ ἑαυτῶν πάθη.

Ὁ Μάγος πρέπει νὰ ἔχῃ θέλησιν καὶ πίστιν, ἡ δὲ θέλησίς του ἀνάγκη νὰ εἶνε σιδηρᾷ· Ὁρεῖλει νὰ εἶνε ἐνᾶνετος, διότι τοῦτον δὲν τιμᾷ μόνον ὁ κόσμος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτὸν του.

Μωϋσῆς

(Ἐκ τῆς Κλειῦς τῆς 22 Ὀκτωβρίου 1890.)

ΤΟ ΑΠΕΙΡΟΝ ΕΝ ΤΩ ΙΣΤΩ ΤΗΣ ΑΡΑΧΝΗΣ

Οἱ σοφοὶ εὐρίσκουσι διὰ τῶν λογαρίθμων καὶ τῶν ἀλγεβρικῶν ὑπολογισμῶν τὰ ἄτομα τῆς ὕλης, ὧν ὁ ἀριθμὸς καταπτοεῖ καὶ τὴν εὐτολμωτέραν τῶν φαντασιῶν. Ὁμιλοῦσι περὶ μονάδων, πρωτοζωαρίων, ὑδρογενῶν μικροβίων, ἅτινα οὔτε νὰ ἴδωμεν οὔτε νὰ ἐννοήσωμεν δύναμεθα. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀνάλυσιν τῶν τριχωδῶν, τοῦ φασματοσκοπίου, τῆς τετάρτης καταστάσεως τῆς ὕλης, τῆς ἀκτινοβόλου δηλαδή ἢ ὑπερπνευματικῆς κατὰ τὸν ἡμέτερον Στροῦμπον, κλπ.

Οἱ σοφοὶ εἰσι περὶ τὰ τοιαῦτα ὑπεράγαν σοφοὶ ὡς πρὸς ἡμᾶς. Ἀφῶμεν λοιπὸν κατὰ μέρος τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτῶν, τῆς μονάδας, τὰ μικρόβια, τὰ ὑδρογενῆ, τὸ φασματοσκόπιον, τὸ ἀκτινοβόλοσκόπιον (radiomètres), κλπ. καὶ πειραθῶμεν νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα διὰ τῆς στοιχειώδους ἀριθμητικῆς καὶ τῆς γνωστῆς ἀράχνης.

Ἐπάρχουσιν ἀράχνι, ὧν τὸ νῆμα κατὰ τὴν ἐκ τοῦ νηματογόνου ὄργανου (τοῦ τρυπητήρος) ἐξόδον του εἶνε τόσῳ λεπτοφυῆς, ὥστε ἀπαιτοῦνται 3,00' τοιαῦτα συγκεκλωσμένα, ὅπως ἀποτελέσῃσι πάχος μιᾶς τριχός, $\frac{1}{20}$ χιλιοστομέτρου. Τὸ πείραμα καὶ ἡ παρατήρησις τυγχάνουσιν εὐχερῆ.

Ἐν ἐνὶ χιλιοστομέτρῳ (μῆκος) εὔρηται 20 τοιαῦτα λοιπὸν $3000 \times 20 = 60,000$ νήματα· ἀλλὰ τὰ νήματα ταῦτα προέρχονται ἀπὸ τρυπητήρα (ἀνάλογον τοῦ τῶν σχοινοστρόφων) ἐκ 500 τοῦλάχιστον ὀπῶν συγκείμενον. Ἐκάστη δὲ ὀπὴ παρέχει ἅμα νῆμα πεντακοσίας φορὰς λεπτοφέστερον τοῦ ἐκ τοῦ τρυπητήρος ἐξερχομένου· ὥστε ἀπαιτοῦνται $60,000 \times 500 = 30,000,000$ νήματα, κείμενα τὸ ἐν παρὰ τὸ ἄλλο, ὅπως καλύψῃσι μῆκος ἐνὸς χιλιοστομέτρου (μιᾶς γραμμῆς). Ἴνα δὲ καλυφθῇ ἐπιφάνεια ἐνὸς τετραγωνικοῦ χιλιοστομέτρου ἀπαιτοῦνται $30,000,000 \times 30,000,000 = 900,000,000,000,000$ (ἐνεακόσιοι χιλιάδες δισεκατομμύρια νημάτων).

Ἐπιθέσωμεν ἤδη τὰ νήματα ταῦτα τεθειμένα κυβικῶς ἔξομεν τότε :

$900,000,000,000,000 \times 30,000,000 = 27,000,000,000,000,000,000,000$ τεμάχια κατέχοντα χώρον καὶ συνιστῶντα ὄγκον μιᾶς κεφαλῆς καρφίδος

Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἀποβαίνει τόσῳ ὑπέρμετρος, ὥστε ἀδυνατοῦμεν νὰ τὸν κατανοήσωμεν διὰ τοῦ νοῦ Ἐφαρμόσωμεν λοιπὸν καὶ τὴν ιδέαν τοῦ χρόνου, ἵνα τὸν καταστήσωμεν κάπως εὐληπτότερον.

Ἐν λεπτὸν = 60 δευτερόλεπτα μία ὥρα (60×60) = 3600
μία ἡμέρα (24×3600) = 86400 ἔν ἔτος (365×86400) = 31,536,000 δευτερόλεπτα.

Ἐπιθέσωμεν λοιπὸν ὅτι, ἀνὰ πᾶν δευτερόλεπτον, ἀφαιροῦμεν ἐκ τοῦ κυβικοῦ χιλιοστημορίου τοῦ μέτρου τῶν νημάτων τῆς ἀρχῆς ἀνὰ ἑκάτὸν ἑκατομμύρια τεμάχια, θὰ χρειασθῶσιν 8,516,643 (ὄκτώ ἑκατομμύρια πεντακόσια δέκα ἕξ χιλιάδες καὶ ἑξακόσια τεσσαράκοντα τρία) ἔτη, ἵνα ἀφαιρεθῶσιν ἅπαντα τὰ τεμάχια ταῦτα.

Σημειώσατε δέ, ὅτι οἱ ἀνωτέρω ὑπολογισμοὶ ἐγένοντο ἐπὶ ἀρχῶν μεγάλων, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ μικρότεροι, ὧν τὰ νήματα τυγχάνουσι λεπτότερα, αἱ δὲ ὀπαὶ τῶν νηματογόνων ὀργάνων στενότεροι. Ὡστε ἂν λάβωμεν ὡς βᾶσιν τῶν ὑπολογισμῶν μας τὰς τοιαύτας ἀρχὰς θὰ χρειασθῶσι τότε οὐχὶ 3000, ἀλλὰ 10,000 νήματα ἵνα σχηματίσωσι σχοινίον διαμέτρου 1) 20 χιλιοστομέτρου. Ἐπομένως θὰ χρειασθῶσι 317,697,900 ἔτη, ὅπως ἀφαιρέσωμεν ἅπαντα τὰ τεμάχια, τὰ συνιστῶντα τὸν ὄγκον μιᾶς κεφαλῆς καρφίδος, ἀφαιροῦντες ἀνὰ ἑκάτὸν ἑκατομμύρια καθ' ἕνα δευτερόλεπτον

Σημειωτέον δὲ

1ον ὅτι παρελείψαμεν τὰ μεταξὺ τῶν νημάτων ὑπάρχοντα διαστήματα.

2ον ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ ἐγένοντο μᾶλλον πρὸς τὸ ἔλαττον τοῦ πραγματικοῦ.

3ον ὅτι εἰς τὰς διακρίσεις παρελείψαμεν ὑπόλοιπα ἀρκούντως σπουδαία.

4ον ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ ἐγένοντο ἐπὶ στερεᾶς καὶ ὑγρᾶς ὕλης,

δηλαδὴ ἦττον λεπτοφυοῦς ὕλης ἢ ἡ ἀεροειδῆς, ἐφ' ἧκιστα δὲ ἡ ἡ ἀκτινοβόλος.

Ἐν ὅτι ὑπόχουσι ὄντα ἐπίσης μικρά, ζῶντα, σύνθετα δηλ. καὶ ὀργανικά, πεπρωκισμένα δι' ὀργάνων θρέψεως, ἴσως δὲ καὶ αἰσθήσεως καὶ κινήσεως.

Ὅπου ἄρα γε θὰ ὦσι τὰ ὄργανα ταῦτα, καὶ ὅποια ἡ λεπτότης τοῦ ρευστοῦ (fluidide), ὅπερ διαβρέχει καὶ ζωογονεῖ ταῦτα ;

B. Pussereau.

ΓΝΩΜΗ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ

Ὁ Ἀλέξανδρος Σεβήρος καὶ ὁ Σελεστίνος V, καίτοι δίκαιοι, ἀπέτυχον ἐν τῇ κυβερνήσει ὁ μὲν τοῦ Κράτους, ὁ δὲ τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐποχῆς τῶν ὁ εἰς ἐστερεῖτο λαοῦ καὶ στρατοῦ, ὁ δ' ἕτερος κλήρου καὶ πιστῶν

Ἰδοὺ διατί ὁ Σωτὴρ δὲν ἤθελε νὰ παρατιθενται μαργαρίται τοῖς κυσὶ. Ἰδοὺ διατί τὰ δόγματα κατέστησαν ἀναγκαῖα.

Τὸ δόγμα τυγχάνει τὸ διήμεσον σημεῖον μεταξὺ τοῦ φωτὸς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πληθῆος τῶν ἀδυνάτων ὀφθαλμῶν, ἢ, ἂν προτιμᾶτε κάλλιον, τοῦ ἀδυνάτου ὀφθαλμοῦ τῆς πληθῆος.

Ἰδοὺ διατί ἐνόσφ ἡ ἀσθενὴς ὄρασις τῶν ἀνθρώπων καθίσταται ἰσχυροτέρα, μεταβάλλουσι δόγμα ὡς μεταβιλλουσι δίοπτρα.

Ἰδοὺ διατί τὸ γράμμα κτείνει, ἐνῶ τὸ πνεῦμα μόνον ζωοποιεῖ.

Ὁ Ἐσωτερισμὸς ἐξεγείρει τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας ὁμοιάζει πρὸς τὸ κάλυμμα τῆς αἰδοῦς, τὸ διεγείρον τὸν πόνον.

Τὸ δεικνύειν πρὸς τὸ κοινὸν τὴν ἀλήθειαν γυμνὴν, κατασχύνει ταύτην.

Ἐραία γυνὴ ἀποκρυπτομένη καὶ ἀποποιουμένη περικυκλοῦται ὑπὸ λικτρευτῶν. Ἄλλ' ἂν αὕτη κατέληγ εἰς τὴν ὁδὸν, προκαλοῦσα

ἀναισχύντως τοὺς διαβάτας, τότε ἀποσύρονται αὐτῆς καὶ αὐτοὶ οἱ λατρευταί.

Ἄφετε τῇ Θρησκείᾳ τὰ μυστήριά της· μὴ ἐγγίσετε τὸ κάλυμμα τῆς Ἰσίδος! Μὴ διακοινοῦτε τὰ μυστήρια τῆς Ἐλευσίως, ἀναμνησκόμενοι τῆς ἀρχῆς τοῦ Χάμ!

Ἄν ἡ Ἐκκλησία, ἡ μήτηρ σας, φαίνεται κοιμωμένη μετὰ ἐνδυμάτων ἐν ἀκαταστασίᾳ, καλύψατε αὐτὴν διὰ τοῦ ἐπενδύτου, ὀπισθοχωροῦντες ἐν ἀνάγκῃ. Τὸ οὕτως ὀπισθοχωρεῖν σημαίνει προχωρεῖν.

Ὅποτεν ἡ φιλοσοφία ἐνιοήσῃ καλῶς αὐτὰ τὰ πράγματα, τότε αὕτη ἔσται τὸ στερεώτερον στήριγμα τῆς θρησκείας· ἡ δὲ θρησκεία ὄχι μόνον θ' ἀνέχεται αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ θὰ τὴν προασπίζη καὶ εὐλογῇ.

Οὕτω δὲ πως καὶ ἡ πολιτικὴ ἀρχὴ θ' ἀγαπᾷ καὶ ὑπερασπίζεται τὴν ἐλευθερίαν, ὁπότεν εὕρισκῃ ἐν αὐτῇ τὴν πρωτίστην ἰσχὺν καὶ τὸ στήριγμά της.

Πᾶσα δρᾶσις μὴ ὑποστηριζομένη ἐκ τῆς ἀντιδράσεως ὁμοιάζει πρὸς κτύπημα εἰς τὸ κενόν. Ὅπως ἐδέησε τὸ μαρτύριον εἰς τοὺς ἀποστόλους, οὕτω καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εἰς τὴν πεγκόσμιον Ἐκκλησίαν τοῦ μέλλοντος.

Ἐν τε τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τῇ πολιτικῇ ὡς καὶ ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ καὶ τῇ δυναμικῇ δὲν ὑπάρχει ἐπιστήριγμα ἢ ὅ, τι ἀντέχει.

Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἡ ἰδέα μας δὲν εἶνε ἡ ἐπιθυμία τῆς καταπάσεως τῆς ἀντινομίας ἀλλ' ἡ μεταστροφή αὐτῆς, ἂν μας ἐπιτρέπηται ἡ ἔκφρασις, ὡς ἐξηγήθημεν προηγουμένως.

Συμπλεκόμενοι οἱ παλαισταί, ἵνα καταρρίψῃ ὁ εἰς τὸν ἄλλον, συνυποστηρίζονται. Ἐλπίζομεν ὅτι τὸ μέλλον θὰ ἐπιτελέσῃ περισφιγξίν ζωογόνον ἐκείνου ὅπερ μέχρι σήμερον ἦτο πόλεμος...

Ἀλλὰ δύο ἀντίθετοι ἀρχαὶ δὲν εἶνε παραδεκταί ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, ὡς οὐδὲ δύο ἀντίθετοι ἀλήθειαι. Ἐννοεῖ τις τὴν ἐν τῇ δυναμικῇ ἀντίθεσιν τῶν δύο δυνάμεων: αἱ δύο δηλ. αὐταὶ δυνάμεις ὁπότεν ὑφίστανται, ἐξουδετεροῦνται ἀμοιβαίως ἢ ἀλληλεπιστηρίζονται ἐνεκα τοῦ ἐνός καὶ μοιαιδικοῦ νόμου: τῆς ἰσορροπίας...

Ἡ πλῆκῃ λοιπὸν διαιρεῖ ὁ δὲ Θεός, καίτοι δυνάμενος ν' ἀντιτάξῃ τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὸ ψεῦδος, ὅπερ ἐνώπιον τῆς ἀληθείας διαλύεται ὅπως τὸ σκότος ἐνώπιον τοῦ φωτός, ἀφήσει τὰς πλάνας ν' ἀντιτάσσωνται αἱ μὲν πρὸς τὰς δὲ, ἵνα ἀλληλοκαταστρέφωνται ἐξουδετερούμεναι. Ὁ Θεὸς δὲν ἀνοίγει πόλεμον πρὸς τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, ἅτινα δι' ἐνός βλέμματος δύναται νὰ ἐξαφανίσῃ: τὰ ἀφίνει ἢ ἀλληλοπαρεμποδίζονται, οὕτω δὲ κείποτε συντριβεται διὰ τῆς συγχύσεως τῶν γλωσσῶν τὸ τιτανικὸν φάντασμα τὸ ἀντιτασσόμενον πρὸς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀλήθεια δὲν λαμβάνει μέρος ἐν τῇ μάχῃ, τῇ διαιρούσῃ καὶ συνταρασσούσῃ ἀπὸ τόσων αἰώνων τὰς ἐμπαθεῖς διανοίας, ὥστε νέφη συντριβόμενα τὰ μὲν κατὰ τῶν δὲ.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε εἰρήνη, ἡ τάξις, ἡ αἰώνιος ἡρεμία τοῦ ἀπολύτου. Δὲν πειράται νὰ δικαπάσῃ τὰ νέφη τὰ ἀποκαλύπτουσα αὐτὴν, ἀλλ' ἀκτινοβολεῖ ὑπερθεὶν αὐτῶν, ἀναμένουσα τὴν παρέλευσίν των.

Αἱ ἐπαναστάσεις, αἱ μάχαι, καθ' ἃς νομιζοῦσι τὸν Θεὸν ἀντιστρατεύομενον κατὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ τούτους κατὰ τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶνε ἄλλο τι ἢ ἀνταγωνιστικαὶ πλάναι, ὑπεράνω τῶν ὁποίων αἱ ἀλήθειαι τοῦ δικαίου καὶ τῆς λογικῆς ἀκτινοβολοῦσι συνηνωμένα ἀδιασπάστως.

Καίτοι μεταξὺ τοῦ κλήρου ἀνεφάνησαν ψευδεῖς μυστικισαί, οὐχ ἦττον ἡ Ἐκκλησία ἔσται ἱερά καὶ ἀγνή. Ἡ ἐξουσία ἔσται ἐπίσης ἀναγκαία, καίτοι ἀνῆλθον εἰς αὐτὴν κακοὶ κύριοι, ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀξιοπρεπείας ἔσται ἀκλόνητος, μεθ' ὅλας τὰς μανίας τῶν Μαρὰ καὶ τὰς βλασφημίας τῶν Προυδάμ.

Οἱ νουνεχεῖς καὶ εὐσυνείδητοι ἄνθρωποι τῆς τάξεως ὡς καὶ οἱ εὐθεῖς καὶ νοήμονες ἄνθρωποι τῆς ἐλευθερίας ἐγένοντο ὅπως συνεννοῶνται, περισφίγγονται, συνυποστηρίζονται.

Ἰπ' αὐτὴν τὴν ἔποψιν, θρησκεία καὶ φιλοσοφία διατελοῦσιν ἐν συμφωνίᾳ.

Ἐπαναλάβωμεν καὶ πάλιν: πόλεμός τις τυγχάνει, ἐν τε τῇ διανοητικῇ καὶ ἠθικῇ κόσμῳ, μεταξὺ τῶν παθῶν, τῶν προξενούντων τὰς πλάνας τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ πολέμου,

τοῦ καταπονούντος τὸς διαμαχομένους, θ' ἀνακύψῃ, μετὰ πλείονος δόξης, ἢ στενῆ συμμαχίᾳ τῶν ἀληθειῶν καὶ τῆς ἁρμονίας τῶν ἀρχῶν, τῶν συγχεομένων ἐν τῇ ἐνότῃ τοῦ Λόγου καὶ συγκεραλαιομένων ἐν τῷ ἀπολύτῳ ..

Ἐν οἷ Ἰσραηλίται δὲν ἀπέκρουον οὐδὲ παρεγνώριζον τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, δὲν θὰ ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς γῆς Χριστιανοί, ἀλλ' ἀντὶ τούτων, Ἰσραηλίται μόνον.

Ἄδδῶς Κωνσταντίνου.

ΣΥΖΗΗΣΕΙΣ ΖΩΝΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΘΝΕΩΤΩΝ

Περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς φύσεως τῆς ψυχῆς.

ΓΑΒΡΙΗΛ ΔΕΛΑΝΝ

Δὲν ὁμιλεῖτε σαφῶς· ἐρευνῶν ἐμχυτὸν βεβχιουῖμαι ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν ἐμοὶ δύο εἶδη φαινομένων ὅλως διάφορα, οἷα, ἀφ' ἐνός ἢ ἀναπνοῆς, ἢ χώνευσης, ἢ κινήσεως, κλπ., ἀφ' ἐτέρου τὰ πνευματικὰ ἢ σκέψεις, τὰ διάφορα συναισθητικὰ τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἠλικῆς. Ἄρα ἐνυπάρχει ἐν ἐμοὶ καὶ τι μὴ ὑλικὸν καὶ δισκειπτόμενον. Τοῦτο ἀποκαλῶ ψυχὴν.

Ἐν καιρῷ τῆς ζωῆς, παρατηρεῖ τις ἀμοιβαίαν τινὰ σχέσιν μεταξὺ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ὅσῳ δ' ἢ σχέσις αὕτη διατελεῖ ἐν ἁρμονίᾳ, τόσῳ κέλλιον κδηλοῦνται αἱ θελήσεις τῆς ψυχῆς, κατὰ τὸ πάλαιον γνωμικὸν τοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ.

Ἄλλὰ τὸ ὄργανον δὲν δημιουργεῖ τὴν ψυχὴν, καθότι ἐν καιρῷ θανάτου τὸ σῶμα ἀποτυνθίζεται, ἐνῶ ἡ ψυχὴ ἐξακολουθεῖ ζῶσα, περιβεβλημένη ρευστοειδῆς τι σχῆμα.

Ἄλλη πρκατῆρησις Ἐν καιρῷ θανάτου τὸ σῶμα ἀποτυνθί-

θεται, διότι ἡ ψυχὴ ἢ συκρατοῦσα τὰ μόριά της τὸ ἐγκαταλείπει. Ἐρωτῶ τοὺς ὑλιστάς, πῶς θὰ συνεκρατεῖτο τὸ περίπνευμα (οὔτινος τὰ μόρια καίτοι ἐκ ρευστῆς ὕλης, μᾶλλον ἐκτατῆς τοῦ ἀερίου συγκείμενα, διαμένουσιν ἐν τούτοις σεγκεκρατημένα) ἀνδρὲν ὑπῆρχε ψυχὴ, διακατέχουσα τὴν δύναμιν τῆς συγκεντρώσεως;

Ἐπάρχει μεταξὺ τῆς ἀκατεργάστου ὕλης, καὶ αὐτῆς μάλιστα τῆς τοῦ ὑποδεστέρου φυτικῆς ὀργανισμοῦ, ἀπειρόν τι ἰάστημα, συνιστάμενον εἰς τὸ ὅτι τὸ μὲν ζῆ, τὸ δὲ ὄχι Ἡ ζωὴ ὀφείλεται, εἰς τὸ εἰδικὸν στοιχεῖον, ὅπερ οἱ κύριοι ὑλισταὶ οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ εὔρωσιν ἐν τῷ βῆθει τῆς χοάνης των. Μολονότι παρκατηροῦσι καθ' ἐκάστην τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς, ἀγνοοῦσιν ὁμῶς ὀλοτελῶς τί ἐστὶ ζωὴ.

Δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ τὴν ἀξίωσιν των ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ὑλική, ὅτι συνίσταται ἐξ ὕλης κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον αἰθεριώδους.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν, αὕτη ἡ ὕλη, οἰαδὴ τις καὶ ἢ ἢ κατὰστασίτης, εἶνε καὶ μένει πάντοτε ὕλη Ἡ ὕλη δὲν προοδεύει. Καθ' ὅλας της τὰς δυνατὰς καταστάσεις διατελεῖ ἀείποτε οὐσία ἀδρχνῆς.

Λάβωμεν ἐν παραδείγματι. Τὰ ἄτομα τοῦ ὀξυγόνου καὶ τοῦ ἀζώτου ἄτινα ἦσαν ἐν τῷ ἀεροστάτῳ, ὅτε ὁ Κρούζ ἐποιήσατο τὸν διάσημον πειραματισμὸν ἐπὶ τῆς ἀκτινοβόλου ὕλης, κατεῖχον βεβαίως τὴν ἀνωτέραν καταστάσιν, τὴν αἰθεριωτέραν (ἀφ' ὅσας γινώσκωμεν) τῆς ὕλης. Ἄλλὰ μή-τοι τὰ ἄτομα ἐκεῖνα, ἐν τῇ τοιαύτῃ τότε καταστάσει δὲν ἦσαν καὶ πάλιν, ὡς πρότερον, ὕλη; Ἐξεδήλουν μὲν ἰδιότητας φυσικὰς, διαφόρους τῶν ὧν ἐγίωσκον δι' αὐτὰ πρὸ τοῦ πειραματισμοῦ, καθὸ μεταβληθείσης τῆς συμπεκνωσεως των, ἀλλὰ δὲν ἦσαν οὔτε πλέον οὔτε ἔλαττον ἢ ἄτομα ὀξυγόνου καὶ ἀζώτου.

Τὰ ρευστά, περὶ ὧν μᾶς λέγουσι τὰ πνεύματα, καὶ τὸ παγκόσμιον ρευστὸν ἢ ὁ αἰθῆρ τῶν φυσικῶν δὲν εἶνε ἄλλο τι ἢ φυσικαὶ καταστάσεις τῆς ὕλης. Δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ὕλη

καθαρίζεται· δὲν προοδεύει αὐτή, καθὸ παθητικὴ, ἀδρανὴς· δὲν ὑπάρχει δὲ πρόοδος ἢ διὰ τὸ ὄν τὸ πάσχον, τὸ παλαιόν.

* Ἄρα ἡ ψυχὴ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἡ ὕλη λεπτοτάτη, διυλισμένη, κλπ.

E LEBAY

Καὶ ὁμῶς ἰδοὺ ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ὕλική. * Ἄν ἀφαιρέσωμεν ἀλληλοδιαδόχως τὰ ἀνώτερα στρώματα τοῦ ἐγκεφάλου, βλέπομεν τὴν δύναμιν ἐλαττωμένην ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀπόδειξις αὐτὴ τῆς ἀπολύτου συναφείας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ ἐγκεφάλου, ἀπόδειξις παρεχομένη ὑπὸ τῆς σμίλης τοῦ αἰκτόμου διὰ τῆς οὕτως τμηματικῆς ἀφαιρέσεως τῆς ψυχῆς ;

K. ΦΛΑΜΜΑΡΙΩΝ

Καὶ βέβαια ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς διατελεῖ συνδεδεμένη πρὸς τὴν τοῦ ἐγκεφάλου. Βεβαίως ἡ ἐξασθένεισι τοῦ δευτέρου ἐπιφέρει λιποθυμίαν τῆς πρώτης· βεβαίως τὸ παιδίον καὶ ὁ γέρον (καίτοι ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐξαιρέσεις τούτου) σκέπτονται δι' ἧττονος διαυγείας ἢ ὁ ὄριμος ἀνὴρ· βεβαίως πληγὴ τις εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἐπιφέρει ἐλάττωσιν ἢ καὶ ἀπώλειαν τῆς ἀντιστοιχούσης δυνάμεως. Ἄλλὰ τί πρὸς τοῦτο, ἀφοῦ ὁ ἐγκέφαλος εἶνε τὸ ἀναγκαῖον ἐργαλεῖον, τὸ sine qua non τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἰδέας τῆς ψυχῆς ;

Δόσατε εἰς τὸν ἐπιτηδειότερον μουσικὸν ἐλαττωματικὸν τι ὄργανον· δικαιούσθε νὰ τῷ ἀρνηθῆτε τὸ τάλαντον τῆς μουσικῆς ἂν δὲν δυνηθῆ νὰ ἐπιτύχη τὸ αὐτὸ ἀποτελεσμα, ὅπερ ἐπιτύγγανε πρῶτον δι' ὄργανου ἐντελεστέρου ;

* Ὅπως ἡ λειτουργία τῆς ὁράσεως ἔχει ἀνάγκην ὀφθαλμοῦ, ἵνα ἐκδηλωθῆ, οὕτω καὶ ἡ ἰδέα ἔχει ἀνάγκην ἐγκεφάλου· ἀλλὰ τὸ ὀπτικὸν νεῦρον καὶ ὁ ἐγκέφαλος δὲν εἶνε ἢ τὰ ὕλικὰ ὄργανα δυνάμεώς τινος, οὐδὲν κοινὸν πρὸς αὐτὰ ἐχούσης.

Τὸ δισχυρίζεσθαι, ὡς οἱ ὕλισται, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ὕλικόν, δηλ. χημικὸν ἀποτέλεσμα συνδυασμῶν τινῶν ὕλικῶν, τοῦτο εἶνε πλάνη μεγίστη. Τί κοινὸν μεταξύ τῶν συναισθημάτων τῆς δικαιοσύνης, τῆς γενναιότητος, τοῦ θάρρους, καὶ τοῦ ἀνθρωπικοῦ ὄξεος, τοῦ ὄξυ-

γόνου, τοῦ φωσφόρου ; Λογικὸν εἶνε τὸ λέγειν ὅτι ὁ κρόμβελ εἶχε 2231 γραμμ. διανοίας, ὁ Βύρων 2228, ὁ Κυβιέρ 1829, διότι οἱ ἐγκέφαλοι τῶν ἐζύγιζον αὐτὰ τὰ βάρη ;

* Ὡ σοφοί ! Ὁ Ἐπίκουρος εἶπεν ἤδη ἐκπαλαί ὅτι ἡ φύσις τοῦ λίθου εἶνε τὸ πίπτειν, ἀφοῦ οὗτος πίπτει.

Τὸ παρορμῶν τοὺς ὀπαδοὺς τῆς ὕλικῆς ψυχῆ· πρὸ ἀπόρριψιν τῆς πνευματικῆς οὐσίας τῆς εἶνε τὸ ὅτι δὲ ἔννοοῦσι, λέγουσι, πῶς ἡ νοημοσύνη, ἡ ἰδέα, ἡ θελήσις καὶ ὄλαι αἱ ἰδιότητες τοῦ πνεύλατος δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν ἄνευ ὕλικου τινος οἰουδήποτε ὑποστηρίγματος. Δὲν ἔννοοῦσι ! Ὡραία λογικὴ ma foi ! Ἐ, κύριοι, καὶ μήπως ὁ ἄνθρωπος ἔννοεῖ τὰ πάντα ; * Ἄν ὁ Θεὸς ἔγνω ν' ἀποκρύψῃ ἀφ' ἡμῶν τὴν οὐσίαν τῶν ὄντων, πρέπει διὰ τοῦ· ο νὰ ἐπαναστῆ τὸ πτωχὸν λογικὸν μας κατὰ τῶν θελημάτων αὐτοῦ ;

DIONYS

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ ὕλη ἐπηρεάζει τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ δὲν τὸ διοικεῖ. Δὲν εὐρίσκονται ἐπίοτε ἄνθρωποι, καίτοι ἐντελῶς ὀργανισμένοι, ἄνευ διανοητικῆς ἀξίας ; Ἀπεναντίας δὲ ὄντα καχεκτικά, ἀσθεινικά, δεικνύοντα διάνοιαν ζωηράν, ζῶσαν, ἀδάμαστον !

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἀποδεικνυομένη οὕτως ἡ προσωπικότης τῆς ψυχῆς

Τὸ πνεῦμα δὲ δεσπόζει τῆς ὕλης : Εἰπήτε γερμανιστί εἰς τινα ἐπανακάμπτοντα ἐκ ταξειδίου : « Ἡ συζυγὸς σας ἀπέθανε χθὲς αἴφνης », θ' ἀντιπαρέλθῃ, χωρὶς νὰ ἐπηρεασθῆ οὐδόλως. Ἄλλ' εἰπήτε τῷ αὐτῷ εἰς τὴν γλῶσσάν του τότε τρόμος τὸν καταλαμβάνει, γίνεται ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

Ποῦ λοιπὸν τὸ ὕλικόν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις ;

Βεβαίως δὲν βλέπομεν τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ μήτοι βλέπομεν τὸν ἠλεκτρισμὸν ; Καὶ ἐν τούτοις δὲν διστάζει ἡ ἐπιστήμη ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ὑπαρξίν του ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ.

Αἱ ἀποδείξεις βρίθουσι εἰς τὴν ἐκλογὴν ὑπάρχει ἡ δυσκολία Ἰδοὺ ἐν παράδειγμα. Ἄνθρωπός τις θνήσκει· οὐδὲν δύναται ν' ἀναστήσῃ αὐτόν. Ὁ γαλβανισμὸς δύναται νὰ προξενήσῃ εἰς πτώμα τι, μὴ περιελθὸν ἔτι εἰς σῆψιν, κινήσεις ἐκπληκτικὰς, ἀνοι-

γοκλεισθήματα ὀφθαλμῶν, κλπ κλπ., ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ζώην.

Καὶ ὅμως ἡ ὕλη εὐρίσκεται ἔτι ἐκεῖ ἐντελῶς ὀργανισμένη, ἄνευ διαλύσεως τῆς συνεχείας, ἀφοῦ αἱ γαλβανικαὶ κινήσεις τυγχάνουσιν αἱ αὐταί. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ ὕλισθης κρατεῖ ἐν χειρὶ (καὶ χωριστὰ) τὴν τε ὀργανισμένην ὕλην, καὶ τὴν κινήτηριον δύναμιν, ἀλλὰ δὲν δύναται ἢ νὰ κινήσῃ αὐτόματόν τι, ὅπερ μετ' οὐ πολὺ θὰ τῷ ἐκφύγῃ διὰ τῆς ἀποσυνθέσεως.

Δὲν ἦτο ἄρα ἡ ὕλη ἥτις ἔζη ἐν αὐτῷ τῷ σώματι, ἀλλ' ὁ ξένος ὅστις τὸ ἐγκατέλιπε.

*Ἄλλο παράδειγμα. Σταματᾷ ὁ τροχὸς ἀτμομηχανῆς τινος. Τὸ λογικὸν μᾶς λέγει, ἐπὶ τῇ περιστάσει ταύτῃ, ὅτι πρέπει νὰ τὸ ἀναζητήσωμεν ἐν τῷ ἀτμῷ, εἴτα ἐν τῷ πυρὶ.

Παρομοίως, ἐνώπιον πτώματός τινος, πρέπει ν' ἀναζητήσωμεν τὸ θεῖον πῦρ, ὅπερ τὸ ἐζωογόνει, δηλ. τὴν ψυχὴν.

EMILE DE RIENZI

Καὶ ὅμως, μεθ' ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά σας, ἄτινα θεωρῶ πολὺ λογικά, δὲν μοὶ φαίνεται ἀδύνατον ὥστε ἡ ψυχὴ νὰ τυγχάνῃ ὕλικῆ, καὶ ἰδοὺ τί μὲ παρακινεῖ πρὸς τοῦτο. Μέχρις ἐσχάτων δὲν ἐγίνωσκον ἢ τρεῖς μόνον καταστάσεις τῆς ὕλης. Ἄλλ' ἰδοὺ ὅτι ἀνεκαλύφθη ἤδη ἑτέρα, τετάρτη κατάστασις, δηλ. ἡ ἀκτινοβολία τῶσφ παράλογον λοιπὸν θὰ εἶνε ἄρα γε τὸ παραδεχθῆναι ὅτι ἡ ψυχὴ δύνατον νὰ ἦ ἐκδήλωσις καταστάσεώς τινος ὅπως μὲν ἀγνώστου εἰσέτι, διαμενουσῆς δ' αἰωνίως ;

Πιστεύσατε ὅτι ἂν ποτε μᾶς ἀποδειχθῇ ὅτι τὸ πνεῦμα εἶνε ἄλλο τι ἢ ἰδιότης λεπτοτάτης ὕλης σχετιζομένης πρὸς τὸ περιπνευμα ὡς τοῦτο πρὸς τὸ σῶμά μας, θὰ καταστῶμεν ἀμέσως πνευματολόγοι ἐν τῇ κυρίᾳ σημασίᾳ τῆς λέξεως.

Ἄλλ' ἂν ἤδη διαφωνῶμεν ἐν ταῖς λεπτομερείαις, μήτοι τὸ τοιοῦτο δικαιοῖ τὸ μὴ διατηρεῖν ἐν τῷ βῆθει τῆς καρδίας τὸ πρὸς ἀλλήλους ὀφειλόμενον σέβας, ἀφοῦ ἔχομεν τὴν αὐτὴν πίστιν, τὰς αὐτὰς ἐλπίδας ;

AUZANNEAU

Δὲν κατακρίνω, ἀγαπητὲ συνάδελφε, τὸν μὴ σκεπτόμενον ὡς ἐμέ, ἵνα κἀγὼ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ πιστεύω ἄλλως ἢ ὅπως οἱ ἄλλοι.

Δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν τοῦ γινώσκειν τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς νομίζω ὅμως αὐτὴν πνευματικὴν, ὡς σεῖς τὴν νομίζετε ὕλικήν. Δὲν παραδέχομαι ὅτι ἡ ὕλη προοδεύει καθαρικομένη. Πιστεύω εἰς διανοητικὴν δύναμιν, ἐπιπεργουσαν ἐπὶ τῆς ὕλης. Θὰ μιμηθῶμεν τὴν φρόνιμον ἐπιφυλακτικότητά σας, λέγοντες ὅτι ἂν ποτε μᾶς ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε ὕλική, θὰ γίνωμεν ὕλισται.

E LEBAY

Ἄλλ' ἐν τέλει μεθ' ὅλα τὰ εἰρημέικα δὲν βλέπομεν ἢ ἀπλᾶς ὑποθέσεις καὶ ὄχι πράγματα. Ἄς ἐπιτραπῇ λοιπὸν εἰς ἕκαστον νὰ τὰς ἐκλαμβάνῃ κατὰ τὰς ἰδίας του συμπαθείας.

Δὲν ὑπάρχουσιν ἀλήθειαι ἀπολυτοὶ ἢ αἱ παρὰ τοῦ λογικοῦ καθιερωθεῖσαι καὶ ἄς ἐπιβεβαιουῖσι τὰ πράγματα. Τὰ πράγματα ! Ἰδοὺ τὸ μέγα κριτήριον τῆς ἀληθείας. Ἡ ὑπόθεσις δέον νὰ ἄρχῃται ἀπ' αὐτῶν.

Σῶμά τι, τὸ περιπνευμα, συνοδεύει πάντοτε τὸ ἀτομικὸν ἐγώ. Λοιπὸν, ἂν ἡ ψυχὴ αὐτῆ καθ' ἑαυτὴν ἦτο ἰδέα, διάνοις, θέλησις, ἂν αὐτῆ, μόνος πνευματικὴ ἀγνώστου στοιχείου, συνίστα μόνη τὸ ἄτομον, διατὶ αὐτὸ τὸ ὀργανισμένον σῶμα νὰ τὴν ἀκολουθῇ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ;

Ὁ πνευματισμὸς, οὐ τινος ἄπαντες ἐκ συμφώνου ἀναγνωρίζομεν τὴν αὐθεντίαν, δὲν προσέφερε νέον φῶς ἐπὶ τῆς φύσεως τῆς ψυχῆς ὅ,τι δ' ἂν λέγωσι περὶ τῆς φύσεώς της δὲν εἶνε ἢ καθαρὰ ὑπόθεσις. Τὸ μέχρι τοῦδε παρὰ τοῦ πνευματισμοῦ ἀποδειχθέν, τὸ μόνον πρᾶγμα, οὐ τινος δυνάμεθα νὰ ἐπιβάλλωμεν τὴν ἐπιβεβαίωσιν, εἶνε ἢ ἀναβίωσις τοῦ ὄντος. Ὑπάρχομεν καὶ μετὰ θάνατον. Τοῦτο μᾶς τὸ ἀποδεικνύουσι τὰ πράγματα.

Πῶς διατελοῦμεν μετὰ θάνατον ; Οἱ πρὸ ἡμῶν μεταβάντες εἰς τὸ πέραν τῆς ζωῆς μᾶς διχθεβαιοῦσιν, ὅτι διατελοῦσιν ἐσχηματισμένοι ὡς τὸ πρότερον, ἀλλ' ἐν σχήματι αἰθερώδει, λεπτῷ, λεπτοτάτῳ, ἂν θέλετε, ἀλλὰ πάντοτε ὕλικῳ.

Ἔσχον ἐν τῷ παρελθόντι, ἔξουσιν ἐν τῷ μέλλοντι ἀτομικότητα ἀσώματων; Οὐδὲν μέχρι τοῦδε, οὐδὲν ἐπιβεβαιοῖ τοιοῦτόν τι.

Ἄφ' ἑτέρου εἶνε ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἀπλοῦν τραῦμα εἰς τὸν ἐγκέφαλον προξενεῖ τὴν μωρίαν ἢ τὴν τρέλλαν· καί, ἐπειδὴ οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἐπεβεβαίωσε τὴν ψυχὴν μεμονωμένην πάσης ὕλης ἀπτῆς ἢ ρευστοειδοῦς, ἐξκκολουθοῦμεν θεωροῦντες αὐτὴν ὕλικήν.

Ἄλλως τε δὲ αὐταὶ αἱ δύο διαβεβαιώσεις: ἡ ψυχὴ εἶνε ὕλική ἢ ἡ ψυχὴ εἶνε πνευματικὴ δὲν εἶνε πράγματι ἢ δύο ὑποθέσεις, μὴ δυνάμεναι μῆτε ἢ μὲν μῆτε ἢ δὲ νὰ ἐπιβεβαιωθῶσιν. Ἄλλ' ἀδιάφορον τοῦτο· τὸ ὃν ἀναζητεῖ· τοῦτο εἶνε τὸ ἐνδιαφέρον, τὸ ἀποδειχθέν καὶ ἀναντίρρητον γεγονός. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐν τῷ μέλλοντι φύσιν αὐτοῦ, τί μᾶς μέλει καὶ πάλιν; Ἄφου, ἔν τε τῇ μιᾷ ὡς καὶ ἐν τῇ ἑτέρᾳ καταστάσει, ἡ συνέχεια τῶν παθῶν μένει ἢ αὐτὴ πάντοτε;

Ἔστω οὐδ' ἡ περίστασις αὕτη ἄς μὴ ἢ ἀντικείμενον διαφωνίας μεταξύ μας καὶ ἄς ὁμολογήσωμεν εἰλικρινῶς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἄγνοιάν μας.

RENE CAILLE

Πολὺ καλὰ Ὀφείλομεν ἅπαντες τρώντι νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς μας εἶνε εἰσέτι ἄγνωστος.

Ἴν' ἀνεύρωμεν τὴν ἀρχὴν τῆς, ποῦ νομίζετε, ὅτι δεόν ν' ἀναδράμωμεν;

Ὀφείλομεν νὰ διατρέξωμεν τὸ βασιλεῖον τῶν ζώων, τὸ τῶν φυτῶν, τὸ τῶν ὀρυκτῶν, καὶ νὰ προχωρήσωμεν μέχρι τοῦ ἀτόμου;

Τίς δύναται νὰ εἴπῃ; Τίς ποτε θὰ τὸ γνωρίσῃ; Καὶ τί μᾶς μέλει ἀκόμη περὶ τούτου;

Ἄρκει ἡμῖν, ὅτι ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ψυχὴ καὶ ὅτι ἔχομεν τὴν βεβαιότητα· καθ' ὅτι αἱ πνευματικαὶ ἐκδηλώσεις τυγχάνουσιν ἀποδείξεις μαθηματικῆς, ἀναντίρρητος τῆς ὑπάρξεώς τῆς. Ἐκτὸς τούτου μῆτοι ἢ πορεία τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς καθαριζομένης, τῆς μεγαλυνομένης, τῆς τελειοποιουμένης ἀείποτε, δὲν μᾶς τὸ ἀποδεικνύει δι' ἄλλου τρόπου ἐκπληκτικοῦ; Αὐταὶ αἱ ἴδιαι ψυχαὶ ἐπανερχονται ἐνσωματούμεναι, ἐξακολουθοῦσαι οὕτω τὰς καλὰς ἢ κακὰς ἐπηρείαις τῶν, καὶ βλέπομεν οὕτω, ὅτι ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ γενικὸν καλὸν ἐν τῷ παρόντι βίῳ, ἐργαζόμεθα χάριν τῆς ἰδίας ἡμῶν εὐτυχίας ἐν τῷ ἐπομένῳ βίῳ, χάριν τῶν μελλόντων ἡμῶν βίων.

Δυνάμεθα δὲ οὕτω νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ εἴμεθα οἱ κυριῶς αἴτιοι τῶν δειροπαθημάτων ἡμῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΤΟ ΕΛΙΞΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Ἄκουσον, εἶπεν ὁ Γάστων Δουσῶλ, νέος δόκτωρ, οὐ τις τὴν μεγάλην ἀξίαν ἀνεγνωρίζαμεν ἄπατες· δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν ν' ἀποδώσω εἰς σὲ τὸν ὃν μᾶς προτείνεις λογιόγραφον· ἢ παρατήρησις μου θὰ ἔχη χαρακτῆρα γενικώτερον, συνάμα δὲ καὶ σημασίαν ἥμισυ, δυστυχῶς, ἐνθαρρυντικὴν.

Ἐπάρχουσι δύο περίοδοι ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἱατροῦ Ἡ πρώτη, ἡ τῆς νεότητος, παρέχει τὴν μεγάλην περιέργειαν, τὴν θέλησιν τοῦ νικᾶν τὸ κακὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν, ἣν οὐδὲν καταβάλλει. Εἶνε δὲ συγχρόνως ὁ καιρὸς τῆς λυσσώδους ἐργασίας, διαρκούσης καθ' ἑκάστην 15—20 ὥρας εἰς ἀνάγνωσιν καὶ γριφώδη γραφὴν, ἐπὶ βλάβῃ τῶν ὀφθαλμῶν, ἕνεκα τῶν φυτιλίων τοῦ λαμπτήρος, τῶν ἀποδιδόντων δυσώδη ὀσμὴν καπνοῦ ἐν ᾧ δὲ καταγιγόμεθα μετὰ τῆς μανίας ἐκείνης ἢ μὲν ζωὴ βαδίζει, κινεῖται, κυλιέται πέριξ καὶ ἐκτὸς ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ κλείομεν τὰ ὦτα, ἵνα μὴ ἀκούωμεν τὸν θόρυβον τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ μεγάλου τούτου ἀσθενοῦς, τοῦ ὑποφέροντος ἐκ τοῦ πνεύμονος, τῆς καρδίας, τοῦ ἐγκεφάλου. Ζητοῦμεν παρὰ τῶν ἄλλων ὀλόκληρον τὴν ἐπιστήμην, ἣν τὸ παρελθὸν ἐπεσώρευεν εἰς τοὺς ἐν δὴ σχήματι τόμους, τοὺς τόσῳ φοβεροὺς κατὰ τε βᾶρος καὶ ἀξίαν, ὁ δὲ χρόνος δὲν μᾶς ἐπαρκεῖ, ἵνα μάθωμεν τὸ μυστικὸν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου διὰ τοῦ μόνου βιβλίου, τοῦ ἀείποτε ἀνοικτοῦ, τοῦ εἰκονογραφημένου διὰ νέων ἀείποτε, ἀληθῶν, καταπειστικῶν σχεδίων. Ἴδου τὸ βιβλίον αὐτό...

Καὶ διὰ κυκλοτεροῦς χειρονομίας εἶδειξεν τὸ *Boulevard*. Τὸ φω-

ταέριον ἔρριπτε τὰς λευκοειδεῖς ἀκτῖνάς του, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκυ-
μαίνοντο ἀκαταπαύστως οἱ περιπατηταί :

— Ἴδου τὸ μέγα χειρόγραφον τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς
παθολογίας, ἐξηκολούθησεν. Ἴδου ἡ φυσιολογία ἐν τῇ πράξει. Τί
βλέπουμεν ἐκ τούτου ἡμεῖς οἱ νέοι, οἱ καθηλωμένοι ἐν τῷ νοσοκομείῳ
ἢ ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ ; Κεῖ τοῦτο εἶνε εἰ. τόμος, ἐν κεφάλαιον,
μὶς παράγραφος τῆς εὐρείας ἱατρικῆς ἐγκυκλοπαιδείας, ἣτις εἶνε ἡ
κοινωνία ὀλόκληρος. ὦ ! ἀνέκραξε μετὰ τόνου, οὐ τινοσ ἢ εἰλικρί-
νεια μᾶς ἐξέπληξε, νὰ εἶχέ τις τὸν κάρων—δηλ. τὰ ἀπαιτούμενα
μέσα τοῦ ζῆν—ν' ἀφοσιωθῆ ὀλοτελῶς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀνθρω-
πίνης βιβλιοθήκης τοῦ παγκοσμίου τούτου λεξικοῦ, οὐ ἕως ἑκα-
στο; ἄνθρωπος εἶνε μία σελίς, νὰ τὸ ἀναγῶγῃ κατὰ συλλαβὴν, νὰ
τὸ ἀντιγράψῃ, νὰ τὸ σχολιάσῃ . . . καὶ ἔπειτα νὰ ἐνασχοληθῆ εἰς τὴν
ἱατρικὴν ! Τί λέγω ; Κατόπιν τούτου ἡ ἱατρικὴ θὰ ἦτο περατω-
μένη . . . διότι τότε θὰ ἔκαμνέ τις αὐτοψίας οὐχὶ ἐπὶ νεκρῶν, ἀλλὰ
ἐπὶ ζώντων, ἐπὶ ἐγκεφάλων, ἐπὶ στηθῶν, ἐπὶ καρδιῶν . . . Μετὰ δε-
καετείς δὲ πρακτηρήσεις, ἐκτελουμένας μετὰ τῆς μεγάλης ἐκείνης
ἀφοσιώσεως, ἦν καταβάλλομεν εἰς τὸ ν' ἀνακυκῶμεν τέφρας πολυ-
μαθείας, ἡ ἀληθὴς φλόξ θὰ ἀνέλαμπεν.

— Ἀλλά, ἀνεφώνησα, μετὰ τὴν μανιώδη ἐργασίαν, εἰς ἣν ὀφεί-
λομεν ἡμεῖς; νὰ κκαδικασθῶμεν, μᾶς μένει πλέον τοῦ ἡμίσεως τῆς
ζωῆς ἡμῶν . . .

— Νεὶ, ὑπέλαβεν, ὅπως ὁ ἀποτεθκρημένος, ὁ σκεπτικός, ὁ
ἀμυθής, ὁ ἄγοραῖος πρακτικός, ὁ ἐμπειρικός, ὁ ἐπορθκλιμῶν εἰς
τὸν τιμητικὸν σταυρὸν καὶ τὴν Ἀκκδημία; ἀποκατασταθῆ ὁ
δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ καθ' ὄλα ἱατρός, ἐνῶ ἡμεῖς ὄταν ἀρή-
σωμεν τὰ βιβλία, εἴμεθα τυρλοὶ μὴ βλέποντες πλέον τὸν ἄν-
θρωπον . . .

Εἰς τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐγὼ ἐξέβλακκα κρυγὴν καὶ, θέσας
τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ βραχιονός του, τῷ λέγω, «Κύτταξαι!»

Αὐτὸς δ' ἀκολούθησας τὴν διεύθυνσιν τοῦ δακτύλου μου.

— Τίς εἶνε ὁ ἄνθρωπος αὐτός ; ἠρώτησε.

— Αὐτὸς εἶνε ὁ γέρον, περὶ οὗ σὰς ὠμίλησα ἤδη . . . ὁ
κ Βενσάν.

Τῷ ὄντι, ὑπὸ τὴν κρυγὴν ἀντανάκλασιν τῶν ἀστειλπνώ-

των φανῶν, ὁ μὲν γέρον ἐπροχώρει βραδέως, κοπιωδῶς,
ἐγὼ δ' ἔφριττον βλέπων τὴν ἀπίστευτον μεταβολὴν, τὴν εἰς
αὐτὸν ἐπελθοῦσαν ἐντὸς μιᾶς μόλις ὥρας, ἀφ' ἣς τὸν εἶ-
χον ἶδει.

Μοὶ ἐφάνη ὠχρός, ἀδύνατος, κεκυρῶς, συντετριμμένος.
Μεθ' ἑκάστον βῆμά του, συρόμενον ἐπὶ τοῦ ἐξ ἀσφάλτου ἐδάφους,
παρετήρει περίξ αὐτοῦ, στρέφων τὸν τρέμοντα λαιμόν, οὔτινος οἱ
σπόνδυλοι ἐνόμιζέ τις ὅτι ἔτριζον.

— Ἐ ! Ἐ ! ἀλλ' αὐτὸς εἶνε ὁ γερο-Θηθενῆς, ἀνέκρα-
ξεν εἰς τῶν πλησίον μου. Δὲν ἀπέθανε λοιπόν ;

— Τῷ ὄντι, ἐπανελάβεν ὁ Γάστων, ὅστις τὸν παρετήρη-
σε προσεκτικώτερον· δὲν τὸν εἶχον ἀναγνωρίσει κατ' ἀρχάς . . .

— Ἀλλά τίς εἶνε αὐτὸς ὁ κ. Θηθενῆς ; ἠρώτησα ἀνυπομόνως.
Χωρὶς δὲ νὰ μ' ἀπαντήσῃ ἀπευθείας ὁ Γάστων, ἐξακολούθησεν
ὡς εἰ ὠμίλει πρὸς ἑαυτὸν :

— Τὸν εἶχον συναντήσῃ μολις πρὸ τινῶν μηνῶν φαιδρὸν καὶ
νεάζοντα . . .

— Ἀφοῦ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, πρὸ μιᾶς ὥρας ἐνόμιζον, βλέπων
αὐτόν, ὅτι εἶχον ἐνώπιόν μου ἄνθρωπον νέον ἀκόμη . . . Πιθανὸν
ἢ λύπη, μετὰ τὸ συμβᾶν ἐκεῖνο νὰ ἐπέφερε τὴν μεταμόρφωσιν
ταύτην . . .

— Ἐλθέ, μοὶ εἶπεν ὁ Γάστων, ἐγγίσας με ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ
ὄμου· θὰ σοὶ εἶπω τί γνωρίζω περὶ αὐτοῦ . . . Ὅχ ἐξακολουθῶ δὲ
διδῶν εἰς αὐτόν τὸ ὄνομα τούτου, ὅπερ εἶνε καὶ τὸ ἀληθές, διότι
καλεῖται Βενσάν-Θηθενῆς.

Ἐν τούτοις οὗτος εἶχεν ἐξέλθει τῆς ζώνης τοῦ φωτός, εἰς τὸ
κέντρον τῆς ὁποίας ἡμεῖς ἐρρισκόμεθα. Ἐγερθεὶς μετὰ σπουδῆς ἡ-
κολούθησα τὸν φίλον μου· ἐπανεύρομεν τὰ ἴχνη τοῦ γέροντος,
ἀνερχομένου τὸ Βουλευτᾶρ καὶ ἐξαφκνιζομένου διὰ μέσου τοῦ εὐθύ-
μου καὶ γελῶντος πληθους, τοῦ τερπομένου ἐκ τῆς ἐσπέρας ἐκείνης
τοῦ εὐθαλοῦς καὶ ζωογόνου καλοκαίριου. Ἡ στενὴ ράχις του ὠ-
μοίαζε πρὸς τὴν τοῦ πιθήκου.

— Λάλο, λέγω εἰς τὸν φίλον μου· σπεῦσον νὰ μοὶ εἴπῃς τί
γνωρίζεις περὶ τοῦ προσώπου τούτου ὅπερ μὲ ἐνδιαφέρει, μ' ἀνη-
σχεῖ, καὶ μὲ παροργίζει συγχρόνως.

— "Ὅς τὸν ἀκολουθήσωμεν κατ' ἀρχάς, ἀπήντησεν ὁ Γάστων· γνωρίζω τὸ παρελθὸν αὐτοῦ, καὶ θὰ εὐχαριστούμην μανθάνων κατὰ τι καὶ τὸ παρόν του. Ἐναγκάσθην νὰ κρατήσω τὴν ἀνυπομονησίαν μου· ρυθμίζοντες δὲ τὰ βήματα ἡμῶν πρὸς τὰ τοῦ Κ. Θηβενῆ, διετέθημεν εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ μᾶς διαφύγη ἀπὸ τὴν ὄρασιν.

Παρετήρησα τότε, ὅτι ἐστέκετο ἔμπροσθεν ἐκάστου καφείου· ἐπὶ τῆς ὁδοῦ δὲ μένων διερεύνα ἐντὸς διὰ τοῦ βλέμματός. Ζητεῖ κάποιον βεβαίως, εἶπον ἐγώ· ἢ κάποιον ἴσως, προσέθηκεν ὁ Γάστων γελοῶν. Τῷ ὄντι δὲ μετέβαινε κατὰ προτίμησιν εἰς τὰ καταστήματα τὰ συγκαζόμενα ὑπὸ τῶν νεανίδων τῆς συνοικίας.

— Ἄλλ' εἶνε ἀπλή ἀστειότης τοῦτο, προσέθηκεν ὁ Γάστων, διότι ἐκτός, ὅτι ὁ Θηβενῆς ὑπῆρξε πάντοτε σωφρονέστατος, εἶνε καὶ πλέον ἢ ἑκατοντούτης.

— Ἐκατοντούτης!

— Ἐγὼ εἶμαι τῶρα τριάκοντα πέντε ἐτῶν, ἐπανέλαβεν ὁ Γάστων· ἤμην δὲ δέκα πέντε, ὅτε ὁ διηγηθεὶς μοι τὴν ἱστορίαν τοῦ Θηβενῆ, με ἐβεβαίωσεν, ὅτι αὐτὸς ἔζη ἤδη κατὰ τὸ 1789.

Ἐν τούτοις ὁ γέρον εἶχεν ἐπαναλάβει, ὅχι τὸν δρόμον του, ἀλλὰ τὸ σιωπηλὸν ὀλισθημὰ του, ὅπερ τῷ ἔδιδε χαρακτῆρα σχεδὸν φανταστικόν.

Καθόσον ἐβάδιζεν, ἐφαίνετο ὡς ἐν ὑπέκλυτε περισσότερον ὑπὸ βάρους βαρύτεροι γινόμενον ἢ ἐλευνὴν κατάστασιν τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτοῦ ἠϋξανε καὶ ἀληθῶς, ἠρξίσασμεν νὰ φοβώμεθα μὴ καταντήση νὰ διαλυθῇ εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐξαφανισθῇ ὀλοτελῶς.

Φθῆς εἰς τὴν ἄκραν τοῦ βουλευτέρ, ἐστάθη ὡς δισταζὼν ὁποῖαν διεύθυνσιν ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσῃ· ἡ ὥρα παρήρχετο καὶ οἱ περιπατηταὶ ἐγένοντο σπάνιοι· Ἡμεῖς δὲ ἤμεθα πλησιέστατα αὐτοῦ, σχεδὸν τὸν ἠγγίζομεν Αἴφνης τὸν εἶδομεν ποιοῦντα χειρονομίαν ὑποδηλοῦσαν ὀργὴν συνάμα καὶ ἀπελπίσιν καὶ στραφέντα πρὸς τὴν πλαγίαν ὁδόν.

Ἀκολουθοῦντες τὰ ἔχνη του εἶδομεν αὐτὸν μετ' ὀλίγον διαβάντα τὴν ὁδὸν καὶ προχωροῦντα κατ' εὐθείαν πρὸς θύραν τινὰ ἀμυξηλάτου, ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας γυνὴ παχεῖα — βεβαίως ἢ τοῦ ἠνιόχου — κνέπνεε τὴν δρόσον τῆς ἑσπέρας, κρατοῦσα ἐπὶ τῶν γονά-

των παιδίον ἐξαετὲς ἢ ἑπταετὲς, ὑγιὲς καὶ εὐτραφές. Ἄμα ὡς τὸ παιδίον παρετήρησε τὸν Θηβενῆ ἐπήδησεν ἐκ τοῦ κόλπου τῆς μητρὸς καὶ ἔτρεξε πρὸς αὐτὸν μεγάλοις βήμασι· προσέκρουσε μάλιστα τόσον ἰσχυρῶς κατὰ τοῦ γέροντος, ὥστε ἐφοβήθημεν πρὸς στιγμὴν μήπως τὸν ἀνατρέψῃ. Ἀπ' ἐναντίας ὁμοῦ ὁ Θηβενῆ, μετὰ δυνάμεως ἥτις μᾶς ἐξέπληξε, τὸ ἤρπασεν εἰς τοὺς βραχίονάς του, τὸ ἀνύψωσε καὶ τὸ ἐνηγκαλίσθη ἐπὶ πολὺ.

— Ὁ δυστυχὴς, ἐπιθύρισε συγκεκνημένος, ἐνθυμεῖται τὴν πρὸ μικροῦ θανούσαν μικράν· Ἐν τούτοις ἡ παχεῖα γυνὴ προσεκάλει τὸ τέκνον τῆς, καὶ ἐπέτιμα αὐτὸ κράζουσα:

— Ἄφρησαι τὸν κύριον... χαμένο παιδί... Σὰς ζητῶ συγγνώμην, κύριε Βενσάν.

Αὐτὸς δὲ ἀπήντα ἡπίως, τύπτων ἐπανειλημμένως τὰς παρειὰς τοῦ μικροῦ, τοῦ ἐπὶ μῆλλον προσκολλημένου πρὸς αὐτόν.

— Ἄ! γνωρίζω καλῶς ὅτι εἴθε ὁ γλυκοπατέρας ὅλων τῶν παιδίων! ἔλεγεν ἡ γυνὴ, καὶ ἀπὸ πολὺ μακρὰν ποῦ σὰς βλέπουσιν τρέχουν πρὸς ἐσὰς...

Μολονότι δ' αὕτη παρεμέρισεν ἵνα περάσῃ ὁ Κύριος Βενσάν, αὐτὸς δὲν εἰσέρχεται, ἀλλ' ἐφαίνετο δισταζὼν· ἔπειτα δὲ τῇ εἶπε δειλῶς:

— Δὲν θέλετε νὰ μοὶ τὸ ἐμπιστευθῆτε· Θὰ τῷ ἐμάνθανον τόσα ὠραῖα πράγματα!

— ὦ! εὐχριστῶς θὰ ἔπραττον τοῦτο, κύριε Βενσάν. Ἄλλὰ γνωρίζετε κα' ὡς ὅτι μένει εἰς τὴν ἐξοχὴν, εἰς τὴν μάμμην του. Καὶ διὰ νὰ μοὶ τὸ δώσουν ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρας ἐχρεώθησαν δεήσεις καὶ λιτανεῖαι... Ἄλλως τε ὁ ἀὴρ εἶνε τόσον καλὸς ἐκεῖ!...

Ὁ κ Βενσάν δὲν ἀντεῖπεν· ἀλλ' ἐναγκαλισθεὶς ἀπαξ ἐπὶ τὸ παιδίον ἐξηφανίσθη εἰς τὸν μακρὸν διάδρομον· ἐφαίνετο δὲ ὡς ἀνεωθεὶς ἀληθῶς· ὁ Γάστων πλησιέστας εἶπεν:

— Εἶνε βεβαίως ὁ σοφὸς Κ. Θηβενῆ αὐτὸς ὁ ἤδη εἰσελθὼν

— Μάλιστα, κύριε. Ἄ! ναι, σοφὸς τῷ ὄντι· καὶ ἔπειτα τόσον καλὸς ἄνθρωπος! ὁ πατήρ τῶν τέκνων· μάλιστα τὸν γνωρίζουν καλῶς ὡς καὶ οἱ μικροὶ ἐπαῖται, οἵτινες τοῦ ὑποκλέπουσιν πολλὰ καθεκάστην.

— Κατοικεῖ ἐδῶ;

— 'Από δεκαετίας . .

— Τὸν ἐγνωρίσα ἄλλοτε ὀλίγον. Μοί φαίνεται δὲ, ὅτι πολὺ ἐγήρασε . .

— Μὴ τὸ πιστεύητε ! Πρὸ ἕξ μηνῶν ἦτο τόσοσ καταβεβλη-
μένον, ὥστε μόλις ἀνέπνεεν Αἰφνης ἀκούεται πᾶρ ! ὡς κτύπος
πλήκτρου. Δὲν γνωρίζω τί ἐπενόησε διὰ νὰ γείνη καλά, ἀλλ' εἰς
δικάστημα ὀλιγώτερον τῶν ἕξ μηνῶν ἐπεσλευάσθη . . ἐκεῖ . . ἐκ νέου !
Εἰς τοιοῦτο δὲ σημείον, ὥστε ἐγὼ ἐὰν ἤμην χήρα . . .

Καὶ ἐδόθη εἰς τὸ νὰ γελᾷ ἐλευθέρως, ὡς γυνὴ δυναμένη νὰ
ἐπιτρέπη εἰς ἐαυτὴν ὀλίγην ἐλευθερίαν, ὅτε δὲν παρευρίσκαται ἐκεῖ
πρόσωπόν τι νὰ τὴν κατακρίνη.

— 'Αλλὰ ποίαν ἡλικίαν τῷ διδετε σεῖς ; προσέθηκα ἐγὼ

— "Ω ! περίπου 95 ἐτῶν . . τὸ ὀλιγώτερον.

— Ὑδοῦ ὀζυθρῶπος ! ἐπανελάθειν ὁ Γάστων, ὅτε, ἀπομακρυν-
θέντες, ἐπανελάθειμεν τὸν περίπατόν μας. Τὰ μέγιστα ὑποληπτό-
μενος καὶ σεβόμενος, ἀγαπῶν δὲ τὰ παιδιά. Τί λέγεις περὶ αὐτοῦ ;

— Οὐδέν· περιμένω τὴν ἱστορίαν σου.

— Εἶνε ἀπλουστάτη δι' ἡμᾶς, οἵτινες, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς
ἐπιστήμης, δὲν παραδεγόμεθα σχεδὸν τὸ ἀδύνατον :

« Ὁ κ Βεσσάν de Bossaye de Thévenin εἶνε ὁ τελευταῖος ἀ-
πόγονος μεγάλης οἰκογενείας μεταναστευσάσης κατὰ τὴν γαλλικὴν
ἐπανάστασιν· ὁ πατὴρ του ἦτο εἰς τῶν ἑκατὸν μετόχων εἰς 2 400
βιβλία τοῦ περιφήμου Μέσμερ, τὸν ὁποῖον ἠκολούθησεν εἰς Ἑλβε-
τίαν ὅπου, ὡς γινώσκεις, ὁ περιβόητος θυματουργὸς διέλεινε μέχρι
τοῦ θανάτου του, συμβάντος κατὰ τὸ 1815. Ὁ Κ. de Bossaye
ὁ πατὴρ, ἐπανῆλθεν εἰς Γαλλίαν μετὰ τῶν Βουρβόνων, ἐνθα ἀπέ-
θαε μετ' ὀλίγον, ἀφήσας υἱόν, αὐτὸν ὅστις μᾶς ἀπασχολεῖ ἤδη.
Ὁ Βεσσάν ἠκολούθησε τὴν διδασκαλίαν του Κάρρη καὶ τῷ Σωσ-
σοῦρα λαθῶν δὲ τὰ διπλώματά του εἰς τὴν ἰατρικὴν, προσεκολλήθη
εἰς τὸν περίφημον Δελέζ, ὃν ἐπωνόμαζον κατὰ τὴν παλινῶρθωσιν
(τῶν Βουρβόνων) Ἱπποκράτην τοῦ ζωικοῦ μαγνητισμοῦ.

Ἐκτοτε διαρρήξας φανερὰ πᾶσαν μετὰ τῆς Ἀκαδημικῆς σχέσιν,
ἐγένετο ἐπὶ τινα ἔτη γραμματεὺς τῆς μαγνητικῆς ἐταιρίας, θεμε-
λιωθείσης ὑπὸ τοῦ μαρκησίου de Pysegur, καὶ ἀποκατέστη τέ-
λος ὁ φίλος, ὁ γραμματεὺς, ὁ ἄλλος ἐγὼ τοῦ μαρκησίου Mirville,

διευθυντοῦ τῆς ἐταιρίας d' Avignon, καὶ συγγραφεὺς ἑνὸς παρὰ-
δοξοτάτου συγγράμματος περὶ τῶν Πνευματικῶν καὶ τῶν ρευστῶν
αὐτῶν ἐκδηλώσεων.

Διέκοψεν ζωηρῶς τὸν Γάστων ἀνακράξας :

— 'Ε, ἐνὶ λόγῳ ὁ μέγας οὗτος σοφὸς εἶνε ἕνας πνευματι-
στής . . . ἕνας τρελλός !

— Διατί παρεφίρεσαι οὕτως ; ἐπανελάθειν ὁ Γάστων μειδιῶν.
Ὁ ἄνθρωπος ὅστις πρὸ 150 ἐτῶν θὰ προέβλεπε τὸν ἠλεκτρικὸν
φωτισμὸν τῶν σταθμῶν τῶν σιδηροδρόμων θὰ ἐφάνετο ἄξιος νὰ
κλεισθῇ εἰς τὸ φρενοκομεῖον

Ο ΜΥΣΤΙΚΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ διδάκτορος Carl du Prel (Λειψία
1888) τοῦ ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον περιέχοντος τὰς ἐπομενας τέσσα-
ρας πραγματείας : «Περὶ τῆς ἐν ταῖς ναοῖς κατακλίσεως», «Περὶ
τῶν Μυστερίων», «Περὶ τῶν Μυστηρίων» καὶ «Περὶ τοῦ Διμιονίου
τοῦ Σωκράτου.» ἀποσπῶμεν καὶ μεταφράζομεν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ
διὰ τὸν «Νέον Πυθαγόραν» τὴν πρώτην πραγματείαν.

Ἀθήνησι 1 Μαΐου 1891

Ἰούλιος Ἐνεγγ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ Τῷ ΝΑῶ, ΚΑΤΑΚΛΙΣΕΩΣ

Τὴν ἐν τῷ ναῷ κατάκλισιν μνημονεύουσι καὶ ἐπιβεβαιουῦσιν οἱ
ἐξοχώτεροι τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Τὸ ἐνέργημα τοῦτο ἀναγνω-
ρίζουσιν οἱ μᾶλλον εὐπρόδευτοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, γινώσκουμεν δὲ
καὶ ἡμεῖς συνεπῶς διενεργούμενον αὐτὸ ἐπὶ δέκα τοῦλάχιστον αἰῶ-
νας ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Ἑλλάδι, ἐν Ἰταλίᾳ.

Οι Αιγύπτιοι δίσχυρίζοντο, κατὰ τὸν Διόδωρον τὸν Σικελιώτην, ὅτι ἡ Ἴσις, ἡ μεγάλην ἐν τῇ ἰατρικῇ πείραν ἔχουσα, ἀνεκάλυψε πολλὰ φάρμακα· γενομένη δὲ μία τῶν ἀθανάτων αἰσθάνεται μεγίστην εὐχαρίστησιν εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ἀνθρώπων, καί, ἐμφανιζομένη κατ' ὄναρ εἰς τοὺς ἐπικαλουμένους τὴν βοήθειαν αὐτῆς, χορηγεῖ τὰ φάρμακα, δι' ὧν ἰάθησαν πολλοὶ ἐγκαταλειμμένοι ὑπὸ τῶν ἰατρῶν.

Ὅμοια τούτοις γράφει καὶ ὁ Στράβων περὶ τοῦ Σεράπιδος.

Τὰ αὐτὰ δ' ἀναφέρονται καὶ περὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Ὁ περιφημότερος ναὸς τῆς Ἴσιδος, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ὑπῆρχεν ἐν Βουσίριδι τῆς Αἰγύπτου, τοῦ δὲ Σεράπιδος ἐν Μέμφιδι, ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ καὶ ἐν Κανόπῳ.

Ἡ χρῆσις τῆς ἐν τοῖς ναοῖς κατακλίσεως εἶνε ἀρχαιοτάτη. Ὁ Ἡσαίας ὀνειδίζει τοῖς ἔθνεσιν, ὅτι κατακλίνονται ἐν ἄντροις Μετηνέχθη δὲ τοῦτο τὸ σύστημα ἐκ τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Μνημονεύουσιν αὐτῆς μετὰ σεβασμοῦ οἱ συγγραφεῖς τῶν τε Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων οἱοί: ὁ Πυθαγόρας, Ὁμηρος, Ἡρόδοτος, Ἀρισθίνης, Φίλων, Σενέκας, Διόδωρος, Μακρόβιος, Πλούταρχος, Σωκράτης, Ξενοφῶν, Πλίνιος, Ἀρριανός, Βάκρων, Ἀρτεμίδωρος, Στράβων, Κικέρων, Βαλέριος, Μάξιμος, Παυσανίας, Ἡρωδιανός, Τάκιος, Βιργίλιος, Μάρκος Αὐρήλιος, Σουήτων, Τίβουλλος κλπ.

Τὰ ὀνόματα ἀπάντων σχεδὸν τῶν Ἑλλ. Θεῶν μετηνέχθησαν, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, ἐξ Αἰγύπτου εἰς τὴν Ἑλλάδα (II 50).

Ἐξ αὐτῶν εἶνε καὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὅστις παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὠνομάζετο Ὀμειρόπομπος καὶ εἶχε πλῆθος ἰατρῶν ἐν Περγάμῳ, ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἐν Θισορέᾳ τῆς Φωκίδος, ἐν Μεγαλοπολεῖ, ἐν Συμόρῃ, ἐν Διέθῃ τῆς Κρήτης, ἐν Ποιμανικῇ τῆς Μυσίας, ἐν Τρίκῃ τῆς Θεσσαλίας, ἐν τῇ νήσῳ Κῶ κλπ.

Ποιηταὶ τε καὶ ἱστορικοὶ εἰδείκνυον σεβαστὴν λατρείαν πρὸς τὸν Ἀσκληπιὸν ἐξαίρεισι τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τινῶν ἐπικουρείων, ἀπιστούντων εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς ἐν τῷ ναῷ ἐνυπνώσεως.

Ἡ τοιαύτη ἐν ναοῖς ἐνύπνωσις ὠνομάζετο ἐν Ἰταλίᾳ *incumbatio, incumbare Aesculapio*.

Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς θεραπείας εἰσῆχθη κατὰ Πλίνιον, τῷ

463 ἐξ Ἐπιδαύρου εἰς Ρώμην, πρὸς ἀποτροπὴν πολυχροίου λειμοῦ Ὀπόσην ὑπόληψιν ἔχαιρεν αὐτὸ, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τῶν ἰσχυρῶν αὐτοκρατόρων.

Ὁ Ἰουλιανὸς ἔλεγε ὅτι ὁ Ἀσκληπιὸς πέμψας αὐτῷ πολλὰ κινεῖρατα ἔσωσεν αὐτὸν ἐξ ἀσθενειῶν.

Ὁ ἐπὶ τοῦ θρόνου φιλόσοφος Μάρκος Αὐρήλιος, διακεκοσῶν πλουσίως τοὺς ναοὺς τῆς Ἴσιδος, τοῦ Σεράπιδος, τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἔλεγε: «Σὺς εὐγνώμωνῳ, ὅτι δι' ὀνείρων μοὶ ἐδηλώσατε ἰάματα κατὰ τοῦ αιματιοῦ βηχὸς καὶ τοῦ ἰλιγγου» Ὁ ἴδιος δ' ὁμολογεῖ ὅτι «ἐνύπνωσεν ἐν Καιήτῃ»

Ὁ Καρακάλλος ἐφοῖτα ἐν τῷ ναῷ τῆς Περγάμου, ὅπως λάβῃ ἰατρικὴν συμβουλήν.

Ἐκεῖ δὲ προσεκύνησε καὶ ὁ Ἰουλιανὸς τὸν Ἀσκληπιόν.

Οἱ αὐτοκράτορες Ὄθων, Δομειανός, Κόμμοδος, Ἀλέξανδρος, ἐλάτρευον τὴν Ἴσιδα.

Ὁ Ἀντώνιος ἐκτίσει ναὸν τῷ Σεράπιδι.

Ὁ Βεσπασιανὸς ἐφοῖτα εἰς ναὸν τινα τοῦ Σεράπιδος.

Ὁ Τραϊανὸς ἐφοῖτα ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σεράπιδος ἐν Ἡλιουπόλει.

Ἐπὶ τῆς νήσου τοῦ Τιβέριδος, παρὰ τὴν Ρώμην, ὑπῆρχεν ἰατρεῖον ἐν ᾧ πλείεσται ὄσαι κατακλίσεις ἐλάμβανον χώραν, καθὼ οἱ Ρωμαῖοι ἐπεμπον ἐκεῖ τοὺς ἀσθενεῖς δούλους των. Φαίνεται δ' ὅτι τὸ πλῆθος τῶν ἐπισκέψεων τούτων ἐγένετο ἐπαχθὲς τοῖς ἱερεῦσι καὶ διὰ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ Κλαύδιος παρεκινήθη νὰ ἐκδώσῃ αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, κηρύττον ἐλευθέρους ὄσους δούλους ἤθελε θεραπεύσει ἢ ἐν τῷ ναῷ κατάκλισις.

Ἐπὶ τῆς νήσου ταύτης εὐρέθησαν πάμπολλαι μαρμαρίναι πλῆκεις ἀναγράφουσαι τὰς γενομένας ἰάσεις.

Οὐκ ὀλίγοι τῶν Ρωμαίων ἱστορικῶν μνημονεύουσι τῆς ἐν τῷ ναῷ γινομένης κατακλίσεως.

Ὁ Πλίνιος λέγει: *Hodie ab oraculis medicina petitur*.

Ὁ Ἡσαίας, ὡς ἄνω ἐρρέθη, ἔκχευεν ἤδη μείαν τῆς ἐν τῷ ναῷ ἐνύπνώσεως πρὸ 600 ἐτῶν π. Χ. Ἀρ' ἐτέρου δ' ὁ Ὀριγένης 250 ἐτη μ. Χρ. λέγει, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐνύπνωσις διετέλει ἔτι ἐν χρῆσει κατὰ τὴν ἐποχὴν του.

Ὁ Εὐσέβιος διηγεῖται, ὅτι ἀφ' Ἰωνοφάντινος διέταξεν τὴν κατε-

δάφισιν ναού τινος ἐν Κιλικίᾳ, εἰς ὃν πλῆθος κόσμου καὶ πεπαι-
δευμένων προσήρχετο, ὅπως προσκυνῶσιν ἐν αὐτῷ δαίμονά τινα,
ἐμρανεζόμενον αὐτοῖς κατ' ὄναρ καὶ θεραπεύοντα τὰς ἀσθενείας
αὐτῶν.

Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον ὅτι τὸ σύστημα τῆς ἐν τοῖς
ναοῖς κατακλίσεως ἐν Αἰγύπτῳ, Ἑλλάδι, Ἰταλίᾳ καὶ τοῖς ἑνδο-
τέροις ἔτι μέρεσι τῆς Ἀφρικῆς (Πομπόνιος) διήρκεσε περὶ τὰ χί-
λια ἔτη. Ἐπειδὴ δὲ οἱ σοφώτεροι καὶ οἱ μᾶλλον πεπαιδευμένοι
τῶν ἀρχαίων ἐπίστευον εἰς αὐτό, δὲν εἶνε δυνατόν ψυχολόγος τις
ἢ ἱστορικός νὰ παραδεχθῆ τὴν διὰ τῆς ἀπάτης ἐκμετάλλευσιν τῶν
ἀσθενῶν καὶ ἐπειδὴ πάλιν ἢ ἐν τοῖς ναοῖς κατὰ κλίσεις ὁμοιάζει
τοῖς φαινομένοις τοῦ ὑπνοβατισμοῦ ὡς ὡν τι πρὸς ἄλλο πειθόμεθα
ὅτι ἡ ἀρχαία ἐν τοῖς ναοῖς κατὰ κλίσεις δὲν ἦτο ἄλλο τι ἢ ὁ διὰ
τοῦ μαγνητικοῦ χειρισμοῦ διενεργούμενος νῦν ὑπνωτισμὸς ἢ μα-
γνητισμὸς.

Πρὸς ἀντιπαροβολὴν ἀμφοτέρων σημειοῦμεν τί γίνεται νῦν
παρὰ τοῖς μαγνητισταῖς, ὅπως παραγάγῃσι τὸν ὑπνωτισμὸν

α'. Ἐπιθέτουσι τὰς χεῖρας ἐπὶ καθημένου τινος ἢ κεκλιμένου
πρὸ αὐτῶν.

β'. Φέρουσι τὰς χεῖρας, κατὰ τοὺς μαγνητιστικούς ὄρους πρὸς
τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω τοῦ σώματος αὐτοῦ.

γ'. Ὁ πάσχων ἀποκοιμᾶται

δ'. Ἀνεγείρεται τότε ἐσωτερικῶς καὶ ἐπιτελεῖ τὴν διάγνωσιν
τοῦ ἐσωτερικοῦ πάθους του.

ε'. Ἐγείρεται ἐν αὐτῷ τὸ θεραπευτικὸν ἔνστικτον, ὅπερ ἐπαυ-
ξάνομενον παρίστησιν αὐτῷ οἷοι εἰ ὁρατὰ τὰ ἀπαιτούμενα φάρμακα.

ς'. Τὸ θεραπευτικὸν τοῦτο ἔνστικτον λαμβάνει πολλάκις τὸ εἰς
τὰ ὄνειρα εἰθισμένον δραματικὸν ἔργον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ φαίνη-
ται ἢ ἰατρικὴ συμβουλή ὡς δοθεῖσα διὰ τοῦ στόματος ὁρατοῦ ἐν
ἐνυπνίῳ προσώπου

ζ'. Τὰ φάρμακα ταῦτα ἐπιφέρουσι πολλάκις σημαντικὸν ἀπο-
τέλεσμα

η'. Ὁ ἀσθενὴς προλέγει πολλάκις ὀρθῶς τὰς μελλούσας τρο-
πὰς τῆς ἀσθενείας του

θ'. Πολλάκις αἱ δυνάμεις αὗται τῶν ὑπνωτιζομένων ἐπεκτεί-

νονται καὶ ἐπὶ τῆς καταστάσεως ἄλλων ἀσθενῶν, μεθ' ὧν τίθενται
εἰς συνάφειαν (en rapport).

ι'. Τὰ ὀριζόμενα ἰατρικὰ μέσα διαφέρουσιν ἐντελῶς πολλάκις
τῶν εἰθισμένων, οὐχὶ δὲ σπανίως, εἰςὶ καὶ φύσεως λίαν ἠρωϊκῆς.

ια'. Ἐνίοτε ὁμιλοῦσιν οἱ ὑπνωτιζόμενοι εἰς ποιητικὴν γλῶσσαν.

Τοιαῦτα ἐγίνοντο καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις· ἄρα ἐγίνετο ἐν τοῖς
ναοῖς αὐτῶν χρῆσις τοῦ τεχνικοῦ ὑπνωτισμοῦ.

α'. Ὡς πρὸς τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν διεσώθησαν αἰγυπτιακὰ
σχεδιάσματα καὶ εἰκόνες τοῦ τοίχου παριστώσαι τὸν μαγνητικὸν
χειρισμὸν, ἧτοι ἄνθρωπον κείμενον ἐπὶ κλίνης μὲ ὀφθαλμοὺς κε-
κλεισμένους ἢ καὶ καθήμενον, ἕτερον δὲ πρὸ αὐτοῦ ἰστάμενον καὶ κρα-
τοῦντα τὰς χεῖρας ἐπὶ διαφόρων μερῶν τοῦ σώματος ἐκείνου.

Ὁ Montfaucon εὔρε χεῖρας χαλκᾶς, φερούσας τοὺς μὲν πρῶ-
τους τρεῖς δακτύλους ἐκτεινομένους, τοὺς δὲ λοιποὺς κερτωμένους
ἐπὶ τὰ ὀπίσω. Καὶ οἱ νῦν μαγνητισταὶ, μολονότι μαγνητίζουσι
μὲ τοὺς δακτύλους ἅπαντας, δὲ συχρίζονται ὅτι οἱ τρεῖς πρῶτοι
ἔχουσι μεγαλειτέραν δύναμιν τῶν ἄλλων.

Εὑρέθησαν δὲ καὶ μόνον δεῖται ὡς ἀναθήματα θεοτήτων ἐν
τοῖς ναοῖς, ἐν οἷς ἐλάμβανον χώραν αἱ ἐνυπνώσεις.

Παρατηρητέον, ὅτι οἱ νῦν μαγνητισταὶ διὰ τοῦ δείκτου μόνον
μαγνητίζουσιν.

Οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμαζον τὸν δείκτην medicum

Ἄλλαι εἰκόνες σχέσιν ἔχουσαι πρὸς τὰς ἐν τῷ ναῷ κατακλί-
σεις εὑρῆνται παρὰ τῷ Athanas Kirscher (Sphynx mystag), τῷ
Denon (Voyage d'Égypte τόμ. γ'), καὶ παρὰ τῷ A. I. Millin
(Mythologische Gallerie).

Μία τῶν εἰκόνων τοῦ Montfaucon παρίστησιν ἄνθρωπον κεί-
μενον ἐπὶ κλίνης μὲ ἀνοικτοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πρὸ αὐτοῦ ἰστάμενόν
τινα μετὰ προσωπίδος κυνός, ἐστραμμένον πρὸς τὸν ἀσθενῆ, τεί-
νοντα τὴν μὲν λεξιὰν πρὸς τὸ στήθος, τὴν δ' ἀριστερὰν πρὸς τὴν
κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ βλέποντα αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτεῖ.

Ἄνωθεν αὐτῶν ἐπιφαίνονται αἱ θεότητες Ἴσις, Ὅσιρις, Ἄνου-
βις καὶ Ὡρος. Ὁ μαγνητίζων θὰ ἦ ἀναμφιβόλως ἱερεὺς τις φέρων
τὴν προσωπίδα τοῦ Ἀνεύβιδος.

Ὁ Montfaucon ἔχει καὶ εἰκονογραφίαις περιαμμάτων κατὰ τῶν
ἀσθενῶν, ἐφ' ὧν παρίστανται σκηναὶ μαγνητιστικαί.

Ἄφου οἱ Ἰουδαῖοι παρέμειναν ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἐν Αἰγύπτῳ, ὁ δὲ Μωϋσῆς ἐδιδάχθη τὴν ἐπιστήμην τῶν Αἰγυπτίων, λίαν πιθανὸν τυγχάνει, ὅτι ἐκεῖ ἔμαθον τὰ περὶ τῆς μαγνητιστικῆς καὶ ἰαματικῆς ἐνεργείας, διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν. Ἀναφέρονται πολλαχοῦ, ἐν τῇ Ἰ Γραφῇ, ὅτι διὰ τῆς προσεγγίσεως ἢ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν διενηργοῦντο ἐκστάσεις, ὑπερφυσικαὶ ὄπτασιαι καὶ θεραπεύεται.

Ὅσακις ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Θεὸς ἐνέπνεε προφήτην τινά, γίνεται μεταφορικῶς πῶς χρῆσις μαγνητικῆς χειρίσεως: «Ἡ χεὶρ Κυρίου ἐγένετο ἐπ' αὐτόν». Μεθ' ὃ ἔπεται ἡ ἔμπνευσις καὶ ἡ προφητεία τοῦ μέλλοντος (Βασιλ. 4, 3—15—16. Ἐξεκ. 1, 31, 33, 22, 4, 1). Καὶ ἐν τῇ Ν. Διαθήκῃ εὐρίσκομεν συχνάκις ἀναφερομένην τὴν σωτήριον χρῆσιν τῆς χειρὸς Λ. 1, 66. Μάρκ. 16, 4. Πρ. τῶν Ἀπ 11, 20 | 21—3, 17—19 6) Ἡ Π. Διαθήκη διηγείται, ὅτι ὁ Νεεμάν, λαβὼν παρὰ τοῦ Ἐλισσαίου τὴν συμβουλὴν νὰ λουθῆ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, εἶπεν ὠργισμένος: «Ἴδού εἶπον, πρὸς με πάντως ἐξελεύσεται καὶ στήσεται καὶ ἐπικαλέσεται ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον, καὶ συνάξει λεπρόν» (Βασιλ. Β, 5).

Οἱ προφῆται ἐθεράπευον λοιπὸν ἐπιθέτοντες τὰς χεῖρας, ὅπως μιτέπειτα ὁ Ἰ Χριστὸς καὶ οἱ Ἀπόστολοι. Τούτου ἕνεκα οἱ ἐχθρικῶς διακείμενοι κατηγοροῦν τῷ θυματουργῷ Χριστῷ, ὅτι ὑπεξήρουν ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτίου τὴν ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν ἐν χρῆσει πανεπιστήμην: «Aegyptiorum ex aditis furatus est disciplinas (Ἄρν. 16 κατὰ τῶν Ἑθν. 1), ἀποκαλοῦντες αὐτὸν μάγον καὶ διίσχυριζόμενοι, ὅτι ὅσοι ἐν Αἰγύπτῳ ἐδιδάσκοντο ἠδύναντο νὰ ποιῶσι τὰ αὐτὰ θύματα (Ὠριγ. κατὰ Κέλσ. 1).

Ὁ μαγνητισμὸς ἦτο πάντοτε ἀναμφιβόλως γνωστὸς, ἐν γένει μὲν ὡς ἐνεργητικὴ ἐπιρροὴ σώματος πρὸς σῶμα, ἰδίως δὲ ὡς ἐκρροὴ ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης χειρὸς.

Ὁ γέρων Δαβὶδ κατεκλίνατο ἐν ἀθωότητι παρὰ τῇ νεάνιδι Ἀβισάγ. (Βασιλ. Α 1)

Ὁ Πλίνιος λέγει ὅτι τὸ σῶμα ἐνίων ἀνθρώπων εἶνε θεραπευτικὸν καὶ ὅτι ἡ ἰσχυρὰ βούλησις παρέχει εἰς τὴν ἐκρέουσαν οὐσίαν θεραπευτικὴν δύναμιν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰ Χριστοῦ ἤρκει νὰ ἀφηται τις αὐτοῦ ἵνα θεραπευθῆ (Λ 4 καὶ θ. Ματθ 9)

Ὁ Βιργίλιος μνημονεύει τῆς θεραπευτικῆς χειρὸς manum medicum (Αἰν. XIII. 02).

Ὁ Prosper Alpinus λέγει ὅτι γυναῖκες τινες θεραπεύουσι τὴν δυσεντερῖαν θέτουσαι τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ ὄμφαλου τοῦ πάσχοντος.

Ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος διίσχυρίζεται ὅτι ἀνθρωποὶ τινες θεραπεύουσι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῆς χειρὸς, διὰ τοῦ βλέμματος καὶ τῆς ἀναπνοῆς.

Φαίνεται ὅτι ἦτο γνωστὴ τοῖς ἀρχαίοις καὶ ἡ μεταβίβασις τοῦ μαγνητισμοῦ, ἀφού μετεχειρίζοντο τὰ περίπτα καὶ τὰ βασκάνια. Ὡς πρὸς τὴν διὰ τοῦ ὕδατος μετάδοσιν τῆς μαγνητικῆς ἐπιενεργείας ὁ Αἰλιανὸς λέγει ὅτι οἱ πολλοὶ ἰατροῦν τὴν δῆξιν τῶν φαρμακερῶν ὄφρων δι' ἐπιθέσεως τοῦ σιάλου των, ὅτι ὁ πάσχων ὤφειλε, κατὰ τὰς ἐπικινδύνους πληγὰς, νὰ πίνῃ ὕδωρ, ὅπερ οὗτοι εἶχον σταλάξει ἐντὸς τοῦ στόματός των καὶ ὅτι κατεκλίνοντο ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς.

Ἐκ τοῦ διίσχυρισμοῦ τοῦ Γαληνοῦ ὅτι ὁ ἀπτόμενος αὐτῶν ἔχανε τὴν συνείδησιν, δικαιούμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν τὴν μαγνητικὴν ἐπιενεργεῖαν τῆς ὑπνώσεως (somni medici)

Τὸ ἐν Μέμφιδι μαντεῖον συνεβούλευσεν εἰς χαλὸν τινα καὶ εἰς ἕτερον τυφλὸν νὰ ζητήσωσι τὴν θεραπείαν των παρὰ τοῦ τότε ἐν Αἰγύπτῳ εὐρισκομένου Αὐτοκράτορος Βεσπασιανοῦ, ὅστις τοῦ ἐνός μὲν ὕγρανε τὸν ὀφθαλμὸν διὰ τοῦ σιάλου, τοῦ δ' ἑτέρου ἐψήψατο διὰ τοῦ ποδός του. (Τάκιτος Ἱστορ. IV, 51 Sueton. Vespas. 7 Στραβ. XVII, 1, 43)

Ἐπειδὴ ὁ Wischnu παριστάνεται μὲ τέσσαρας βραχίονας καὶ ὀκτῶ χεῖρας, ἐξ ὧν φλόγες ἐξεπέμποντο, ὁ δὲ Φιλόστρατος λέγει περὶ τῶν Ἰνδῶν σοφῶν ὅτι ἐποίουν θεραπείας διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, φαίνεται ὅτι ὁ μαγνητισμὸς ἦτο γνωστὸς καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας

Ἴσως καὶ ἡ διὰ τῶν χειρῶν γινομένη εὐλογία τυ γάνει λειψανόν τι τῆς ἱστορικῆς ἐποχῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καθ' ἣν ἡ γνῶσις τοῦ μαγνητικοῦ χειριτοῦ ἦτο κεινὴ Ὁ Το-

masini παρατηρεῖ ἐν τῇ πραγματείᾳ του περί τῶν μυστηριωδῶν χαλκῶν χειρῶν ὅτι κρητοῦσι τοὺς δακτύλους ὅπως οἱ εὐλογοῦντες ἱερεῖς. (Ennemiser Geschichte Magie 386)

β'. Ὡς πρὸς τὸν μαγνητικὸν χειρισμὸν — τὸ (δι' χειραφίαι) θέλγειν (ἐλλειν), ἀποκοιμίζειν — δυνάμεθα ἴσως ν' ἀναδράμωμεν μέχρι τοῦ Ὀμήρου, πρὸ ᾧ ὁ Ἑρμῆς ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει (Ὀδυσσ. V. 47. XXIV. 3. Ἰλ. XXIV. 343) Ἀπαντῶμεν εἴτα τὸ θέλγειν παρὰ τοῖς ὡς μέγροις καὶ γόησι περιφήμοις Τελχίσι τῶν νήσων Κρήτης καὶ Ρόδου, τοῖς λαβοῦσι πιθανῶς τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τῆς λέξεως θέλγειν.

Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἦσαν γνωστοὶ οἱ διάφοροι τρόποι τοῦ θέλγειν τῶν μαγνητιστῶν μας καὶ ἐκτὸς τῶν ναῶν ἐστὶ Ὁ Martialis λέγει: Ἡ Tractatrix διατρέχει μὲ τέχνην τὸ σῶμα καὶ ἐπιρραίνει μὲ ἐπιτήδειον χεῖρα ἅπαντα τὰ μέλη». Ὁ δὲ Πλαῦτος: Πῶς, ἐὰν ἤθελον ἐφάπτεσθαι αὐτοῦ διὰ τῆς χειρὸς ἵνατὸν ἀποκοιμήσωσι; («Tractim tangam, ut dormia?»).

γ'. Ἐξ ὄλων τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων προκύπτει ὅτι τὸ κύριον ζήτημα τῆς ἐν τοῖς ναοῖς ἐνεργουμένης θεραπείας ἦτο ὁ μαγνητικὸς ὕπνος ἢ ὁ ὑπνωτισμὸς. Ὅτι δὲ οὗτος προὐκαλεῖτο διὰ μαγνητικῶν χειρισμῶν ἀποδεικνύεται ἐκ τε τῆς ἐπὶ αἰγυπτιακῶν εἰκόνων στάσεως τοῦ ἐνεργοῦντος καὶ τῆς θέσεως τοῦ πρὸ αὐτοῦ μὲ ἀνοικτούς ἢ ἡμικλειστους ὀφθαλμούς κοιμωμένου ἀνθρώπου. Φαίνεται ὁμοῦς πρὸς τούτοις ὅτι μετεχειρίζοντο καὶ ἄλλα μέσα. Κατὰ τὸν Πλίνιον προηγοῦντο τῆς ἐν τῷ ναῷ κατακλίσεως καπνισμοὶ καὶ ναρκωτικὰ (Plinius II. N. XXI. 31) Εἰς τὰ ἐν Πάτραις μαντεῖα τῆς Δήμητρος ὑπερεοῦντο οἱ ἀσθενεῖς πρῶτον μὲν νὰ προσεύχωνται, νὰ καπνίζωσι καὶ νὰ καπνίζωνται, εἴτα δὲ νὰ βλέπωσιν ἐντὸς κατοπτροῦ καταβιβαζομένου εἰς φρέαρ μέχρι οὗ ἤθελον ἐγγίσει τὸ ὕδωρ. Οἱ ἀσθενεῖς ἐβλεπον ἐκυτοῦς ἐντὸς τοῦ κατοπτροῦ ζῶντας ἢ νεκρούς (Παυσανίας). Ἐδῶ φαίνεται ὅτι ἀνεπτύχθη ἡ πρόγνωσις τῆς ἐκβάσεως τῆς ἀσθενείας διὰ τῶν στιλβόντων πραγμάτων, ἅτινα, καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τῆς ἱστορίας, ἐχρησίμευον πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐκτάσεως. Ὁ Τιβούλος ὁμιλεῖ περὶ ποτῶν καὶ ὀποῦ βοτανῶν. Ἡ δὲ χρῆσις τῆς ὀδῆς καὶ τῆς μουσικῆς ἀποδεικνύει τὸν σκοπὸν τῆς καταβαυκαλήσεως. Ὁ Μέσμερ μετὰ τοῦ μαγνητικοῦ

κάδου ἐχρῆτο καὶ τῆς μουσικῆς εἰς δὲ τοὺς νῦν μαγνητιστὰς εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ μαγνητικὴ ἐπενέργεια ἐπαυξάνεται διὰ τῶν ἠχικῶν δονισμῶν. Πιθανὸν νὰ ἐκρυπτον οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τὸν λαὸν τοὺς μαγνητικούς χειρισμούς καὶ νὰ τοὺς ἐξετέλουν ἐπὶ τῶν κοιμωμένων μόνον ἀσθενῶν.

δ'. Ὁ Ἰάμβλιχος λέγει ὅτι ἡ ὑπνωτικὴ κατάστασις ἀρχεται ἐκ τοῦ ὄραν ἄνευ τῶν ὀφθαλμῶν, χωρεῖ δ' εἴτα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἐνόρασιν. Ἐνίοτε, προσθέτει, ἡ ψυχὴ βλέπει ἡσυχον καὶ καθαρὸν φῶς. μολονότι δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ διατελοῦσι κεκλεισμένοι διακρίνει τὰ ἀντικείμενα σαφεστερα παρὰ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀνοικτῶν.

Οὕτω καὶ οἱ νῦν ὑπνωτιζόμενοι βλέπουσιν ἐκρέυσαν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ μαγνητιζόντος τὴν μαγνητικὴν οὐσίαν, δι᾽ ἡσχυρίζομενοι, ὡς ὁ Ἰάμβλιχος, ὅτι αὕτη, εἰσχωροῦσα εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ σώματος, ἀπεδιώκει τὰς τε ψυχικὰς καὶ σωματικὰς ἀσθενείας. Ὁ ρήτωρ Ἀριστείδης ἀναγράφων ἀκριβῶς τὰ τῆς πολυχρονίου ἀσθενείας του καὶ τὴν ἐν τῷ ναῷ κατάκλισίν του, λέγει ὅτι πολλάκις ἔσχε σπασμούς, καθ' οὓς τὸ σῶμα του ἐκურτοῦτο ὡσεὶ τόξον, φαινόμενον, ὅπερ καὶ σήμερον παρατηρεῖται παρὰ τοῖς ἐκουσίως ὑπνωτιζομένοις τοῖς δαιμονιώσιν ἢ ὑστερικοῖς.

Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτοψία φαίνεται ἐν ἀπλουστάτῃ μορφῇ κατὰ τὸν καθημερινὸν ὕπνον τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ὃν σωματικὰ τινα αἰσθήματα, λίαν λεπτὰ τυγχάνοντα ἢ ὥστε νὰ γίνωνται καταληπτὰ ἐν ἐγρηγόρσει, κατὰ τὸν ὕπνον γίνονται αἰσθητὰ εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε νὰ προδηλῶσι καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν προκύπτοντα ἀποτελέσματα. Παριστάνουσι δηλ. ταῦτα (ὡς ἐν τοῖς ὄνειροις συμβαίνει) δραματικῶς πῶς, οἰονεὶ προερχόμενα ἐξ ἐξωτερικῶν αἰτιῶν (¹)

Ὁ Ἀριστείδης ἀναγράφει τοιοῦτον ὄνειρον σταλὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ: «Ταῦρος ἐπιπεσὼν κατ' αὐτοῦ τὸν ἐπλήγωσεν εἰς τὸ γόνυ· ἀφυπνώσας δὲ εὔρεν ἐκεῖ οἰδημα».

Ὅπως καταστήσωσι μᾶλλον αἰσθητὰς ταύτας τὰς λεπτοτέρας συναισθήσεις, ἀπειχον οἱ ἀσθενεῖς πάσης ἀκρασίας, νηστεύοντες καὶ μὴ οἰνοποτοῦντες. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦτο κοινὴ ἡ πεποιθήσις

(¹) Ὁρ. τὸ ἄρθρον τοῦ Carl du Prel «Ἡ διὰ τοῦ ὄνειρτος θεραπευτικὴ» ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Φιλοσοφία τοῦ Μυστικισμοῦ».

ὅτι τὸ φαγητὸν κατὰ τὸ ποτὸν αὐξάνουσι μὲν τὰ σαρκικὰ καὶ οὐδενὸς ἄξια ὄνειρατα, παρεμποδίζουσι δὲ τὰ ἀξιόλογα καὶ πολυτιμα. Κατὰ τὸν ὑπνωτισμὸν ἐπιτείνεται ἡ δραματιζομένη αἰσθησις τοῦ ἔσω μέχρι τῆς ἐσωτερικῆς ἐνοράσεως, ἣν δὲν δύναται τις νὰ παραστήσῃ σαφέστερα ἢ διὰ τῶν λέξεων τοῦ Ἰπποκράτους: «ἡ ψυχὴ βλέπει κλειστοῖς ὄμμασι τὴν κατάστασιν τοῦ σώματος».

Ε'. Τὸ κύριον στοιχεῖον ἐν τῷ ὑπνωτισμῷ ἔκειτο εἰς τὴν παράστασιν τῶν πρὸς θεραπείαν ἀπαιτουμένων φαρμάκων. Τοιαῦτα παραστάσεις συμφωνοῦσαι μὲ τὰς ὁμολογίας τῶν ὑπνωτιζομένων μας εὕρηται γεγραμμέναι ἐπὶ τῶν πλακῶν, τῶν εὐρεθειῶν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Τιβέριδος καθὼς καὶ εἰς ἄλλα μέρη: π. χ.

Asclepio

P. Anmilius Pollio

Visumonitus

κλπ.

Pro salute

Juliae Veneriae

Filiae κλπ.

κλπ.

Τὰ θεραπευτικὰ μέσα παρατηρήθησαν ἐν τε τῇ πρακτικῇ μορφῇ καὶ ἐν συμβόλοις, ἐξηγουμένοις ὑπὸ τῶν ἱερέων. Τοῦτο δὲ δὲν πρέπει νὰ φανῇ παράξενον, διότι ὑπαρχούσης φυσικῆς θεραπευτικῆς δυνάμεως, ἥτοι ἐσωτερικοῦ ἱατροῦ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει πᾶσα μονιστικὴ ψυχολογία νὰ ὁμολογῇ ὅτι (μιας καὶ τῆς αὐτῆς ψυχῆς ὀργανιζούσης καὶ συνάμα διανοουμένης) ἡ φυσικὴ δύναμις δὲν πρέπει νὰ περιορίζηται μόνον εἰς τὸ ὀργανίζεῖν, ἀλλὰ — καθὸ σκεπτικὴ — νὰ ἐμφαίνεται καὶ ὡς θεραπευτικὸν ἐνστικτὸν ἢ ὡς εἰκὼν τοῦ ἱατροῦ. Καὶ ὁ ὕλισμός, δὲ, ὁ θεωρῶν τὸ πνεῦμα ὡς ἀπόρροϊαν τῆς ὕλης, δὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐκ τῆς θεραπευτικῆς δυνάμεως προκύπτουσαν ἐνόρασιν τῶν θεραπευτικῶν μέσων. Οἱ νῦν ὑπνωτισταὶ βεβαιοῦσι μάλιστα, ὅτι ἐκ τοιοῦτου εἶδους ὀνειροῖς δηλοῦται καὶ τὸ μέρος ἔνθα τὸ φάρμακον εὕρηται, ὡς συνέθη μ' ἐκείνην τὴν ρίζαν, δι' ἧς ὁ Πτολεμαῖος ἰκθῆ.

ς'. Ὅπως εἰς τὸ κοινὸν ὄνειρον τὸ ὀνειρευόμενον πρόσωπον περιβάλλεται τὸ σχῆμα τοῦ διαδραματίζεῖν, ὅπως δηλαδή δυνάμει τῆς διαδραματικῆς σχέσεως ἣτις ἐνυπάρχει ἐν τῷ ἐγῶ, δυνάμεθα νὰ θέσωμεν εἰς τὸ στόμα ἄλλων ὀνειρευομένων προσώπων ἀπαντήσεις, ἀντιλογίας κλπ., οὕτω πως συμβαίνει καὶ κατὰ τὴν παράτηρησιν ἢ τὴν ἐνόρασιν τῶν θεραπευτικῶν μέσων παρὰ τοῖς ὑπνω-

τιζομένοις. Εἰς τοὺς ὑπνωτιζομένους δίδεται τανῦν ἡ συμβουλή παρὰ τῶν ἀγαθοδαίμωνων των, τὸ πάλαι δὲ ἐδίδετο ἡ συμβουλή παρὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τῆς Ἴσιδος, τοῦ Σεράπιδος, κλπ.

Συμβαίνει εἰς ἀμφοτέρους τὰς περιπτώσεις τὸ αὐτὸ θεραπευτικὸν ἐνστικτὸν, τὸ αὐτὸ δηλ. πρὸς τὸ διαδραματίζεῖν σχῆμα, τὸ εἰς πᾶν ὄνειρον ἰδιάζον. Ἄπαντα τὰ ὄνειρά μας συνίστανται ἐκ διαδραματιζομένων ἐσωτερικῶν αἰσθήσεων, καὶ ὡς τοιαῦτα, ἠδύναντο νὰ χρησιμεύωσιν εἰς τὴν ἱατρικὴν διάγνωσιν, ἂν τὰ πλείεστα αὐτῶν καὶ μάλιστα τὰ τοῦ ἐλαφροῦ ὕπνου καὶ τὰ ὑπὸ ἀναμνήσεων συιοδεύόμενα δὲν συνανεμιγνύοντο μετ' ἀλλοτριῶν στοιχείων, ἥτοι μετὰ ἀναμνηστικῶν λειψάνων ἐκ τῆς ἐγγρηγορικῆς ζωῆς καὶ μετὰ σαρκικῶν αἰσθήσεων προερχομένων ἐκ τῆς πεπτικῆς λειτουργίας, ἐκ τῆς ἐπιδράσεως ἀλκοολούχων ποτῶν.

Ἐκ τοῦ ἁδιαχωρίσθαι τῶν δύο ψυχικῶν ἐνεργειῶν τοῦ ὄργανοῦ καὶ τοῦ παρίστασθαι ἔπεται, ὅτι κατὰ τὸν ὕπνον καὶ κατ' ἐξοχὴν κατὰ τὸν βαθὺν ὑπνωτικὸν ὕπνον, ἡ φυσικὴ θεραπευτικὴ δύναμις διεγείρει ἐν τῇ νοητικῇ σφαίρᾳ, τὴν ἐνόρασιν τῶν θεραπευτικῶν μέσων Ὅπως ἐποσειῶδες θεωροῦμεν τὸ ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἐν τῷ νῶφ κατάκλισιν ἐν ρασίς οὕτω πως διαδραματίζεται, ὥστε οἱ κοιμώμενοι νὰ βλέπωσι τὰς μορφὰς τῶν ἱατροῦτων θεῶν των· τὸ οὐσιῶδες ἐγκείται εἰς τὴν ἐνόρασιν αὐτὴν καθ' ἑαυτήν. Τοιαύτην ἐννοίαν ἔχουσιν ἐπομένως τὰ ρηθέντα λ. χ. παρὰ τοῦ Ἀρτεμιδώρου, ὅτι «ὁ Ἀπόλλων παριστάμενος ἐνώπιον τῶν κοιμωμένων ἀσθενῶν δηλοῖ αὐτοῖς τὰ θεραπευτικὰ μέσα» (ὀνειροκριτικὸν II). Ἐπίσης τὰ παρὰ τοῦ Ἰαμβλίχου: «Κοιμώμενός τις ἀκούει φωνὰς λεγούσας τί τὸ πρακτέον· ἐνίοτε δὲ οἱ ὑπνώστοντες ἐπισκοποῦσι φαντάσματα μετεωροποροῦντα πέριξ αὐτῶν, ἅτινα δὲν βλέπονται διὰ τῶν σωματικῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ δι' ἐσωτερικοῦ τινος αἰσθητηρίου». Ὡσαύτως τὰ παρὰ τοῦ Διοδώρου δι' ἐσχυριζομένου περὶ τῆς ἐκ Καστόβου Ἡμιθέου, ὅτι ἐνεφανίζετο ἐν ὀρατῇ μορφῇ ἐνώπιον τῶν ἀσθενῶν, δηλοῦσα τὰ φάρμακα, δι' ὧν ἐθεραπεύθησαν πολλοὶ ἀσθενεῖς, ἐξ ὧν εἶχεν ἐκλείπει πᾶσα ἐλπίς θεραπείας.

Καὶ τοι μεγάλης οὔσης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν θεραπευτικῶν χρησῶν, οὐκ ὀλίγοι ὅμως διημφισβήτησαν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος· τοῦτο δὲ διότι δὲν ἐθεώρου,

ὡς τὸ οὐσιώδες τὸ θεραπευτικὸν ἐνστικτον, ἀλλὰ τὴν διαδραματιζομένην μορφήν. Διὸ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἔλεγε ὅτι εὐπρεπέστερον θὰ ἦτο διὰ τοῦ θεοῦ ἂν ἐπεφαινότο εἰς τοὺς ἐγρηγορούτας, ὁ δὲ Κικέρω, «ἐὰν ὁ Ἀσκληπιὸς καὶ ὁ Σέραπις ἠδύνατο νὰ δηλώσῃ τὸν τρόπον τοῦ θεραπεύεσθαι, ἔδει καὶ ὁ Ποσειδῶν νὰ διδάσκῃ εἰς τοὺς πλοηγούς πῶς νὰ ὀδηγῶσι τὰ πλοῖα· ἂν δὲ ἡ Ἀθηναῖα ἠδύνατο νὰ θεραπεύῃ ἀσθενῆ τινά, διατί καὶ αἱ Μοῦσαι νὰ μὴ δύνανται νὰ διδάσκωσι τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφήν, τὰς τέχνας;» Ἀμφότεραι αὗται αἱ ἀντιλογίαι προσβάλλουσι μὲν τὴν ἐρμηνείαν τῶν πιστευόντων, ὅτι οἱ θεοὶ δίδουσι τὰς θεραπευτικὰς συμβουλὰς, δὲν ἀναιροῦσιν ὅμως τὴν ὀρθὴν ἐρμηνείαν, ὅτι δηλ. τὰ τοιαῦτα ὄνειρα εἶνε διαδραματισμέναι θεραπευτικαὶ ἐνοράσεις. Δὲν δύνανται δὲ αὐταὶ νὰ γίνωνται ὕπνρ, ὅπως ὁ Ἀριστοτέλης ἐπόθει, ἐπειδὴ δὲν εἶνε δυνατὸν ἐν ἐγρηγόρσει οὔτε ἡ φυσικὴ θεραπευτικὴ, οὔτε ἡ ἀναγεννητικὴ δύναμις ἐν γένει νὰ καθίστανται τόσῳ ἰσχυραὶ ὅσῳ κατ' ὄναρ. Αἱ λεπτότεραι ὀργανικαὶ αἰσθήσεις καὶ αἱ δι' αὐτῶν διεγείρομεναι θεραπευτικαὶ προσαγωγαί, μὴ δυνάμεναι νὰ υπερβαίνωσιν ἐν ἐγρηγόρσει τὴν βελβίδα τῆς διανοίας, υπερβαίνουσιν αὐτὴν τὴν βελβίδα κατ' ὄναρ, διότι τότε ἡ διάνοια δὲν ἀποκλίνει πλεον πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον. Ἐνὶ λόγῳ αἱ ἀμφιβολίαι τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Κικέρωνος καθάπτονται μὲν τῆς ἐπιπνοίας θεοῦ τινος, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς διαδραματιζομένης ἐπιπνοίας τοῦ μεταφυσικοῦ ἡμῶν ὑποκειμένου. Ἐκκστὸν ὄνειρον δέον νὰ λαμβάνῃ ἐν γένει τοῦτο τὸ διαδραματιζόμενον σχῆμα ὅτι δὲ τὰ ὄνειρά τὰς μᾶς δὲν ἀνάγονται εἰς ξένας ἐπιπνοίας. Πρέπει τότε νὰ ἀναζητηθῇ ἡ πηγὴ αὐτῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὀργανισμῷ. Πρέπει πρὸς ὅλα τὰ παράξενα συμβεβηκότα τῶν ὀνείρων μᾶς, πρὸς ὅλα τὰ ἐκρυθμα τῶν ἐνεργούντων προσώπων νὰ συμφωνῶσιν αἱ τοῦ ἐσωτερικοῦ μᾶς ὀργανικαὶ διαθέσεις, αἱ διὰ τῶν αἰσθήσεων μεταβαλλόμεναι εἰς λεπτὰς ἐξωτερικὰς παραστάσεις. Οἱ λόγοι, οὗς ἐποτεινόμεν πρὸς τὰ ὄνειρα πρῶτον, αἱ ἀπαντήσεις, ἅς παρ' αὐτῶν λαμβάνομεν, παρ' ἡμῶν αὐτῶν γίνονται. Ὁ ὄνειρος διάλογος εἶνε μονόλογος δια-

δραματιζόμενος, γίνεται δὲ διὰ διαδραματικῆς διαχωρίσεως τοῦ ὀνειρώττουτος ἐγώ 1)

ζ'. Οἱ ἐν τῷ νάφ κατακλιόμενοι διαρρήδην διετείοντο ὅτι τὸ θεραπευτικὸν ἐνστικτον τοῦ ὀνειράτος τυγχάνει ἀλανθαστον, ὅπως καὶ πᾶν ἀληθὲς ἐνστικτον τοῦτ' αὐτὸ διατείνονται καὶ οἱ νῦν ὑπνωτιζόμενοι μᾶς. Τὰ ὑπομνήματα ἀποφαινοῦνται λίαν σαφῶς καὶ ἐπικινετικῶς περὶ τῶν ἐπιτυχῶν ἐν τοῖς ναοῖς γενομένων θεραπειῶν. Ἰατρὸς δὲ τις μάλιστα ἀποφαίνεται ὅτι καὶ ἐντὸς τῶν ναῶν γινόμεναι ἰάσεις τυγχάνουσι λίαν συχνότεραι ἢ αἱ παρ' ἡμῶν» (Γαληνός) Ὁ Ἀριστείδης λέγει: τὸ κατ' ἐμέ, οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι ὄφειλον νὰ ὑπακούσω τῷ Ἀσκληπιῷ μᾶλλον ἢ τοῖς ἰατροῖς (ἄγιοι λόγοι!) Ἰαθέντος δ' αὐτοῦ ἐθαύμαζον οἱ αὐτὸν ἰδόντες ἰατροὶ τὸν Θεὸν καὶ ἠύλόγουν τὴν εἰς αὐτὸν ὑπακοήν τοῦ ἀσθενοῦς (Röckk corpus inscript graec III No 5980).

Οἱ θεραπευόμενοι ἀσθεεῖς ἀνάθετον πολύτεμα ἀναθήματα εἰς τοὺς ναοὺς: χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ δοχεῖα, τεχνουργήματα, δέλτους, ἄτινα ἀνηρτῶντο εἰς τοὺς ναοὺς. Ἀναφέρονται ὡς ἀναθήματα καὶ στέμματα, λύχνοι, φιάλαι θύσιμοι. Εὐρέθη ἐν Reggio ἐπιγράμμα λεγον ὅτι ὁ Βελέριος Σύμπρορος καὶ ἡ σύζυγός του ἀνέθεσαν εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν ἐκτὸς ἄλλων πολυτίμων καὶ χρυσῶν ἄλυσιν, βάρους ἐπτὰ λίτρων. Πενέστεροι ἤρκοῦντο εἰς πίνακας χαλκοῦς, μαρμαρίνους, ξυλίους ἢ εἰς ἐπιγράμματα ἐγχαρταττόμενα ἐπὶ τῶν στηλῶν τῶν ναῶν. Ἀνάθετον προσέτι καὶ μέλη (θεραπευθέντα) τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐκ ξύλου ἢ ἐλέφαντος. Τὸ τοιοῦτον εἶθισται καὶ νῦν ἰδίως ἐν τοῖς χωρίοις. Πολλάκις περιστάνοντο συμβολικῶς αἱ ἱστορίαι τῶν ἀσθενειῶν ἐζωγραφισμέναι ἐπὶ πινάκων.

Φαίνεται λοιπὸν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἔλλειψις ἀληθῶν ἰάσεων· ἅπασαι δὲ αἱ θεωρεῖται τῶν λογίων, τῶν ζητούντων ν' ἀπαλλαγῶσι τοῦ ἀξιολόγου τούτου προβλήματος τῆς ἐν τῷ νάφ κατα-

1) Ἡ νῶπιη αὐτῆ τοῦ δοκ. Carlotu Prel δὲν εἶνε πικραδεκτὴ κατ' ὀλοκληρίαν παρὰ τῶν πνευματικῶν, τῶν χροιδόντων πολλὰ τῶν ὀνείρων καὶ εἰς ἐξωτερικὴν ἐπήρειαν φαίνεται δ' ὅτι ὁ συγγραφεὺς συνεπεῖα μεταγενεστέρων πειραματισμῶν καὶ μελετῶν συνεπλήρως ἐσχάτως τροποποιήσας τὴν ἄνω γνώμην του. Θ. Δόμ.

κλίσεως, πάσχουσι παραπλήνησιν, μὴ ἀποδεχόμενοι τὸ ἀποδεδειγμένον ἀποτέλεσμα τῶν συνταγῶν. Οἱ ἰατροὶ δὲ, οἱ ὁμιλοῦντες περὶ ἐπιτάσεως τῆς φαντασίας, περὶ ἀπάτης τῶν αἰσθήσεων κ. λ. π., τῶν ἐν τοῖς ναοῖς κατακλινομένων, θὰ ἐσπενοχωροῦντο βεβαίως τὰ μέγιστα ἂν ἀπήτουν παρ' αὐτῶν νὰ θεραπεύωσι τοὺς ἀσθενεῖς τῶν δι' ἀπάτης τῶν αἰσθήσεων κ. λ. π., καὶ ἂν οἱ τοιοῦτοι ἰατροὶ ὑπεχρεοῦντο νὰ καταφέρωσι δι' οἰουδήτινος μέσου τοὺς ἀσθενεῖς τῶν, τοὺς μὴ διατελοῦντας εἰς μαγνητικὸν ὕπνον νὰ ὄνειρεύωνται θεραπευτικὰ φάρμακα. Τοιοῦτοι σκεπτικοὶ ἰατροὶ, οἱ εἰς τὴν ἐν τοῖς ναοῖς κατάκλισιν ἄλλο τι μὴ βλέποντες ἢ ἀπάτην τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῶν αἰσθήσεων αὐτοῦ, θὰ εὗρισκοντο ἀνίκανοι νὰ θεμελιώσωσιν ἐπὶ τῶν εἰκασίων τῶν σχολῆν, ἐπὶ αἰῶνας χαίρουσαν τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῶν εὐπαιδευτῶν.

η'. Τὸ προγνωστικὸν τῶν ὑπνωτιζομένων ἐπιτείνεται συνήθως διὰ τὰς μελλούσας καταστάσεις τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ σώματος τῶν, ὅτε προλέγουσι παροξυσμούς, περιόδους τῆς ἀσθενείας κ. λ. π. διότι ἡ διοργανίζουσα ψυχὴ θὰ γινώσκῃ τοὺς νόμους τῆς ἐξελίξεως καὶ σπανίως ἀποπλανᾶται εἰς ἀλλότρια, τὴν ἀσθενεῖαν μὴ ἀφορῶντα. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ κατὰ τὴν ἐν τοῖς ναοῖς κατὰκλισιν. Ὁ Ἀριστείδης διηγεῖται ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐφανερώσεν αὐτῷ κατ' ὄναρ ὅτι παρὰ τὸν ποταμόν, ἐν ᾧ θὰ ἐλούετο, θὰ ἔβλεπε τὸν φύλακα τοῦ ναοῦ καὶ ἵππον λουόμενον ἐν τῷ ποταμῷ. τούτου δὲ συμβάντος ἐπληρώθη τελείας πίστεως εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ Θεοῦ. Αὕτη ἡ σύμμιξις τοῦ τε προορᾶν τὰ συμβησόμενα καὶ τοῦ λαμβάνειν συνταγὰς ἀποδεικνύει, ὅτι ἀμφότερα ταῦτα ἔχουσι κοινὴν τὴν πηγὴν, τὴν τε διασκεπτομένην καὶ διαμορφουσαν ψυχὴν, καὶ ὅτι ἡ βᾶσις τῆς ἐν τῷ ναῷ κατακλίσεως ἦτο ὁ ὑπνωτισμὸς, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐγίνοντο ἴσως οἱ χρησμοὶ καὶ ἐπιτυχάνετο τὸ προορᾶν τῶν μαντείων καὶ τὸ προφητεύειν αὐτῶν. Θετικὸν εἶνε, ὅτι οἱ ἐν Δελφοῖς Πυθίᾳ, ἠρωτάτο ἐπίστε καὶ περὶ ἀσθενειῶν.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑΙΟΥ

Η ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΠΡΟΛΗΨΕΩΝ

(Συνέχεια.)

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ· καταλαμβάνω τί μοι θυσιάζετε τώρα, Ροδόλφε, εἶπεν ἡ νεᾶνις, κοκκινίζουσα· καὶ τώρα, χαίριτε, φίλε μου τὸ ὄχημά μου περιμένει κάτω, ἀναχωρῶ καὶ ἐπανέρχομαι· ἠσύχασον, μικρὰ νεράϊδα, ὅλα θὰ τακτοποιηθῶσι.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ τηρέτης ἤγειρε τὸ μετάξινον παραπέτασμα τῆς θύρας καὶ εἶπε μετὰ σ. β. χ. σ. μ. :

— Κύριε κόμη, ὁ Ἰωσήφ Λέβη, πράκτωρ τοῦ οἴλου Μάγερ καὶ υἱοῦ, ἦλθε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν κύριον πατέρα σας· πληροπορηθεὶς δ' ὅτι ἡ Α. Ε. ἐξῆλθε, ἐζήτησε νὰ σας ἴδῃ, καθότι ἡ ὑπόθεσις του δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολὴν.

— Καλὰ, ὁδήγησον αὐτὸν εἰς τὸ γραφεῖόν μου καὶ εἶπέ τῷ νὰ μὲ περιμένῃ· ἄμα ὁδήγησά τὴν κόμησσαν δ' Ἐβερττέιν θὰ μετὰβῶ πρὸς συνάντησίν του.

ΤΟ ΚΕΡΑΥΝΟΒΟΛΟΝ ΚΤΥΠΗΜΑ

Ὁδηγῆσας τὴν Ἀντωνέτταν εἰς τὸ ὄχημα καὶ ἀνταλλάξας μετ' αὐτῆς τελευταῖον συμπαθητικὸν βλέμμα, ὁ Ροδόλφος ἔδραμεν εἰς τὸ γραφεῖόν του· ἡ δυσάρεστος συγκίνησις, ἣν ὑπέστη, ἐκόχλαζεν εἰσέτι ἐντός του, καὶ ὑπεκρίθη ὕψος παγετῶδες καὶ ὑψηλόφρον. Μόλις ἀπήντησεν εἰς τὴν ταπεινὴν ὑπόκλισιν τοῦ πράκτορος· ρίψας δ' ἐπὶ τοῦ γραφείου τὸ πρὸς τὸν Σαμουὴλ ἐπιστόλιόν του, εἶπε ξηρῶς :

— Ἀναμφιβόλως ὁ κύριός σου θέλει νὰ μοὶ ὑπενθυμίσῃ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἣν τόσῳ ἀπερισκέπτως ἀφῆκεν εἰς ξένας χεῖρας. Καθησυχάσατέ τον βεβαιοῦντες, ὅτι σήμερον θὰ τῷ πληρωθῇ τὸ ἐνδιαλαμβανόμενον ποσὸν καὶ καθολοκληρίαν.

Καθῆσας δὲ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον τι, δίδων οὕτω νὰ ἐννοήσῃ ὁ Λέβης, ὅτι ἔληξεν ἡ ἀκρόασις· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἰσραηλίτης δὲν ἐκινήθη, ὁ Ροδόλφος τὸν ἠτένισεν ἐκπληκτος :

— Σὰς ἐχαίρετιςα, κύριε Λέβη, καὶ... ἔχω ἐργασίαν.

— Λυποῦμαι πολὺ, κύριε κόμη, διότι σὰς ἐνοχλῶ τόσον ἀκκίμως, εἶπεν ὁ πρᾶκτωρ ὑποκλινόμενος· θὰ διακοινώσω ὅ,τι μοὶ ἐκκαματε τὴν τιμὴν νὰ μοὶ εἴπητε, ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῆς ἐλεύσεώς μου τυγχάνει ὅπως ἄλλος. Εἶμαι ἐπιφορτισμένος παρὰ τοῦ προϊστάμενου μου νὰ καθυποβάλω εἰς τὴν Αὐτῆς Ἐξοχότητι καὶ εἰς ὑμᾶς διαφόρους πιστώσεις, περιελθούσας εἰς κατοχὴν τοῦ οἴκου Μάγερ καὶ νὰ σὰς εἰδοποιήσω, ὅτι ἡ ἐξόφλησις αὐτῶν πρέπει νὰ γίνῃ ἐντός δέκα ἡμερῶν, ἀνυπερθέτως.

Ἦνοιξε δὲ μέγα χαρτοφυλάκιον καὶ ἔθεσε πρὸ τῶν ἐκπεληγημένων ὀφθαλμῶν τοῦ νεαροῦ κόμητος πληθὺν χρεωστικῶν καὶ ἀγροτικῶν ὑπογεγραμμένων παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρός του καὶ ἐκδεδομένων εἰς διαταγὴν διαφόρων τῆς τε πόλεως καὶ τῆς πρωτευούσης ἔτι τὸ ὅλον ποσὸν ἐσχημάτιζεν ἀριθμὸν ἐπενεγκόντα σκοτοδινίασιν εἰς τὸν Ροδόλφον· δὲν ἐπίστευεν, ὅτι οἱ δύο τους εἶχον σπαταλήσει τόσῳ φοβερὸν ποσόν. Συγκεντρώσας ἄπαυσιν τὴν ἐνεργητικότητά του, εἶπε μετὰ βραγχνῆς φωνῆς :

— Πῶς ἔτυχαν αὐταὶ αἱ πιστώσεις συνηνωμένοι εἰς τὰς χεῖράς σας ;

— Κύριε κόμη, αἱ ὑπογραφαὶ σας ἰσοφαρίζουν πρὸς χρήματα μετρητὰ, ἀπεκρίθη ὑποκριτικῶς ὁ Ἰουδαῖος μὰς· προσεφέρθησαν ἀντὶ πληρωμῶν καὶ ἐγένοντο παραδεκταὶ ἄνευ δυσκολίας παρὰ τοῦ οἴκου μας, μὴ ἀμφιβάλλοντος, ὅτι θὰ τιμῆσητε τὰς ὑπογραφὰς σας. Ἐπιτρέψατέ μοι ἀκόμη νὰ σὰς καθυποβάλω, κύριε κόμη, ὅτι τὸ πλεῖστον αὐτῶν τῶν χρεωστικῶν ἔληξαν ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ, καὶ ὅτι ἐδόθη προθεσμία δέκα ἡμερῶν εἰς τὴν Α. Ἐξοχ. πρὸς πᾶσαν αὐτῆς εὐκολίαν. Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ χαιρετήσω τὸν κύριον κόμητα !

— Περιμένετε !

Ὁ Ροδόλφος ἐχάραξε ταχέως γραμμὰς τινὰς δι' ὧν παρεκάλει ψυχρῶς τὸν Σαμουὴλ νὰ ἔλθῃ νὰ ἐξηγηθῶν περὶ τινος παρενοήσεως.

— Ἐλησμόνησα νὰ σὰς εἴπω, ὅτι ὁ προϊστάμενός μου εἶνε ἀσθενής, εἶπεν ὁ Λέβη λαμβάνων τὴν ἐπιστολήν. Ὁ κύριος Μάγερ υἱός, διευθύνει τὰς ἐργασίας ὅλας καὶ εἰς αὐτὸν δέον ν' ἀποταθῆτε κατὰ τὴν λήξιν !

Ἐπολιθεὶς δὲ μετὰ καταγανούς ὑπούλου σεβασμοῦ ὁ Ἰσραηλίτης ἀπῆλθε.

Μεῖνας μόνος ὁ Ροδόλφος ἀνετινάχθη εἰς τοὺς πόδας καὶ ἔλαβε τὴν κεφαλὴν του μεταξὺ τῶν δύο χειρῶν. Νὰ πληρώσουν ἐν τοιοῦτον ποσόν, οὔτε νὰ τὸ σκεφθῇ· ἀλλὰ πάλιν νὰ μὴ τὸ πληρώσουν, τοῦτο ἦτο καταστροφή καὶ ἀτιμία. Ἐσκέφθη τότε νὰ εἴπῃ τὰ πάντα πρὸς τὸν πατέρα.

Ἄμα ὡς ὁ γηραιὸς κόμης εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ υἱὸς του εὐρέθη εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ διέταξε τὸν ὑπηρέτην νὰ ἐξέλθῃ.

Τὴν ἐκπληξίν του διεδέχθη ὁ ἀπελπισμὸς ὅτε ἔμαθε τὴν ἀλήθειαν· καταληφθεὶς ὑπὸ γενικῆς ἀτονίας ἔπεσεν ἐπὶ τινος ἔδρας· πρώτην ἤδη φοράν ὁ γηραιὸς εὐγενὴς συνησθάνετο τὰς τύψεις τοῦ συνειδότος ἐπὶ τῇ ἀκηδεῖα μεθ' ἧς παρεδίδοτο εἰς τὰ πάθη τῆς ἀσωτίας.

Ἄλλὰ δὲν ἦτο τότε καιρὸς μετανοίας· ἔπρεπε νὰ πειροθῶσι ν' ἀποκρεύσωσι τὸ ἐσπαπειλῶν τραῦμα Πατῆρ καὶ υἱός, μετὰ τὴν γραφίδα εἰς χεῖρας, ὑπελέγιζον τοὺς πόρους των, ἀλλά, καίτοι ἐκποιοῦντες τ' ἀργυρὰ σκευή, τὰ οἰκογενειακὰ κοσμήματα, τοὺς σταύ-

λους και ἵππους και τὸ ἦττον ἐπιβεβαρυμένον κτῆμά των, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προσπορισθῶσι τὸ ἀναγκασιῶν ποσόν, χωρὶς ἀληφθῶσιν ὑπ' ὄψει αἱ ἐναντία περιπτώσεις, τῆς κατεσπευσμένης ἐκποίησεως. Βεβαίως, ὁ Ἰουδαῖος ἠδύνατο ν' πληρωθῆ, τὰ πάντα δημοπρατῶν, και τοῦτο ἠδύνατο νὰ τὸ κατορθώσῃ, ἀλλὰ τί θὰ τοῖς ἔμενε μετὰ τὸ τοιοῦτον σκάνδαλον; Ἡ ἀθλιότης, ἡ ἀνεξέλειπτος κηταισχύνῃ και ἡ παραίτησις τοῦ Ροδόλφου ὀπὸ τῆς ὑπηρεσίας. Τὰ πρὸς τινὰς τοκογλύφους διορθήματά των εἰς οὐδὲν ἀπέληξαν· ἀπελπίς θλίψις κατέλαβεν ἀμφοτέρους, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ οὐδεμία ἀπάντησις ἐδόθη εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ νεαροῦ κόμητος.

Τῇ ἐπαύριον τῆς τρομερᾶς ταύτης ἡμέρας, ἀπροσδόκητος εἰδησις διεδόθη ἀπὸ τὴν πόλιν: ὁ Ἀβραάμ Μάγερ ἀπέθανεν αἰφνιδίως, συνεπιεῖα κεραυνοβόλου ἀποπληξίας. Μετὰ δύο ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐνταφιάσεως τοῦ γέροντος τραπεζίτου, ὁ Ροδόλφος ἔλαβεν ἐπιστολὴν λακωνικὴν δι' ἧς ὁ Σαμουήλ τῷ διεκρίνου ὄντι ἀπὸ τῆς 11 μέχρι τῶν 3 ἐδέχετο εἰς τὸ γραφεῖόν του τοὺς ἔχοντας ὑποθέσεις μετ' αὐτοῦ. Ἄν δ' ὁ κόμητος ἤθελε νὰ τῷ ὁμιλήσῃ, ἐκεῖ θὰ τὸν εὔρισκε.

Ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς ἔφριξεν ἐξ ὀργῆς ἐπὶ τῇ νέᾳ ταύτῃ προσβολῇ και ὤμωσε καθ' ἐκυτόν ἂν ἡ Θεῖα Πρόνοια ἤθελε τὸν σώσει τῆς καταστροφῆς και τῆς αἰσχύνῃς νὰ παραιτηθῆ ἐντελῶς τὰς ἀσωτίας και τὰς δισκαδεάσεις και νὰ γίνῃ ἄλλος ἄνθρωπος. Ἀλλ' αἱ κλαίαι αὐταὶ ἀποράσεις εἰς οὐδὲν ὠρέλουν ἤδη, και, μετὰ συντετριμμένης καρδίας, ὁ Ροδόλφος ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ παρὰ τῷ Μάγερ, ἄνευ ἀναβολῆς διότι μόλις ἔμενον τρεῖς ἡμέραι μέχρι τῆς πρὸς πληρωμὴν προθεσμίας και ἤθελε ν' ἀπαλλάξῃ τὸν πατέρα τῆς δυσχερέστου ταύτης συναντήσεως.

Μετέβη ὅθεν εἰς τὸ λογιστήριον και ἀμέσως εἰσήχθη εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζίτου ὅστις ἠγέρθη χαιρετήσας και τῷ προσέφερεν εὐγενῶς ἔδραν. Ἐπὶ τινὰ στιγμὴν βαθεῖα συγῆ ἐπεκράτησε μεταξὺ τῶν νεανιῶν Βεβαίως, ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς ἐπενήργησεν ἐπὶ τοῦ Σαμουήλ· εἶχε καταστῆ ὠχρὸς, ἰσχνὸς· βαθεῖα πτυχὴ εἶχε σχηματισθῆ μεταξὺ τῶν ὀφρῶν, σκληρὰ δὲ και πικρὰ ἔκρρασις συνέστελλε τὰ χεῖλη του.

Μετὰ μεγάλης θλίψεως Κύριε Μάγερ, ἤρχισε ὁ Ροδόλφος δι'

ὑποκόφου ὀργῆς, ἀναγκάζομαι νὰ ὁμιλήσω περὶ τῆς ὑποθέσεως ἧτις μ' ἔφερον ἐδῶ, και σὰς παρακαλῶ νὰ μοὶ ἐπ' τρέψῃτε νὰ σὰς εἶπω ὅτι γνωρίζω τοὺς ὑποκινούντας λόγους. Λοιπὸν! εἶνε ἀνάξιον, πρὸς ἐκδικήσιν κατὰ μικρὰς κόρης, ὡς ἡ ἀδελφὴ μου, νὰ προμηθευθῆτε παντοιοτρόπως τὰ μέσα πρὸς καταστροφὴν ὀλοκλήρου οἰκογενείας και νὰ τὴν ἀναγκάσῃτε νὰ πληρώσῃ δημοτικὸς τινὰς λόγους διὰ τῆς αἰσχύνῃς και τῆς ἀθλιότητος.

— Λησμο εἶτε, διέκοψε ψυχρῶς ὁ τραπεζίτης, ὅτι αἱ λέξεις αὐταὶ ἐνεπνεύσθησαν αὐτῇ ὑπὸ τῆς εὐφυοῦς εἰσηγήσεως τοῦ ἀδελφοῦ της.

— Αἶ, ναί, ὁμολογῶ ὅτι εἶμι ὁ αἴτιος τῆς προσβολῆς, ἦν σὰς ἔκαμεν ἡ ἀδελφὴ μου, ἀλλὰ, Κύριε Μάγερ, δὲν εἶμι οὔτε ὁ πρῶτος οὔτε ὁ τελευταῖος τῶν τῆς φυλῆς μου, ὅστις ὑπέκυψεν εἰς προλήψεις, ἅς ἡ φυλὴ σας ἀπὸ πολλοῦ ἔχει ἀναλάβει τὴν εὐθύνην νὰ ὑποστηρίξῃ και ἐρριζώσῃ. Καὶ διὰ τοιαύτην αἰτίαν θέλετε νὰ μὲς καταστρέψῃτε;

— Ὅχι, ἀπὸ ὑμᾶς ἐξαρτᾶται, κόμη, νὰ συμβιβασθῶμεν φιλικῶς, νομίζω δὲ ὅτι οὐδέποτε μέχρι σήμερον σὰς ἐδόθη περίστασις νὰ ὑποστῆτε ἐκ μέρους μου τὰς δυσχερέστους ιδιότητας, ἃ ἀποδίδετε εἰς τὴν φυλὴν μου.

— Ὄ! ἂν συγκατατίθεσθε εἰς φιλικὸν συμβιβασμόν, εἶπε μετὰ ζέσεως ὁ νεαρὸς κόμητος, ἀπὸ καρδίας, Σαμουήλ, σὰς ζητῶ συγγνώμην ἐπὶ τῷ ὅτι σὰς ἐπλήγωσα τὴν καρδίαν. Δότε μοι προθεσμίαν ἐνὸς ἔτους, τὸν ἀπαιτούμενοι καιρὸν πρὸς μεταρρύθμισιν τῶν ἐξόδων μὲς και ἐκποιήσιν τῶν κτημάτων μας, ἔνευ μεγάλῃς ἀπωλείας, και θὰ σὰς ἐξοφλήσωμεν ἐντελῶς.

Στρυρνὸν μειδίαμα συνέστειλε τὰ χεῖλη τοῦ Σαμουήλ.

— Ἀπατάσθε, κόμη, δὲν πρόκειται περὶ συγγνώμης μεταξὺ μὲς· δὲν σὰς δίδω οὐδὲ μίαν ὥρην προθεσμίαν· και, ἂν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν δὲν μοὶ πληρώσῃτε, θὰ κατὰσχῶ πάσαν τὴν περιουσίαν σας. Ὑπάρχει ὁμως τρίτη λύσις, ἦν ἀπὸ ὑμᾶς ἐξαρτᾶται νὰ δεχθῆτε, και τότε καίω ἅπαντα τὰ ἔγγραφα σας, και οὐδὲν πλέον ἀπαιτῶ

Ὁ Ροδόλφος τὸν ἠτένισεν ἔμφοβος.

— Δὲν σὰς ἐννοῶ, τῷ εἶπε· τί ζητεῖτε λοιπὸν παρ' ἡμῶν;

Ὁ Σαμουήλ ἀπώθησε διὰ νευρικοῦ κινήματος τὰ ἐπὶ τῆς τρα-

πέξης συστωρευμένα χαρτία, πικράδοξος δὲ φλόξ ἠκτινοβόλησεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

— 'Ακούσχετε, κόμη, ἰδοὺ οἱ ὄροι μου· δόσατέ μοι σύζυγον τὴν κόμησσαν Βαλερίαν καὶ κατχοστρέφω ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ἐπιβαρυνούσας τὴν περιουσίαν σας.

Κῦμα αἵματος ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ὄχρου προσώπου τοῦ Ροδόλφου, ὅστις, ἀπωθήσας τὸ κήσμά του, ἠγέρθη.

— Τρελλὸς εἶσθε, Σχμουήλ, ἢ περιπαίζετε τὴν δυστυχίαν μου; Ἡ Βαλερία σύζυγός σας! Λησμονεῖτε, ὅτι εἶσθε ἓνας;... Διεκόπη.

— Ἐἷας ἐβράχιος! ἐτελείωσα τὴν φράσιν ὁ Σχμουήλ μετὰ παλλούσης φωνῆς· ἀλλ' ἔκπυον νὰ εἶμαι ἐβράχιος γενόμενος χριστιανός, καθότι προτίθεμαι νὰ βεβαιωθῶ. Ἄλλως τε, χάριν τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς ἀδελφῆς σας ἔλαμα ἤδη ἐναρξίν διαθημάτων πρὸς ἀγορὰν ἀρχαίως βικωνίας, καὶ πρὸς τὴν ἐτίτευξιν τῆς κυβερνητικῆς ἀδείας, ὅπως φέρω τοὺς τίτλους καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κτήματος. Βεβόλιως, προετίμων κατ' ἄλλον τρόπον ν' ἀπακηθίσω τὴν Βαλερίαν, ἀλλὰ γινώσκων, ὅτι ἡ καταγωγή μου τυγχάνει ἐμπόδιον, δραστηριότητι πικρῶς μέσου ὅπως ἀποκτήσω τὴν γυναῖκα, ἥτις μοὶ ἐπέπευσεν ἐν τῶν ἀγκιστῶν καὶ παραφόρων παθῶν, ἅτινα ἐξολοθρεύουσι τὸν ἄνθρωπον, ὀδηγοῦντες αὐτὸν εἰς τὸ ἐγαλήμα. Αὐτό, ὅπερ σὰς εἶπον, ἐστοίχητε τῇ ζωῇ τοῦ πατρὸς μου· ἡ ἰδέα τοῦ νὰ με ἴδῃ χριστιανὸν τῷ ἐπήνεγμα τὴν θανατηφόρον ἀποπληξίαν. Ἐννοεῖτε δὲ ὅτι, ἀπὸ τοιοῦτον θλιβερόν ἐπεισόδιον οὐδὲως ἐκλόνησε τὴν ἀπόφασίν μου, δὲν ὑπάρχει πρόσκομμα, ὅπερ δύναται νὰ μ' ἐμποδίσῃ. Σὰς ἐπαναλαμβάσκω ὅθεν ἡ τὴν χεῖρα τῆς ἀδελφῆς σας ἢ τὴν καταστροφήν! Ἐχέτε τρεῖς ἡμέρας νὰ ἐκλέξητε μεταξύ ἐμοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς σας· ἀνολογίσχετε ψυχρῶς τὸ πρᾶγμα καὶ τότε ἡ πρότασίς μου δὲν θὰ φανῇ ὑπερβολικῆ.

Ἄλλὰ κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ὁ Ροδόλφος δὲν ἠδύνατο νὰ σκεφθῇ μετ' ἀπαθείας περὶ παρομοίως προτάσεως· καταμετρήσας διὰ περιφρονητικοῦ βλέμματος τὸν νεκρὸν τραπεζίτην, ἀπήντησε διὰ φωνῆς, ἣν ἡ ἐν αὐτῷ κοχλάζουσα καταιγίς καθίστα τραχεῖαν καὶ τρέμουσαν:

— Πρέπει νὰ ἤναί τις ἐβράχιος διὰ νὰ καταμετρήσῃ ἀπαθῶς τὰς περιπτώσεις τοιοῦτου συνδυασμοῦ· ἀλλὰ καὶ ἐν ὑποθέσει μιν

ἐαυτοὺς τόσω ἀνάνδρους διὰ νὰ ἀποδεχθῶμεν αὐτὴν τὴν αἰσχρὰν διαπραγματεύσειν, ἢ Βαλερία οὐδέποτε θὰ ὑποκύψῃ εἰς αὐτήν .. καὶ μάλατέ το, ἐν δὲν τὸ γνωρίζετε, ὅτι τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς τὴν κερδίζουν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἀγοράζουν!

Μὴ ἀναμείνας δ' ἀπάντησιν ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ τῆς αἰθούσης, χωρὶς νὰ ἴδῃ τὸ διάπυρον ἐρύθημα, τὸ καλύψαν τὸ μέτωπον τοῦ Σχμουήλ καὶ τὴν θλιβερὰν λάμπιν τῶν ὀφθαλμῶν του. «Νὰ κερδίζη τις τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς, ἐψιθύρισε πικρῶς· θὰ πειραθῶ τοῦτο ὅταν ἡ πρὸς αὐτὴν ἄγουσα διανοιχθῇ, ἀντὶ πάσης θυσίας!»

Ὁ γηραιὸς κόμης δὲ-M*** παρ' ὀλίγον ἔχανε τὰς φρένας, ὅταν ὁ υἱός, εἰσελθὼν τεταραχμένος, τῷ ἀνεκοίνωτε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συνεντεύξεως. Ὁ γερὸς καὶ ἄφρονος, ὁ γέρον ἀριστοκράτης κατέπεπεν ἐπὶ τῆς ἔδρας· ἐπὶ μόνῃ τῇ ἰδέᾳ τοῦ νὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του Βαλερίαν, εἰς αὐτὸν τὸν αὐθόκη ἐβραῖον, τὸ πᾶν ἐν αὐτῷ κατεξάνιστατο ἐξ ἀηθίας καὶ προσβεβλημένης ἀλαζονείας.

— Ἄ! ἐψιθύρισεν ἐν τέλει, πάντοτε αὐτὴ ἡ κατηραμένη γενεά, ἀπὸ αἰῶνων παχύνεται διὰ χριστιανικοῦ αἵματος: αὐτὸς ὁ ἀκήλατος σκύλος, μ' ὅλον τὸ ἐξηυγενισμένον ἐξωτερικόν του, θέλει νὰ πληρωθῇ ὡσαύτως δι' ἀνθρωπίνης σαρκὸς ὡς ὁ Schyloque τοῦ μεσαιῶνος. Οὐδέποτε θὰ λάβω τὴν θλιβερὰν γενναϊότητα νὰ εἶπω πρὸς τὸ δυστυχὲς παιδίον ὅ,τι μὰς προτείνουσι· τὸ νὰ ζητήσω παρ' αὐτοῦ τοιαύτην θυσίαν ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν τῆς ζωῆς· τοιαύτη δὲ διέξοδος εἶνε ἀτιμία, ὡς καὶ ἡ καταστροφή!

— Εἶμαι τῆς ἰδέας σου, πάτερ· καὶ γὰρ ἐπίσης δὲν δύναμαι νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν πρὸς τὴν Βαλερίαν, νομίζω δὲ ὅτι σφαῖρά τις θὰ διαλύσῃ ἐντιμότερον τὴν δυσκολίαν.

Ὁ γηραιὸς ἄρχων ἔκυψε τὴν κεφαλὴν τεθλιμμένος. ὦ! πόσον κατηρᾶτο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τὰς ἀσωτείας τῆς νεότητός του, τὰς παρεκτροπὰς τῆς ὠρίμου ἡλικίας, καὶ τὸ κακὸν παράδειγμα, δι' οὗ εἶχε συμπαρκασύρει τὸν υἱὸν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς σπατάλης καὶ τῆς ἀσωτείας.

Ἡ αἰτία πάσης τῆς ταραχῆς, ἢ Βαλερία, οὐδὲν ἐγίνωσκεν ἔτι περὶ τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν οἰκείων της μυκωμένου νέφους· οὐχ ἤττον ἢ θλίψις, ἢ μελαγχολία τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ Ροδόλφου οὐδὲως τῇ διέφυγον, ἐνδύμυχος δὲ ἀντίληψις καὶ προαισθήσις δυστυ-

χήματος κατέλαβε τὴν καρδίαν της. Φύσει δειλῆς, ἀδυσίατου καὶ εὐαίσθητου, ἡ Βαλερία κατεβλήθη, συνκισθνομένη τὴν προσέγγισιν τοῦ κινδύνου, μόνη δὲ ἡ παρουσία τῆς φίλης της Ἀντωνέττας τὴν ἡμῶς διέσωσε νὰ πέσῃ ἀπὸ τῆς ἐξ ἀνησυχίας ἀλλ' ὅταν ἡ ἡμέρα τῆς ἀπαισίας συνεντεύξεως ἀφίετο καὶ οἱ δύο κόμητες ἐζήτησαν ν' ἀπολογηθῶσι διὰ τὴν ἐκ τοῦ γέυματος ἀπουσίαν των, ἡ ἀγωνία τῆς Βαλερίας ὑπερέβη τὰ ὄρια.

— Σοὶ λέγω ὅτι καὶ τι τρομερὸν προετοιμάζεται, ὅτι δυστυχίαι τις μᾶς ἐπικυβεῖ, ἀνέκραξε σήμερον εἶδον ἀπὸ τοῦ ἐξώστου μου ὁ Ροδόλφος κατερχόμενος τῆς ἀμάξης καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν ἦτο οἰονεὶ μεθυμένος, μὲ ὕφος τόσον τεθλιμμένον ὅσον οὐδέποτε, καὶ ὅταν μετ' ὀλίγον ἠθέλησα νὰ μεταβῶ εἰς τοῦ πατρὸς μου, δὲν ἔγεινα δεκτὴ τώρα δὲν ἦλθον εἰς τὸ γέυμα Θεέ μου! Θεέ μου! τί θὰ μᾶς συμβῆ;

Ἡ καρδία τῆς Ἀντωνέττας συνεστάλη ὁ Ροδόλφος τῇ ἦτο ἀγαπητότερος παρ' ὅσον ὠμολόγει, ὁ δὲ ἀγνωστος κίνδυνος ὁ ἐπαπειλῶν τὸν ἀγαπητόν της τῇ ἀφῆρει ἐπίσης τὴν ἡσυχίαν γενναϊότερα δὲ τῆς Βαλερίας, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ πέραις εἰς αὐτὴν τὴν ἀβεβαιότητα.

— Καθυσύχασον, Βαλερία, θὰ γράψω πάραυτα εἰς τὸν ἀδελφόν σου νὰ μοι παραχωρήσῃ μίαν στιγμὴν συνεντεύξεως εἰς ἐμὲ θὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν!

Χαράξασα ἐν βίᾳ γραμμὰς τινὰς, ἐπανῆλθε παρὰ τῇ φίλῃ της, ἧς ἡ συγκίνησις μετεβλήθη εἰς ἔκλυσιν τῶν δυνάμεων τὴν ἠνάγκασε νὰ κατακλιθῇ ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, ἀπέλυσε τοὺς βοστρύχους ὅπως ἐλαφρύνῃ τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκάλυψε μὲ σάλι τοὺς πεπηγόντας ποδας της. Δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀποπερατώσει τὰς ἐτοιμασίας ταύτας ὅτε ὑπρέτης προσελθὼν τῇ εἶπεν ὅτι ὁ νεαρὸς κόμης τὴν περιέμενεν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου.

Ὁ Ροδόλφος ἐρείδατο ἐπὶ τινος στήλης, μὲ τὰς χεῖρας δεμέναις δὲ ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς· ἡ δὲ ἡ Ἀντωνέττα τῷ ἔτιζεν ἐλαφρῶς τὸν βραχίονα Βλέπουσα αὐτὴ τὴν ὠχρότητα καὶ τὴν νευρικὴν ευστολὴν τοῦ προσώπου του ἐφώνησε:

— Τί σὰς συνέβη, Ροδόλφε; Εἰπῆτέ μοι, διὰ τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ!

Σύρασα δὲ τὸν νεαρὸν ἀξιώματικὸν πρὸς ἐδώλιόν τι, ἐκάθησε παρ' αὐτῷ σφίγγασα τὴν χεῖρά του.

— Εἶμαι ἀνάξιος τῆς φιλίας σας, Ἀντωνέττα, ἐψιθύρισε μὲ τοὺς ὀδόντας συνεσφιγμένους εἶμαι εἷας ἄθλιος τὴν κατασυντρίβουσαν ἡμᾶς δυστυχίαν ἐγὼ τὴν ἐπροκάλεσα μόνον μίαν σφαῖρα θὰ με ἐλευθερώσῃ ἀλλὰ τὴν Βαλερίαν, τὸ ἄθωον θῦμα, μὴ τὴν ἐγκαταλείψῃτε ἐν τῇ δυστυχίᾳ!

Ἡ νεῆνις ἐξέβαλε σπικρακτικὴν κραυγὴν.

— Ροδόλφε, αὐτὸ τὸ ὅποῖον εἶπετε εἶνε ἀνάξιον εὐγενοῦς καὶ τιμίου ἀνδρός. Εἴσθε ἔνοχος, λέγετε, μήπως σφάλμα τι ἐπανορθοῦται δι' ἐγκλήματός τινος; Ὁμόσατέ μοι ὅτι θὰ παραιτηθῆτε τῆς ἀπαισίας ταύτης σκέψεως, ἄλλως ἢ σφαῖρα ἥτις θὰ διέλθῃ τῆς καρδίας σας θὰ διέλθῃ ἐπίσης καὶ διὰ τῆς ἰδικῆς μου.

Ὁ νεαρὸς κόμης ἀντριχίχασεν ἀκτὶς περιπλοκῶς ἀγαλλιάσεως ἐφώτισε τὸ πρόσωπόν του.

— Ἀντωνέττα, πολυαγάπητή μου Ἀντωνέττα, δὲν δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς τί αἰσθάνομαι ἤδη ἐπιθύμουν ν' ἀφοσιώσω ὀλόκληρον τὸν βίον μου πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν σου καὶ ὅμως δὲν ἔχω πλέον νὰ σοὶ προσφέρω ὄνομα ἔντιμον. Τώρα ὅτε εἰξεύρεις πόσον σ' ἀγοπῶ θὰ σοὶ εἴπω τὰ πάντα, διότι δὲν εἶσαι πλέον ἡ παιδικὴ φίλη, ἀλλ' εἶσαι τὸ ἡμῖς τῆς ψυχῆς μου καὶ ἔχεις δικαίωμα ἐπὶ τῆς τελείας ἐμπιστοσύνης μου.

Σύρασα αὐτὴν τότε πρὸς ἑαυτὸν τῇ ἐξεθεσε χαμηλῇ τῇ φωνῇ τὴν κητάστασι τῶν ὑποθέσεων των καὶ τὰς περιπετείας τῶν τελευταίων ἡμερῶν μέχρι τῆς ἀνηκούστου προτάσεως τοῦ Σαμουήλ.

— Ἐννοεῖς, Ἀντωνέττα, ὅτι δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφασίσωμεν νὰ ὁμιλήσωμεν εἰς τὴν Βαλερίαν περὶ θυσίας, ἀναλογούσης πρὸς τὴν ζωὴν της καὶ ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ζήσωμε μετὰ τοιαύτην ἀτιμίαν.

Ἡ νεῆνις εἶχεν ἀκούσει μετὰ πηλοῦσης ἐκ τῆς συγκινήσεως καρδίας, εἰ δὲ τὰς τελευταίας τοῦ κόμητος λέξεις ὠχρίασε.

— Ὁχι, ὄχι, Ροδόλφε, σοὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἐπανορθοῦνται τὰ σφάλματα δι' ἐγκλήματος. Ὡ! ἦν ἡμῖν ἐνῆλιξ θὰ σ' ἀπῆλλκτον ἀμέσως τῆς περιπλοκῆς ἀλλ' ἀπὸ τὸν κηδεμόνα μου, καίτοι ἀγχθόν, δὲν δύναμμι νὰ ζητήσω τὸ ἡμῖς τῆς περιουσίας μου.

— Πιστεύεις ὅτι θὰ ἀπεδεχόμεν τοιαύτην θυσίαν; διέκοψεν ὁ κόμης.

— Μὴ παραφέρου, ἀγαπητέ μοι, ἀλλ' ἄκουσον μετὰ περισκέψως.

Σφογγίσασα δὲ διὰ τῆς χειρὸς τὸ κάθυρον μέτωπόν της προσέθηκε :

— Οὐδέν, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἔνωσίν μας, ἀφοῦ ἀγαπώμεθα· ἄλλως τε δὲ φρονῶ ὅτι εἶνε καθήκον μας νὰ εἴπωμεν τὰ πάντα εἰς τὴν Βαλερίαν πρὶν ἀφήσωμεν νὰ συντελεσθῇ ἡ καταστροφή τῶν οἰκείων της. Τέλος μὴ ἀπελπίζεσαι· αἰσθάνομαι ὅτι τὰ πάντα θὰ συμβιβασθοῦν καὶ οἱ ὁ Θεὸς θὰ λάβῃ οἶκτον δι' ἡμᾶς.

— Ἀγαθὴ ἀγγελε, ἐψιθύρισε ὁ Ροδόλφος, πιέζων αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας του, ὁ Θεὸς εἶνε πολυεύσπλαγγχος, ἀφοῦ ἐπέτρεψε νὰ συνδέσω τὸν βίον μου μετὰ τοῦ ἰδικοῦ σου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τῆς σκληρᾶς ἀγωνίας. Ἔπαγε λοιπὸν καὶ ὀμίλησον μετὰ τῆς δυστυχοῦς Βαλερίας, ὅπως ἀποφασίσῃ ἡ ἰδία περὶ τε τοῦ μέλλο τός της καὶ τοῦ ἰδικοῦ μας.

Τεταραγμένη καὶ μετὰ καρδίας συνεσταλμένης διηυθύνθη ἡ Ἀντωνέττα εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς φίλης της. Ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ κομμωτηρίου ἐσταμάτησεν ἀτενίσασα μετὰ θλίψεως καὶ θαυμασμοῦ τὴν Βαλερίαν, ἥτις ἐξηπλωμένη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἐλαφρῶς κοιμωμένη, ἀπήστραπτεν, ἐν τῇ θελατικῇ ταύτῃ στάσει, ἐξ ὠραϊότητος· ἡ λελυμένη πυκνὴ ξανθὴ κόμη ἐπιπτε μέχρι τοῦ τάπητος σπινθηροβολοῦσα εἰς τὸ φῶς μεγάλης λυχνίας, ἠρτημένης ἐκ τῆς ὀροφῆς, ὡς χρυσοῦς καταρράκτης. «Τί ὠραία! Βεβαίως δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς οἰονδήτινα ἄνδρα παράφορον πάθος, εἶπε στενάξασα ἡ Ἀντωνέττα, ἀλλὰ πῶς νὰ τῇ εἴπω ὅτι αὐτὴ μόνη ὀφείλει νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἀπάντων, ὑπανδρευομένη αὐτὸν τὸν κατηραμένον ἰουδαῖον!» Πλησιάζασα τὴν κοιμωμένην ἔκυψε καὶ τὴν ἠσπάζθη εἰς τὸ μέτωπον· ἡ Βαλερία, ἀνοιξασα τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀνηγέρθη.

— Σὺ εἶσαι, Ἀντωνέττα, πόσον ἤργησες! Μκντεύω ἐκ τῆς φυσιογνωμίας σου ὅτι ὁ Ροδόλφος δὲν σοὶ ἐξεμυστηριεῦθη τίποτε καλόν.

Ἡ Ἀντωνέττα καθήσασα πλησίον ἔσφιξε δυνατὰ τὰς χεῖράς της.

— Ἐχεις δίκαιον, δυστυχῆς Βαλερία, ἔχω νὰ σοὶ εἴπω θλιβερὰ πράγματα· θὰ ἔχῃς ἄρα γε τὸ θάρρος ν' ἀκούσης πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν;

Ἡ νεᾶνις ὠχρίασεν ἀλλ' ἐπικαλεσθεῖσα ὄλον τὸ θάρρος της ἐψιθύρισε:

— Ἡ τρομερωτέρα ἀλήθεια εἶνε προτιμότερα τῆς ἀβεβαιότητος· ἐπὶ προσδοκίᾳ ἀγνώστου δυστυχήματος· λέγε λοιπὸν, Ἀντωνέττα, εἶμαι ἐτοιμὴ ν' ἀκούσω τὰ πάντα καὶ νὰ ὑποβληθῶ εἰς πᾶσαν θυσίαν.

Μεθ' ὅλης τῆς ἐπιρυλακτικότητος, ἦν τῇ ἐνέπνευσεν ἡ ἀροσιώσις της, ἡ δεσποινὶς Ἐβερστάιν ἀφηγήθη τὴν τρομερὰν ἀλήθειαν, παρατηροῦσα ἀνησύχως τὴν πελιδνὴν ὠχρότητα τῆς φίλης της καὶ τὸν νευρικὸν τρόπον ὅστις ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν κτελάμβανεν ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν πρότασιν τοῦ Σκμουήλ ἡ Βαλερία ἀνετινάχθη ἐκ τοῦ ἀνακλίντρου ὡς ὑπὸ ἐλατηρίου διεγερθεῖσα.

— Νὰ ὑπανδρευθῶ τὸν Μίγερ! ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶνε θυσία, εἶνε μαρτύριον ἀτελεύτητον! Ἄν ἐτρόκειτο ν' ἀποθάνω μόνον!... ἀλλὰ νὰ ζήσω μὲ τὸν ἀηδῆ καὶ ἀποτρόπαιον τοῦτον ἰουδαῖον!...

Ἡρξάτο περιτρέχουσα τὴν αἴθουσαν, πιγομένη ὑπὸ τῶν λυγμῶν καὶ συστρέφουσα τὰς χεῖρας ἐν ὑποκόφῳ ἀπελπισία. Αἴφνης ἐσταμάτησε πρὸ τῆς Ἀντωνέττας, κλαιούσης σιωπηλῶς.

— Ἄκουσον, εἶπε μὲ ὀφθαλμοὺς ἀκτινοβολοῦντας ἐκ πυρετώδους θλίψεως· δὲν αἰσθάνομαι οὔτε τὴν δύναμιν οὔτε τὸ δικαίωμα ν' ἀφήσω νὰ καταστραφῇ ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφός μου· ἀλλὰ πᾶς καταδεδιασμένος εἰς θάνατον δικαιοῦται νὰ πειραθῇ τὴν αἴτησιν χάριτος θὰ δοκιμάσῃ καὶ ἐγὼ θὰ ὑπάγω ἡ ἰδία νὰ κτετεύσω τὸν Μίγερ νὰ μᾶς παρχωρήσῃ προθεσμίαι τινὰ, χωρὶς νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρά μου, ἥτις δὲν θὰ τῷ φέρῃ εὐτυχίαν. Θὰ τὸ κάμω σήμερον μάλιστα.

Ἡ Ἀντωνέττα ἤρπασε τὴν χεῖρα τῆς φίλης της μετὰ τρόμου.

— Βαλερία, ἐτρελλάθης! ποῦ, καὶ πῶς θὰ ἴδῃς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον;

— Ἐπελόγησα ἤδη τὰ πάντα, διέκοψεν ἀνυπεκμόπως ἡ Βαλερία ἡ οἰκία τοῦ τραπεζίτου δὲν ἀπέχει πολὺ τῆς ἰδικῆς μας· ἔχει ἐπίσης κῆπον περιφραγμένον ὑπὸ τοίχου· εἰς τὸ βᾶθος δρομί-

σκου, παραπλεύρως τοῦ τοίχου, ὑπάρχει θυρίς ἀνοίγουσα πρὸς τὸν κῆπον, καὶ τὴν ὁποίαν οὐδέποτε κλείουσι πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, χάριν τῶν ἐπισκεπτῶν, τῶν θελώντων νὰ εἰσέρχωνται ἀπαραήρητοι. Μὴ με κυττάζης τόσῳ ἐκπεπληγμένη· ὁ Ροδόλφος μοι διηγήθη τὰς λεπτομερείας ταύτας, μὴ προβλέπων ὅτι θά μοι ἐχρησίμευον. Λοιπὸν ἐκεῖθεν θὰ εἰσελθῶ· ὁ Σαμουὴλ κατοικεῖ εἰς τὸ ἰσόγειον, τὸ δὲ ἐνδικαίτημά του συγκοινωνεῖ, ὡς φαίνεται, πρὸς τὸν κῆπον· θὰ τὸν ἀπαντήσω ὅθεν καὶ θὰ τῷ ὁμιλήσω.

— Θέλεις νὰ ἐκτεθῆς μόνη εἰς συνέντευξιν μετὰ τοῦ ἐξ ἔρωος παρὰ φρονος τούτου; Ἀνωφελές νὰ διακινδυνεύσῃ τις οὕτω πως· εἶσαι πολὺ ὠραία ἢ ὥστε νὰ πικραιθῇ σοῦ, ἢ δὲ παρουσία σου δὲν θὰ ἐπιτελέσῃ ἢ ἐξερθεῖσμά σου τοῦ πάθους.

— Λησμονεῖς ὅτι μὲ θέλει διὰ σύζυγόν μου, καὶ ὅτι εἰξεύρει ὅτι εἴμεθα ἀπολύτως εἰς τὴν ἐξουσίαν του, ἀπήντησεν ἡ Βαλερία μὲ πικρὸν μειδιάμα· δὲν θὰ πειραθῇ λοιπὸν τίποτε κατὰ τῆς τιμῆς μου· ἄλλως τε (ἐλθὼν ἀπὸ τῆς τραπέζης μικρὸν πολύκροτον, δῶρον τοῦ Ροδόλφου) δὲν θὰ εἶμαι ἄοπλος, καὶ, ὅπως καθήσυχας ἐντελῶς, ἐλθὲ μὲ μὲν· ἀ μείνης ὅτισιν τῆς θυρίδος, καὶ θὰ κράξῃς εἰς βοήθειαν ἄλλῳ ἢ ἀκούσης κρυγὴν μου· μόνοι μὲ ἐμποδίζης, διότι, τίς οἶδεν, ἴσως ἐπιτύχω· καθότι, ὡς δικτείνονται, τὰ δάκρυα λατρευομένης γυναικὸς κατασυντρίβουσι τὸν σκληρότερον ἄνδρα· ἂν μὲ ἀγαπᾷ, θὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τοὺς κλαυθμούς μου ἢ ἴσως ὁ ἰουδαϊκὸς ἐγωῦσμὸς εὐχαριστηθῇ καὶ ἀρκεσθῇ εἰς τὴν ταπεινώσιν μου, προσέθηκε μὲ κίφνιδίαν μεταβολήν. ὦ! πόσον τὸν μισῶ διὰ τὴν ταπεινώσιν εἰς ἣν μὰς ὑποβίβλει.

— Ἄλλ' ἐὰν ὑπάρχῃ λόσμος καὶ σὲ ἴδωσι; παρετήρησεν ἔντρομος ἡ Ἀντωνέττα, ἕνεκα τῆς πυρετώδους παραφορᾶς τῆς φίλης της.

— Ὅχι, ὄχι, ποῖον θὰ δεχθῇ ὀλίγας μόλις ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς σου; Ἄλλ' ἂν σπεύσωμεν· μόλις εἶνε ἐννέα καὶ ἡμίσεια ὥρα, ἢ δὲ σελήνη ἤρχισεν ν' ἀνατέλλῃ· εἶνε ἡ καταλληλότερα ὥρα· βοήθησόν μοι νὰ τακτοποιήσω τὴν κόμην μου καὶ ἔπειτα θὰ φορέσωμεν τὰ μαῦρα ἐπανωφόριά μας· δὲν θέλω ν' ἀλλάξω ἐνδυμασίαν ἐκ φόβου μήπως ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τῆς θαλαμηπόλου μου.

Ἡ δεσποινὶς Ἐβερστάιν δὲν ἀντέστη ἐπὶ πλέον μὲ τρεμούσας χεῖρας ἔπλεξε τὴν μακρὰν κόμην τῆς Βαλερίας· εἶτα περιετυλίχθησαν ἀμφότεραι διὰ μακρῶν μεταξίνων μανδύων, ἐκάλυψαν τὴν κεφαλὴν δι' ἐπωμίδων ἐκ τριχάπτων, κατῆλθον ἀθουρῶς εἰς τὸν κῆπον διὰ μικρᾶς θυρίδος (πρὸς χρῆσιν τοῦ κηπουροῦ), κεκλεισμένης ἔσωθεν διὰ κινδύου καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ὁδόν. Εἰσελθοῦσαι δ' εἰς τὸ πρῶτον συναντηθὲν ὄχημα διέταξαν τὸν ἀμαξηλάτην νὰ τὰς ὀδηγήσῃ πρὸς τὴν ἄγουσαν εἰς τὸν κῆπον τοῦ τραπέζιτου.

Τῆς καταστάσεως τῆς Βαλερίας μὴ ἐπιτρεπούσης τὴν συνομιλίαν, οὐδεμίαν λέξιν ἀντήλλαξαν κατ' ὄλην τὴν πορείαν. Ἐλεῖπεν ἀπὸ τὴν νεκρὰν κόμησσαν, τὴν φύσει ἀδύνατον καὶ παραφορὸν τὴν ὑπὸ τῶν περιστοιχούντων θωπευομένην καὶ κολακκευομένην, ἔλειπεν ἡ μήτηρ, ἥς ἡ ἔμπρων ἀφοσίωσις θὰ ἠδύνατο νὰ μετριάσῃ καὶ ὀδηγήσῃ προσηκόντως τὰς παραφορὰς τοῦ χαρακτῆρος. Ἡ γηραιὰ συγγενὴς ἢ μετὰ τὸν θάνατον τῆς κομῆσεως φροντίσασα περὶ τῆς ἀνατροπῆς τῆς μικρᾶς ὄρφανῆς ἑσπερεῖο τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἱκανότητος· κατὰ συνέπειαν ἡ Βαλερία διετέλεσεν ἄνευ τοῦ ἐνδομύχου ἐκείνου χαλινού, τοῦ ἐπιτρέποντος εἰς τὸ λογικὸν τὴν διακρῦθμισιν τῶν αὐτομάτων ἀποφάσεων. Ἡ Ἀντωνέττα ἦτο χαρακτῆρος εὐθέος, ἀλλ' ἐπιχειρηματικῶν ἦτο φίλη τῶν κινδύνων καὶ τῶν μεγάλων ἀποφάσεων· τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ καρδία της ἔπαλλε σφοδρῶς, οὐδόπως δ' ἠπατάτο ὅτι ἐγένετο συνένοχος διαβήματος, ὅπερ εἶχε καθῆκον νὰ ἐμποδίσῃ ἀντὶ πάσης θυσίας. Τὸ ρωμαντικὸν τῆς ἐπιχειρήσεως τὴν εἶχε καταθέλει, ἢ δ' ἐλπίς τοῦ νὰ σώσῃ τὸν Ροδόλφον, διὰ τῆς ἀποφυγῆς συνάμα τοιαύτης ἀποτροπαίου ἐνώσεως, ἀπεσόβησαν ἐν αὐτῇ τοὺς τελευταίους ἐνδοιασμούς.

Ἡ σταμάτησις τῆς ἀμάξης ἀπέσπασε τὰς νεκνίδας ἀπὸ τὰς σκέψεις των· κατελθοῦσαι διέταξαν τὸν ἠνίοχον νὰ τὰς περιμένῃ καὶ ἔδραμον πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Ροδόλφου ὑποδειχθείσαν μικρὰν θύραν, ἣτις εὐρίσκειτο ἀνοικτή.

— Περίμενε με εἰς τὸ σκοτεινὸν τοῦτο μέρος καὶ δέου εἰς τὸν Θεὸν νὰ μὲ βοηθήσῃ, εἶπεν ἡ Βαλερία σφίγγουσα τὴν χεῖρα τῆς φίλης της· μὴ ἀναμείνασα δ' ἀπάντησιν ἐγένετο ἄφαντος ἐντὸς σκοτεινοῦ τινος διαδρόμου, περιφραγμένου ὑπὸ προαιωνίων δένδρων.

Πλήρης ἀπέλιπδος ἀποφάσεως προσεπάθει ἡ Βαλερία ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων διαδρόμων τοῦ ἀγνώστου κήπου, τοῦ ἄλλως τε ἐντελῶς κενοῦ καὶ σιωπηλοῦ, νὰ εὕρῃ τὴν πρὸς τὴν οἰκίαν ἄγουσαν.

Αἶφνης ἐσταμάτησεν ἐξελθοῦσα εἰς ἄδενδρον μέρος τοῦ δάσους, φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς ἀνατειλάσης ἤδη σελήνης. Περὶ τινα κρήνην ἐκχυνομένην ἐντὸς μαρμαρίνης δεξαμενῆς, ἐξετείνεται δάπεδον πλήρες ἀνθέων· μικρὰ ἀτραποὶ ἐξετείνοντο ὀφιοειδῶς μεταξὺ τῶν ἠθισμένων πορτοκαλιῶν καὶ τῶν ἀγαλμάτων, φέρουσαι εἰς εὐρὺ ἄνδρον, ὑψωμένον κατὰ τινὰς βαθμίδας καὶ συγκοινωνοῦν μετὰ τοῦ ἰσορείου τοῦ οἰκήματος.

Ἐπὶ τοῦ ἐπίσης ὑπὸ διαφορῶν δενδρυλλίων καὶ ἀγαλματιῶν ἐστολισμένου ἀνδῆρου τούτου ἐφαίνετο τράπεζα κεκαλυμμένη ὑπὸ βιβλίων καὶ ἐγγράφων, πλησίον δ' αὐτῆς ἀνὴρ τις ἐκάθητο, οὐδὲν ἔργαζόμενος. Τὸ φῶς λυχνίας τινὸς ἐφώτιζεν ἀρκετὰ εὐδιαιρέτως τὴν μέλαιναν καὶ βοστρυχωμένην κεφαλὴν του, ὡς καὶ τὸ κάτω τοῦ διὰ τῶν χειρῶν του κεκαλυμμένου προσώπου, πλησίον δ' αὐτοῦ μέγας κύων τῆς Νέας Γῆς ἦτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ τινος ψιάθου.

Ἴδουσα ἐκεῖνον, εἰς συνάντησιν τοῦ ὁποίου ἤρχετο ἡ Βαλερία, ἔμεινεν ὡσεὶ ἀπολιθωμένη εἰς τὴν θέσιν τῆς· κλονισθεῖσα δὲ ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς βάσεως ἀγάλματός τινος. Τί νὰ διελογίζετο ὁ τρομερὸς καὶ ἀποτρόπαιος εὖτος ἀνὴρ; Τὸν θάνατον τοῦ πατρός του, θανάτῳ κατὰ συνέπειαν τῆς περὶ βαπτίσεως προθέσεως τοῦ υἱοῦ, ἢ νέον τι μέσον, ὅπως κατασυντρίψῃ καὶ ταπεινώσῃ τὰ θύματά του;..

Ἄπασα ἡ κατ' ἐπιφάνειαν γενναιότης τῆς νεανίδος κατέπεσεν εἰφνης. Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ Σαμουήλ, τοῦ νὰ ταπεινωθῇ ἐνώπιόν του, τὴν κατέβαλεν ἐντελῶς. Ἠσχύνετο καὶ ἐφοβεῖτο καταληφθεῖσα ὑπὸ νευρικοῦ τρόμου, ὡπισθοδρόμησεν ἵνα φύγῃ· ἀλλ' ἡ λεπτὴ ἀκοὴ τοῦ κυνὸς εἶχεν αἰσθανθῆ τὴν προστριβὴν τοῦ μανδύου τῆς ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἀγάλματος· τὸ ζῶον ἠγέρθη εἰς τοὺς πόδας καὶ δι' ἐνὸς ἄλματος εὐρίθη εἰς τὸν κήπον, μετ' ὀργίλων δ' ὑλακῶν ὤρμησε πρὸς τὴν νεανίδα, ἀπολιθωμένην ἐκ τοῦ φόβου. Ὁ Σάμουήλ ὑψώσας τὴν κεφαλὴν ἐκάλεσε τὸν κύνα, ἀλλὰ βλέπων ὅτι τὸ ζῶον ὡπισθοδρόμει μυκώμενον περὶ ἄντικειμένου, ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ, κατέβη ἐπίσης καὶ ἰδὼν γυναῖκα, ἣν ὁ κύων ἐξηκολούθει ὑλακτῶν, ἔδραμε πρὸς αὐτὴν κρά-

ζων «ὀπίσω Ἄρη!» καὶ συλλαβῶν τὸ ζῶον ἀπὸ τοῦ περιλαμίου. Μετ' αὐξούσης πάντοτε ἐκπλήξεως ὁ νεανίας ἐξήταξε τὴν ἄγνωστον, τὴν μένουσαν ἀκίνητον πλησίον τοῦ ἀγάλματος, καὶ ἦς ἡ περιβολὴ ἐδείκνυε γυναῖκα τοῦ κόσμου.

— Ποία εἴσθε, καὶ πῶς ἀπεπλανήθητε ἐνταῦθα;

Μὴ λαβῶν ἀπάντησιν ὑψώσε τοὺς ὄμους.

— Εἴσθε βωβή, κυρία, ποῖον ζητεῖτε ἐνταῦθα;

— Ὑμᾶς, ἀπήντησεν ἡ Βαλερία προχωρήσασα κατὰ τινα βήματα καὶ ἀποσύρασά τὸ ἐκ τριχάπτων κάλυμμα, το καλύπτον τὴν κόμην τῆς. Ἴδουσα ἀδύνατον τὴν ὑποχώρησίν τῆς ἡ νεανίς ἐπανεκτίησε τὴν ἀπέλιπδα ἀπόφασιν, τὴν ὀδηγήσασαν αὐτὴν ἐκεῖσε.

Ἄναγνωρίσας ἐκεῖνην, ἥτις τῷ εἶχεν ἀφαιρέσει τὴν ἀνάπαυσιν, ἦς οἱ σαπφειροειδεῖς ὀφθαλμοὶ τὸν ἔκαμαν νὰ λησμονήσῃ τὰ πάντα, ὁ Σαμουήλ ὡπισθοδρόμησεν ὡς κεραυνόπληκτος.

— Ὑμεῖς ἐνταῦθα, κόμησσα, εἰς τοιαύτην ὥραν; ὦ! ἐννοῶ ὅτι δὲν οὐ φέρετε τὴν εἰρήνην.

— Ἀπατάσθε, Κύριε Μάγερ, ἦλθον νὰ σᾶς προτείνω τὴν εἰρήνην, ἂν θέλετε νὰ τὴν ἀποδεχθῆτε, ἀπήντησεν ἡ Βαλερία διὰ χαμηλῆς καὶ τρεμούσης φωνῆς. ὦ! σᾶς καθικετεύω, δόσατε εἰς τὸν πατέρα μου προθεμίαν ἐπιτρέπουσαν αὐτῷ νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του καὶ θὰ σᾶς εἶμαι ἀφωσιωμένη διὰ βίου· ἦλθον ἐδῶ νὰ ἐπικαλεσθῶ... καὶ ἔτινε πρὸς αὐτὸν συνηνωμένης τὰς μικρὰς αὐτῆς λεῖρας...

Τὸ βλέμμα τοῦ Σαμουήλ ἦτο ἐστραμμένον πρὸς τὴν θελκτικὴν μορφήν τῆς, ἣν ἡ συγκίνησις καθίστα γοητευτικὴν, ἀλλ' εἰς τοὺς λόγους τούτους συνῆψε τὰς χεῖράς του καὶ βραβεῖα πτυχὴ ἐσχηματίσθη ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

— Βλέπω, κόμησσα, εἶπε, μετὰ φωνῆς μελαγχολικῆς καὶ ἀταράχου, ὅτι ὁ πατήρ σᾶς εἶπε τὰ πάντα· δὲν ἀγνοεῖτε ὅθεν ὅτι ὑμεῖς ἢ ἰδίᾳ κρατεῖτε εἰς χεῖρας τὴν σωτηρίαν τῆς οἰκογενείας.

— Ἄλλ' ἀντι τίνος θυσίας! αὐτὸ τὸ ὁποῖον ζητεῖτε εἶνε ἀδύνατον.

Ὁ νεανίας ἐμειδίασε πικρῶς.

— Τί νὰ γίνῃ, ἡ πτωχία ἀποκτάται πάντοτε δυσκόλως. Νομίζετε, ὅτι ἡ θυσία, δι' ἧς θέλω νὰ κατακτήσω τὴν γυναῖκα, ἣν ἀγαπῶ παραφόρως, εἶνε μικροτέρα;

— “Ω! ἡ θυσία ὀλίγου χρυσοῦ δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν πώλησιν μιᾶς ψυχῆς; διέκοψεν ἡ Βαλερία πολὺ ὀλίγον ἐκτιμάτε τὴν ταπεινωσιν καὶ τὴν ἠθικὴν βίασαν ὀλεκλήρου ζωῆς ὑμεῖς ὁ θυσιάζων σχετικῶς ἐλάχιστον μόνον χρηματικὸν ποσόν. Ἀναμφιβόλως δι’ ἄνθρωπον τῆς φυλῆς σας αὐτὸ εἶνε ἡ μεγίστη τῶν θυσιῶν καὶ ἐκπλήττομαι, ὅτι αἱ ὀρέξεις σας ἀπεπλανήθησαν τόσον, ὥστε ν’ ἀγαπήσητε χριστιανὴν κατεστραμμένην, προσέθηκε μὲ περιφρονητικὴν εἰρωνείαν

Ἐλαφρὸν ἐρύθημα ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ὤχρου μετώπου τοῦ νεανίου, οὐχ ἦττον ἀπήντησεν ἀταράχως :

— Ἐχετε δίκκιον, κόμησα, εἶνε ἱρέλλα ν’ ἀγαπᾷ τις καὶ νὰ ἐπωρθαλιᾷ τὴν χεῖρα γυναικὸς ἐξακονίζουσης τὴν περιφρόνησιν τις κατὰ πρόσωπον τοῦ λατρευτοῦ της ἀλλ’ ἀπατάσθε οἰκτρῶς φρονούσα, ὅτι ἀνὴρ τῆς φυλῆς μου δὲν δύναται νὰ θυσιάσῃ ἢ ὀλίγον ἐκ τοῦ χρυσοῦ τούτου, ὃν οἱ χριστιανοὶ προθυμοποιοῦνται τόσῳ πολὺ νὰ κατασπαταλῶσιν· ἐγὼ δίδω πλέον τι ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου σας, κόμησα· κατεθεσα τὴν ζωὴν τοῦ πατρός μου, ἐκθέσας αὐτῷ, ὅτι προτίθεμαι νὰ γίνω χριστιανός δὲν ἠδυνήθη νὰ πιζήτῃ τῆς ιδέας τοῦ νὰ ἴδῃ τὸν υἱὸν τοῦ ἀρνησθήσασκον, ἀρνούμενον τὸν Θεὸν του, τὴν φυλὴν του, τὴν οἰκογένειάν του. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σας προσθέσω, ὅτι οὐδεὶς εἶνε ὑπεύθυνος ἐπὶ τῇ τύχῃ τοῦ νὰ γεινηθῆ εἰς τοιάνδε ἢ τοιάνδε θρησκείαν· πρὸ πολλοῦ, ἐξ ἐπιθυμίας καὶ συνηθείας, πρρατηρῶ τὰ χριστιανικὰ ἦθη, ἢ δ’ ἐκπαίδευσις ἥτις μόνον διαχωρίζει ἀληθῶς τοὺς ἀνθρώπους, μὲ καθιστᾷ ὁμοίον σας Δὲν δύναμαι λοιπὸν νὰ ἐννοήσω, ὅτι πράττω ἔργον ἀξιοκατάκριτον θέλων νὰ συζευχθῶ νεάνιδα χριστιανὴν, ἥτις ἄλλο τι ἐκτὸς ἑαυτῆς δὲν μοὶ φέρει, ἀλλ’ εἰς ἣν ἐγὼ θυσιάζω τὴν θρησκείαν μου, εἰς ἣς τὴν οἰκογένειαν παρέχω τὴν εἰρήνην, τὴν εὐδαιμονίαν, καθὸ τυγχάνων ὁ μόνος αὐτῆς πιστωτής. Ἡ θυσία μου εἶνε ἐκουσία, δεσποινὶς Βαλερία, εἶνε ἐξ ἔρωτος, τοῦθ’ ὅπερ ἔσται ἐγγύησις ὑπὲρ τοῦ μέλλοντός σας· δύνασθε δ’ ἀναμφιβόλως νὰ περιπέσητε εἰς χεῖρας χείρονας τῶν ἰδικῶν μου. Φρονεῖτε, ὅτι μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε καλοὶ σύζυγοι, οὔτε ἄνθρωποι ἀνευ ἱεροῦ καὶ ὁσίου ;

(Ἀκολουθεῖ.)